

MÜZE TASARIMINDA ORTAYA ÇIKAN KRİTERLER

MERVE UYSAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MAYIS 2013

ANKARA

Merve UYSAL tarafından hazırlanan ‘‘MÜZE TASARIMINDA ORTAYA ÇIKAN KRİTERLER’’ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Sare SAHİL
Tez Danışmanı, Mimarlık Ana Bilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliği ile Mimarlık Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Zühal ÖZCAN
Mimarlık Anabilim Dalı, Çankaya Üniversitesi

Prof. Dr. Sare SAHİL
Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Nakış KARAMAĞARALI
Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi:15/05/2013

Bu tez ile G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Şeref SAĞIROĞLU
Fen Bilimleri Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Merve UYSAL

MÜZE TASARIMINDA ORTAYA ÇIKAN KRİTERLER

(Yüksek Lisans Tezi)

Merve UYSAL

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mayıs 2013

ÖZET

Bu çalışmada, müze mimarisinin ve müzeciliğin değişim süreci ve bu süreci etkileyen faktörler, *Müzeler Çağı* olarak adlandırılan ve müze sayısında artışın yaşanmaya başladığı dönem olan 19. yüzyıldan başlanarak 19. yy, 20. yy ve 21. yüzyılda ziyaretçi sayıları ile öne çıkan müzeler üzerinden incelenmektedir. Müzelerin ve müze mimarisinin geçirdiği değişimi daha iyi analiz etmek için, 19. yüzyıla kadar olan müzelerin tarihsel sürecine kısaca yer verilmiştir.

The Art Newspaper / Sanat Gazetesi' nin düzenlediği *2011 yılında en çok ziyaret edilen 100 müzenin* yer aldığı listeye göre, sayıca fazla olması ve ilk sıralarda yer alması nedeniyle Avrupa müzeleri üzerinden analiz çalışmaları yapılmıştır. 19. yy, 20. yy ve 21. yy müzelerinden 3'er örnek seçilip halka açıldığı tarihler baz alınarak bu müzeler kronolojik sıralamaya göre;

- tarihsel süreci,
- konum ve kent ölçeğindeki yeri,
- mimari biçimlenme ve mimari üslup,
- mekansal organizasyon,
- yapım teknolojisi ve malzeme başlıkları altında incelenmiştir.

Her bir müze ayrıntılı bir şekilde incelendikten sonra karşılaştırmalı analiz tabloları oluşturularak incelenen müzelerin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmuştur. Sonuç ve değerlendirmeler bölümünde ise, analiz tablolarından yola çıkarak incelenen müzelerin değerlendirilmesi yapılmış ve giriş bölümünde belirlenen hipotezler sınanarak öneriler geliştirilmiştir.

Bilim Kodu : 802.1.099

Anahtar Kelimeler : Müze, müze tasarımı, müze mimarisi

Sayfa Adedi : 195

Tez Yöneticisi : Prof. Dr. Sare SAHİL

THE CRITERIA IN MUSEUM DESIGN

(M. Sc. Thesis)

Merve UYSAL

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCE

May 2013

ABSTRACT

In this study, the variation process of museum architecture and museology and the factors that influence this process are surveyed over the museums which came forward by their visitor numbers in 19th, 20th and 21st century the period called “Museum Era” on which the number of museums increased. In order to better analyse the variation process of museology , the historical development of museums until 19th century were summerized.

These analysis studies were done over the European museums due to their preponderance according to the list involving *the most visited 100 museums in 2011* prepared by The Art Newspaper.

By selecting three each of 19th, 20th and 21st century museums and basing the date on which their public offerings, these museums – according to chronological order – were inspected under the headline of :

- historical process**
- the place in location and city scale**
- architectural formation and style**
- spatial organization**
- construction technology and material**

Having inspected each museum in detail, the differences and similarities among museums inspected were presented by making comparative analysis tables.

In conclusion and evaluation part; the museums inspected were evaluated by taking the tables of analysis into consideration and suggestions were developed through testing the hypothesis which stated in entrance part.

Science code : 802.1.099

Key Words : Museum, museum design, museum architecture

Page Number : 195

Adviser : Prof. Dr. Sare SAHİL

TEŞEKKÜR

Araştırmalarım süresince her türlü desteğini gördüğüm değerli görüş ve önerileriyle beni yönlendiren tez danışmanım Prof. Dr. Sare SAHİL'e ve değerli arkadaşım Araştırma Görevlisi F. Çağrı AKÇAY'a sonsuz teşekkür ediyorum. Ayrıca, bu tezin başlangıcından son şeklini alıncaya kadar geçen süreçte her zaman sevgilerini ve desteklerini yanımda hissettiğim aileme ve sevgili eşim Emre UYSAL'a teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xiii
RESİMLERİN LİSTESİ	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xxiii
1. GİRİŞ.....	1
2. MÜZE VE MÜZECİLİK	5
2.1. Müze Tanımları	5
2.2. Koleksiyonculuk.....	6
2.3. Sanat Koruyucu Aileler	8
3. 19. YÜZYILA KADAR MÜZELERİN TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ.....	10
3.1. Sanayi Devrimi'nin Müzelere Etkisi	13
3.2. Crystal Palace / Kristal Sarayı	15
3.3. 18. Yüzyıl Müzeleri.....	17
3.3.1. British Museum / Britanya Müzesi	18

Sayfa

3.3.2. Louvre Müzesi	22
4. 19. YÜZYIL MÜZELER ÇAĞI	25
4.1. Museo del Prado / Prado Müzesi.....	26
4.2. National Gallery / Londra Ulusal Galerisi.....	42
4.3. Victoria&Albert Museum/ Victoria ve Albert Müzesi.....	60
5. ‘‘BEYAZ KÜP’’ İDEOLOJİSİ İLE 20. YY. MÜZE SERGİ MEKANINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER.....	73
6. 20. YÜZYIL MÜZELERİ.....	75
6.1. Musee d’Orsay / Orsay Müzesi	77
6.2. Georges Centre Pompidou / Georges Pompidou Merkezi	88
6.3. Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi:	96
7. 21. YÜZYIL MÜZELERİ.....	111
7.1. Tate Modern	112
7.2. Caxia Forum Madrid	128
7.3. New Acropolis Museum / Yeni Akropolis Müzesi	145
8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER	157
8.1. Sonuç	157
8.2. Değerlendirmeler	161
KAYNAKLAR	165
EKLER.....	172

Sayfa

EK-1. Dünyada en çok ziyaret edilen müzeler.....	173
EK-2. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin konum ve kent ölçeğindeki yeri.....	176
EK-3. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin konum ve kent ölçeğindeki yeri.....	177
EK-4. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin konum ve kent ölçeğindeki yeri.....	178
EK-5. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu	179
EK-6. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu	181
EK-7. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu	183
EK-8. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin mekansal organizasyonu	185
EK-9. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin mekansal organizasyonu	186
EK-10. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin mekansal organizasyonu	187
EK-11. İncelenen müzelerin mekansal organizasyonu	188
EK-12. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin yapım teknolojisi ve malzeme	189
EK-13. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin yapım teknolojisi ve malzeme	190
EK-14. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin yapım teknolojisi ve malzeme	191
EK-15. İncelenen müzeler üzerinden hipotezlerin doğruluğunun sınanması	192
ÖZGEÇMİŞ... ..	195

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.1. İncelenen 19. yy müzeleri ile ilgili genel bilgiler	26
Çizelge 6.1. İncelenen 20. yüzyıl müzeleri ile ilgili genel bilgiler	76
Çizelge 7.1. İncelenen 21. yüzyıl müzeleri ile ilgili genel bilgiler	112

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Zemin kat planı	9
Şekil 3.1. Zemin kat planı	13
Şekil 3.2. Crystal Palace/Kristal Sarayı zemin kat ve asma kat planı.....	16
Şekil 3.3. Zemin kat planı	21
Şekil 3.4. Britanya Müzesi kesiti	21
Şekil 4.1. Villanueva'nın çizdiği plan ve görünüşler	27
Şekil 4.2. Prado Müzesi yerleşimi.....	29
Şekil 4.3. Arazi eğimini gösteren kesit	29
Şekil 4.4. Bodrum kat planı.....	35
Şekil 4.5. Zemin kat planı	36
Şekil 4.6. Birinci kat planı	37
Şekil 4.7. İkinci kat planı	37
Şekil 4.8. Manastır ışık girişini gösteren kesit	41
Şekil 4.9. William Wilkind tarafından çizilen kat planları, 1836	47
Şekil 4.10. Londra Ulusal Galerisi yıllara göre eklemeler.....	47
Şekil 4.11. Zemin kat planı	51
Şekil 4.12. İkinci kat planı	52
Şekil 4.13. Londra Ulusal Galerisi tüm katlar	53

Şekil	Sayfa
Şekil 4.14. Sainsbury Kanadı planı	54
Şekil 4.15. Zemin kat planı	67
Şekil 4.16. Birinci kat planı.....	69
Şekil 4.17. İkinci kat planı	69
Şekil 4.18. Üçüncü kat planı	70
Şekil 4.19. Daylight Galeri eklenmeden önceki ve sonraki hali	70
Şekil 6.1. Orsay Müzesi kesit.....	81
Şekil 6.2. Merkez galeri: Merdiven-rampa-duvar ilişkisi	82
Şekil 6.3. Zemin kat planı	83
Şekil 6.4. İkinci kat planı	84
Şekil 6.5. Beşinci kat planı.....	85
Şekil 6.6. Bina girişlerini ve çevreyi gösteren üç boyutlu çizim	90
Şekil 6.7. Pompidou Merkezi kesit	93
Şekil 6.8. Pompidou Merkezi işlevlerine göre alanlar	94
Şekil 6.9. Diyagonal çelik bağlantılar	95
Şekil 6.10. Zemin kat planı	105
Şekil 6. 11. Birinci kat planı.....	106
Şekil 6.12. İkinci kat planı	107
Şekil 6.13. Üçüncü kat planı	108

Şekil	Sayfa
Şekil 7.1. Kesit.....	118
Şekil 7.2 . Zemin kat planı	119
Şekil 7.3. Birinci kat planı	120
Şekil 7.4. Caxia Forum binası kesiti	129
Şekil 7.5. İkinci bodrum kat planı.....	133
Şekil 7.6. Birinci bodrum kat planı	134
Şekil 7.7. Zemin kat planı	135
Şekil 7.8. Birinci kat planı	136
Şekil 7.9. İkinci kat planı	137
Şekil 7.10. Dördüncü kat planı	138
Şekil 7.11. Müze binasının yerleşimi.....	147
Şekil 7.12. Zemin kat planı	149
Şekil 7.13. 1. kat planı.....	151
Şekil 7.14. İkinci kat planı	152
Şekil 7.15. Üçüncü kat planı	154
Şekil 8.1. Müzelerin elde ediliş yöntemleri	157

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Lüksemburg Müzesi girişi	8
Resim 2.2. Palazzo Medici.....	9
Resim 3.1. Selçuklu dönemi spoglia (devşirme) koleksiyonunun Konya sur duvarlarında sergilenişine ait bir gravür.....	11
Resim 3.2. Ashmolean Müzesi	12
Resim 3.3. Dulwich Picture Gallery.	12
Resim 3.4. Kristal Sarayı	15
Resim 3.5. Kristal Sarayı sergileme düzeni.	16
Resim 3.6. Paris Evrensel Sergi binası, 1855.	17
Resim 3.7. Britanya Müzesi üstten görünüşü.....	19
Resim 3.8. Kubbe.....	20
Resim 3.9. British Museum, Great Court / Büyük Avlu.....	22
Resim 3.10. Louvre piramidi	23
Resim 3.11. Louvre Sarayı ve Louvre Müzesi maketi.....	24
Resim 4.1. Müzenin eski halini gösteren bir çizim.....	27
Resim 4.2. Ön cephe.	31
Resim 4.3. Arka cephe	31
Resim 4.4. Müze sergi mekanı.....	32

Resim	Sayfa
Resim 4.5. Ek bina	32
Resim 4.6. Manastırın eski hali ve restorasyondan sonraki hali	33
Resim 4.7. Müze kütüphanesi	34
Resim 4.8. Merkez koridor sergi salonu	38
Resim 4.9. Merkez kubbeden bir görünüş.	39
Resim 4.10. Ek bina bronz giriş kapısı	40
Resim 4.11. Tuğla ve granit detayı	40
Resim 4.12. Ek bina, cam prizma görüşleri	41
Resim 4.13. Işıklık	41
Resim 4.14. Müze konferans salonu.	42
Resim 4.15. Londra Ulusal Galerisi.	43
Resim 4.16. Angerstein'in evi.....	44
Resim 4.17 Trafalgar Meydanı'ndan Londra Ulusal Galerisi'nin görünümü.....	45
Resim 4.18. Trafalgar Meydanı'ndan Sainsbury Kanadı'na giriş.....	46
Resim 4.19. Barry Odaları.	48
Resim 4.20. Giriş holü	48
Resim 4.21. Sainsbury Kanadı koridoru.	49
Resim 4.22. Sainsbury Kanadı maketi	49
Resim 4.23. Sainsbury Kanadı arka cephe.....	50

Resim	Sayfa
Resim 4.24. Merkez galeri masa düzeni.	55
Resim 4.25. Barry Salonları, masa düzeni	56
Resim 4.26. Yves Saint Laurent Salonu, masa düzeni.....	56
Resim 4.27. Wohl Salonu, masa düzeni.....	57
Resim 4.28. Sainsbury Kanadı- Geçici Sergi Salonu, masa düzeni.....	57
Resim 4.29. Konferans salonu	58
Resim 4.30. Konferans salonları masa-sandalye düzenlenmesi.....	58
Resim 4.31 Victoria ve Albert Müzesi.....	61
Resim 4.32. Resim: John Madejski Bahçesi	62
Resim 4.33. Daylight Galeri.....	63
Resim 4.34. Victoria ve Albert Müzesi, Cromwell Caddesi.....	63
Resim 4.35. Müze giriş kapısından detay.	65
Resim 4.36. Lobi	66
Resim 4.37. Müze kafesi.....	68
Resim 4.38. Seramik merdivenler	71
Resim 4.39. Daylight Galeri çatı yapım aşaması ve detayı.....	72
Resim 5.1. Ellsworth Kelly, Red Green Blue / Kırmızı Yeşil Mavi.....	74
Resim 6.1. Orsay Müzesi	77
Resim 6.2. Orsay Müzesi	78

Resim	Sayfa
Resim 6.3. Müze meydanı, giriş	79
Resim 6.4. Orsay Müzesi iç mekan kurgusu.....	80
Resim 6.5. Mimari sergiler bölümü	83
Resim 6.6. Amont Pavillon eski ve yeni hali.	84
Resim 6.7. Müze kafesi.....	85
Resim 6.8. Yapım aşaması.	86
Resim 6.9. Resepsiyon odası.....	87
Resim 6.10. Müze restoranı.	87
Resim 6.11. Oditoryum	87
Resim 6.12. Georges Pompidou Merkezi	88
Resim 6.13. Pompidou Merkezi.....	89
Resim 6.14. Pompidou Merkezi.....	90
Resim 6.16. Pompidou Merkezi meydanı.	91
Resim 6.17. Igor-Stravinsky Çeşmesi.....	92
Resim 6.18. Müze restoranı iç görünüş.....	94
Resim 6.19: Farklı renklerde boyanmış yapı elemanları.	96
Resim 6.20. Bilbao Guggenheim Müzesi	97
Resim 6.21. Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi kent içindeki konumu.....	98
Resim 6.22. Yaya köprüsü.	98

Resim	Sayfa
Resim 6.23. Bilbao Guggenheim Müzesi sokaktan görünüşü.	99
Resim 6.24. Bilbao Guggenheim Müzesi ana girişi.....	99
Resim 6.25. Eğrisel duvarlar.....	101
Resim 6.26. Müze batı cephesi	101
Resim 6.27. Müze ana girişi.....	103
Resim 6.28. Atriyum.....	104
Resim 6.29. The Matter of Time	104
Resim 6.30. Bilbao Guggenheim Müzesi sergi mekanları.....	107
Resim 6.31. Guggenheim Müzesi, yapım aşaması	108
Resim 6.32. Oditoryum.....	110
Resim 6.33. Müze kafesi.....	110
Resim 7.1. Milenyum Köprüsü.	114
Resim 7.2. Türbin Salonu	116
Resim 7.3. Herzog & de Meuron tarafından yapılan ek bina.....	117
Resim 7.4. Türbin Salonu'na özel enstalasyon çalışmaları.....	120
Resim 7.5. Restorandan St Paul Katedrali görünümü.....	121
Resim 7.6. Türbin salonu masa düzeni.	122
Resim 7.7. Kafe masa düzeni.....	122
Resim 7.8. East Room / Doğu Salonu oturma düzeni.....	123

Resim	Sayfa
Resim 7.9. Üyeler Salonu oturma düzeni.....	123
Resim 7.10. Restoran masa düzeni.	124
Resim 7.11. Starr Oditoryum.	124
Resim 7.12. Teras.....	125
Resim 7.13. Realizm Galerisi oturma düzeni.....	125
Resim 7.14. Tate Modern gece aydınlatması.	126
Resim 7.15 Tate Modern galeri mekanı.....	127
Resim 7.16. Yeni tasarlan cepheden tuğla detayı	127
Resim 7.17. Elektrik istasyonu eski ve yeni hali.	128
Resim 7.18. Caxia Forum, Prado Bulvarı'ndan görünüş.	129
Resim 7.19. Cephede açılan boşluk.	130
Resim 7.20. Yükseltilmiş taban düzlemi.	131
Resim 7.21. Üçgen metal parçalardan oluşan merdiven.	131
Resim 7.22. Üçgen metal parçalardan oluşan tavan.	132
Resim 7.23. Galeri mekanı.....	137
Resim 7.24. Caxia Forum restoran bölümü	139
Resim 7.25. Bina yapım aşamasından genel bir fotoğraf.....	140
Resim 7.26. Bina yapım aşamasından detay.....	140
Resim 7.27. Delikli metal levha detayı.	141

Resim	Sayfa
Resim 7.28. Metal levha kullanımı.	141
Resim 7.29. Kitap satış mağazası.....	142
Resim 7.30. Fuaye.....	142
Resim 7.31. Duvar malzeme detayı.	143
Resim 7.32. Merdivenler.....	144
Resim 7.33. Akropolis Müzesi.....	146
Resim 7.34. Yeni Akropolis Müzesi kent içindeki konumu.	146
Resim 7.35. Müze camına yansıyan Parthenon görüntüsü.	148
Resim 7.36. Giriş saçağının altındaki kazı alanı.	150
Resim 7.37. Rampa ve atriyum.	150
Resim 7.38. Parthneon Galerisi.....	152
Resim 7.39. Friz sergisi.....	153
Resim 7.40. Müze iç mekanı (delikli duvarlar).	155
Resim 7.41. Dış mekandaki cam döşeme.....	155
Resim 7.42. İç mekandaki cam döşeme.	156

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklama
CCI	Center of Industrial Design / Endüstriyel Kreasyon Merkezi
IABSE	International Association for Bridge
ICOM	International Council of Museums / Uluslararası Müzeler Konseyi
IRCAM	Müzik Araştırma ve Koordinasyon Enstitüsü
MUMA	McInnes Usher McKnight Architects
RIBA	Royal Institute of British Architects
VIP	Very Important Person

1. GİRİŞ

Dünya’da coğrafi ve tarihi farklılıklara göre halklar, bölgeler, dinler, diller, sanatlar v.b. oluşmaktadır. Benedict Anderson’a göre bu oluşumun anahtarını da nüfus sayımı, harita ve müze oluşturur [1].

Nüfus sayımına göre bir nizam oluşur: İller, ilçeler, kasabalar ona göre oluşur, haritada kapladıkları alan gösterilir, müzelerde ise ulusun tüm varlığı, benliği, özü ortaya çıkar. Yani müzelerin oluşumunda öncelikle insan varlığı gerekir, insanlar bir araya gelerek bir topluluk oluştururlar ve bu topluluklar müzelerde canlanır, hayat bulur.

Müzeler, farklı toplumsal sınıfların katılımı açısından en davetkar mekanlardır. Aynı zamanda en soylusundan en sıradan yurttaşa kadar herkesin bir araya geldiği en nadir mekanlardan biridir [2].

John Ruskin, sanatın toplumları etkilemesindeki gücünü ifade ederek müzelerin önemine değinmiş; sanat ve zanaatın müzelerde bulunduğu tezini öne sürmüştür. Sanatın, duyguları ifade etmede en yüce öğretmen olduğuna inanan John Ruskin’e göre [3].

“Müzeler birer sanat kütüphanesidir”.

Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) gibi kuruluşlar amaçlarını, Ruskin’in modern müzenin öncelikli amacının eğitim olduğu tezine dayanarak belirlemektedir [4]. 18. yüzyılda Endüstri Devrimi ile ortaya çıkan işçi sınıflarının eğitimi için Kraliyet Sarayları müze işlevini yüklenerek halka açılmaya başlanmıştır. 19. yüzyıl itibariyle müze sayısında artış yaşanmıştır. 20. yüzyıl ise, müzecilik ve müze mimarisi anlayışında değişimlerin meydana geldiği dönemdir. Müzeler sadece eğitim ya da sadece sergileme işlevlerinin dışında artık, mimarileriyle de ön plana çıkmaya başlamıştır.

Müzelerin biçimlenişinde müzenin kent içindeki konumu, yapıldığı dönem ve o dönemde kullanılan teknoloji, müzenin ziyaretçilerle olan ilişkisi (eğitim, gösteri

v.b.) gibi pek çok faktör etkilidir. Mimarlık dünyasında yaşanan değişimlerle birlikte müzelerin biçimlenmesinde de birtakım değişiklikler meydana gelmiştir.

Bu tez çalışmasında, ziyaretçi sayıları ile öne çıkan, mimaride ve müze mimarisinde ses getiren ve günümüzde önemli yer tutan müze yapılarının mimari analizi ve karşılaştırılması yapılarak mimari açıdan önemi, benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Müzelerin kent içinde etkin kullanılmaları için öneriler geliştirilerek yeni yapılacak olan müze yapılarına kaynaklık etmesi amaçlanmıştır.

Tezin amacına göre belirlenen hipotezler şöyledir:

Hipotez 1: Müzelerin mimari biçimlenmesinde kentin ekonomik, sosyo-kültürel ve politik özellikleri ile yapı teknolojisi etkilidir.

Hipotez 2: Müzelerin yapıldığı dönemdeki mimari akımlar ve mimaride meydana gelen değişiklikler müze mimarisinin biçimini etkilemektedir.

Hipotez 3: Müzelerin ihtiyaç programı yerel, ulusal ve evrensel gereksinimler doğrultusunda hazırlanır.

Daha önce müzelerle ilgili yapılan çalışmalarda:

1. Nuran Güvenç (2004)'in "Mimari Biçim Analizi ve Müzelerde Örneklenmesi" başlıklı tezinde, biçim-mekan ilişkisi üzerinde durularak biçim ile ilgili kavramlar müze örnekleri üzerinden incelenmektedir [5].

2. Afife Esra Peker (2006)' in "Kent'in Markalaşma Sürecinde Çağdaş Sanat Müzelerinin Rolü: Kent Markalaşması ve Landmark" başlıklı tezinde, küreselleşme sonucu zaman-mekan kavramında meydana gelen değişiklikler ve kentin markalaşması kavramı seçilen çağdaş sanat müzeleri üzerinden incelenmektedir [6].

3. Melike Deniz (2008)'in "Müze Sergileme Mekanlarında Güncel Gösterim Teknikleri İle Mimari Tasarım İlişkisi Üzerine Bir İnceleme" başlıklı tezinde, müzelerin tarihsel gelişimine değinilerek müzelerde sergileme teknikleri

anlatılmakta, sonuç olarak da bu sergileme yöntemleri seçilen müzeler üzerinden incelenmektedir [7].

4. Deniz Balık (2009)'ın ‘‘Çağdaş Sanat Müzelerinde ‘‘Yeni’’ Kavramı’’ başlıklı tezinde, mekan-deneyim kavramları incelenerek seçilen çağdaş sanat müzeleri üzerinden yeni müzecilik anlayışı incelenmektedir [8].

‘‘Müze Tasarımında Ortaya Çıkan Kriterler’’ başlıklı tez çalışmamda ise, ziyaretçi sayıları ile öne çıkan müzelerin tarihsel geçmişi ve mimarileri hakkında detaylı bilgiler sunularak bu bilgiler doğrultusunda oluşturulan analiz tabloları ile seçilen örnekler üzerinden müze mimarisini oluşturan etkenler incelenmektedir.

Çalışma süresince, müze mimarisinin ve müzeciliğin değişim süreci ve bu süreci etkileyen faktörler, *Müzeler Çağı* olarak adlandırılan ve müze sayısında artışın yaşanmaya başladığı dönem olan, 19. yüzyıldan başlanarak 19. yy, 20. yy ve 21. yüzyılda ziyaretçi sayıları ile öne çıkan müzeler üzerinden incelenmektedir. Müzelerin ve müze mimarisinin geçirdiği değişimi daha iyi analiz etmek için, 19. yüzyıla kadar olan müzelerin tarihsel sürecine kısaca yer verilmiştir.

The Art Newspaper / Sanat Gazetesi'nin düzenlediği *2011 yılında en çok ziyaret edilen 100 müzenin* yer aldığı listeye göre, sayıca fazla olması ve ilk sıralarda yer alması nedeniyle Avrupa müzeleri üzerinden analiz çalışmaları yapılmıştır. 19. yy, 20. yy ve 21. yy müzelerinden 3'er örnek seçilip halka açıldığı tarihler baz alınarak bu müzeler kronolojik sıralamaya göre:

- tarihsel süreci,
- konum ve kent ölçeğindeki yeri,
- mimari biçimlenme ve mimari üslup,
- mekansal organizasyon,
- yapım teknolojisi ve malzeme başlıkları altında incelenmiştir.

Her bir müze ayrıntılı bir şekilde incelendikten sonra karşılaştırmalı analiz tabloları oluşturularak incelenen müzelerin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmuştur. Sonuç ve değerlendirmeler bölümünde ise, analiz tablolarından yola çıkarak

incelenen müzelerin değerlendirilmesi yapılmış ve giriş bölümünde belirlenen hipotezler sınanarak öneriler geliştirilmiştir. Tarihsel süreci bölümünde herhangi bir hipotez sınanmamıştır. Konum ve kent ölçeğindeki yeri bölümü Hipotez 3, mimari biçimlenme ve mekansal organizasyon bölümü Hipotez 1 ve Hipotez 2, mekansal organizasyon bölümü Hipotez 3, yapım teknolojisi ve malzeme bölümü ise Hipotez 1 ve Hipotez 3 ile ilgilidir.

Tarihsel süreci başlığı altında, müzenin bugüne kadar geçirdiği değişimler ve tarih boyunca hangi güçlerin etkisi altında kaldığı özetlenmektedir.

Konum ve kent ölçeğindeki yeri başlığı altında, kent ölçeğinde kapladığı alan, çevresiyle olan ilişkisi, binaya ulaşım ve binaya giriş noktaları incelenmektedir.

Mimari biçimlenme ve mimari üslup başlığı altında, plan-kütle biçimlenmesi binaya ana giriş, geometrik form, kullanılan kültürel, geleneksel ve mimari özellikler ele alınarak görünüşler ve detaylar üzerinden incelenmiştir.

Mekansal organizasyon başlığı altında, mekan içindeki fonksiyonlar, kat planları ve kesitler üzerinden incelenmiştir.

Yapım teknolojisi ve malzeme başlığı altında ise, yapının teknik özellikleri ve kullanılan yapı teknolojisi ve malzeme ele alınmıştır.

Bu yöntemle verilen örneklerin farklı şekillerde sınıflandırması yapılabilmekte ve örnekler sistematik bir şekilde sunulabilmektedir. Mimari biçimlenme ve mekansal organizasyon ön plana çıkarılarak genel değerlendirmeler yapılmıştır.

2. MÜZE VE MÜZECİLİK

Müze kelimesi eski Yunanca'dan alınan bir kelime olup ‘‘museion’’ kelimesinden türetilmiştir [9]. M.S. II. yüzyılda yaşamış Yunanlı Yazar Paunias'tan nakledildiğine göre: Atina Akropolü'nde resim koleksiyonlarının sergilendiği bir galerinin olduğu ve buranın halka açık olduğu belirtilmektedir [10].

2.1. Müze Tanımları

Allan (1963)'a göre müze [11].

‘‘Zamanda ve mekanda dağınık birtakım objeleri, kolaylık olsun diye, tek bir çatı altında toplamak ve bu objeleri inceleme, etüt etme ve zevk alma amacıyla yerleştirmek için düşünülmüş bir binadır’’.

Giray (2002)'a göre müze [12].

‘‘Sanatsal düşüncenin gerçek bilincini oluşturan ve gelişmesini pekiştiren en rasyonel alandır. Çünkü müze bir kültür deposu olarak tanımlanır. Bu kültür deposu bireyin dünya ve kişisel çevre ile kurduğu deneyimlerinin ve ilişkilerinin, sanatsal ve estetik pratiklerle yüzleşerek varolmasını sağlar’’.

Madran (1999)'a göre müze [13].

‘‘Toplumun ve gelişimin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevresine tanıklık etmiş malzemelerin üzerinde araştırmalar yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar düşüncesinden bağımsız, sürekliliği olan bir kurumdur’’.

Shaw (2004)'a göre müze [14].

‘‘Teşhir ettiği nesneler, bunlar için uygun gördüğü düzenlemeler ve öngördüğü davranış kuralları için uygun kimliği somutlaştıran bir mekandır ve eğitilecek kitlelere belli değerleri, görgü kurallarını ve beğenileri aşıl原因an bir toplumsal mühendislik aracıdır’’.

Müze ile ilgili yapılan tüm bu tanımlara bakıldığında müzelerin eğitim, bilgilendirme ve araştırma imkanlarının yanı sıra sürekliliği olan kurumlar olduğu söylenmektedir [10]. Müzelerin sürekliliği, aynı zamanda müze mekanının da sürekliliğini sağlayarak mümkün olabilir. Bu açıdan bakıldığında, dünya çapında ün salmış müzeler başta olmak üzere tüm müzeler kendini geliştirmek ve yenilemek

zorundadır. Çağın gerekliliklerine cevap verebilen müzeler ancak bu şekilde varlığını sürdürebilir ve süreklilik arz edebilir.

Çalikoğlu'na göre müzeler, artık gözde kitle iletişim araçları olarak nesnelerin koruyucuları olmalarını geride bırakıp bugün afişleriyle, kütüphaneleriyle, sergi salonlarıyla gündelik yaşam ve kültürün bir araya geldiği sosyal alanlar olmaya başlamıştır [15].

Günümüz müzeleri, açık mekan anlayışı ve iç mekanda barındırdığı dinlenme, eğlenme ve eğitim alanı gibi mekanlarıyla da birer sosyal alanlardır. Müzelerin ihtiyaç programı yerel, ulusal ve evrensel gereksinimler doğrultusunda hazırlanmaktadır. Çağın koşullarına cevap verebilme özellikleri itibariyle müzeler varlığını sürdürmektedir.

İçinde barındırdığı nesneler dışında toplumsal mühendislik aracı olması ile de, müzeler mimariyle de birer iletişim aracı olmaktadır.

2.2. Koleksiyonculuk

Müzelerin başlangıç noktası koleksiyonlardır, sonuçta müzeler olmadan da koleksiyonlar vardı [15]. Tarih boyunca maddi ve manevi anlamda nesneleri biriktirme eylemi gerçekleşmiştir. İnsanlar kimi zaman ihtiyaçtan kimi zaman da keyfi olarak nesneleri toplamıştır. Daha sonrasında bu nesneleri sergileme ihtiyacı duyulmuştur.

Rönesans döneminde (15.-16. yy) doğaya, sanata ve insana olan ilginin artması ile 3 tür koleksiyon ortaya çıkmıştır. Bunlar: Sanat koleksiyonları, doğa tarihi koleksiyonları ve antik heykel koleksiyonlarıdır [15].

Koleksiyonlarına göre müzeler: Genel müzeler, arkeoloji müzeleri, tarih müzeleri, bilim müzeleri, sanat müzeleri, etnografya müzeleri, planeteryumlar, endüstri müzeleri, doğa tarihi ve jeoloji müzeleri olarak adlandırılmaktadır [10]. Tez kapsamında ziyaretçi sayılarına göre incelenen müzelerin çoğunluğunu sanat müzeleri oluşturmaktadır, içlerinden sadece Akropolis Müzesi tarih müzesidir.

16. yüzyılda biriktirmenin, koleksiyon yapmanın müzeler açısından özel bir yeri vardır [15]. Fakat biriktirme ve toplama güdüsü asıl olarak Aydınlanma Çağı olan 18. yüzyıl ile başlamıştır. Bu dönemde artık önemli olanın sadece toplamak olmadığı, aynı zamanda bunun tarihte diğer medeniyetler karşısında bir güç olduğu anlaşılmıştır. Koleksiyonlar ve beraberinde müzeler varlıklarını, kültürel değişim hızının kurbanı olmamak için, insanların bu kültürel değerleri ayakta tutma ve geleceğe aktarma duygusuna borçludur [16].

Koleksiyonerlerin varlığı sayesinde ortaya çıkan kültürel birikim müzelerin oluşumu ve gelişimi açısından çok büyük katkı sağlamıştır. Aydınlanma Çağı'ndan sonra ise biriktirmenin bir güç olduğunun anlaşılmasının ardından sergilemenin yöntemi üzerine gidilmiştir [17].

Garry Edson ve David Dean'a göre [18]:

“Koleksiyon yönetimi politikası, bir müzenin amaçları ve hedeflerini ileri süren ve bu amaçların koleksiyonlarla ilgili faaliyetlerle nasıl yorumlanacağını açıklayan detaylı bir yazılı ifadedir”.

Koleksiyon yönetimi politikasına göre ise, sergileme biçimi oluşur. Bir müze için sadece özel koleksiyonlara sahip olması yeterli değildir, nesnelerin ve mekanın imgelemi için özel sergileme yöntemlerine de sahip olması müzelerin devamlılığı için önem taşımaktadır.

Müzelerin oluşumunda çoğunlukla kişisel birikimler ya da aile birikimleri öncü olmuştur. Madran'ın söylemine göre, Batı'da özel koleksiyonlar müzeye dönüştürülmüştür, Doğu'da ise önce müze fikri ortaya atılıp ardından koleksiyon oluşturulmuştur [15].

2.3. Sanat Koruyucu Aileler

Müzelerin oluşumunda ve gelişiminde, sanata ve sanatçılara verdikleri desteklerle bilinen Medici, Sforza, Este, Visconti gibi sanat koruyucu ailelerin katkısı olmuştur [19]. İçlerinde en etkili olanları Medicilerdir.

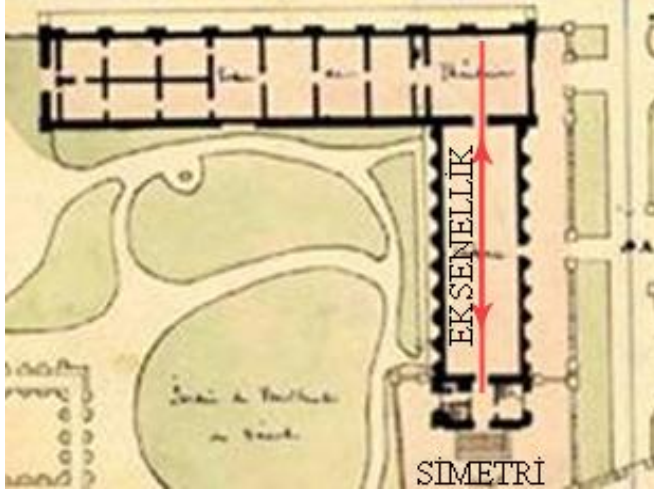
- Mediciler

Mediciler 13. ve 17. yüzyıllar arasında Floransa'da yaşamış, müzelerin oluşumunda önemli rol oynayan ve Avrupa'nın en büyük sanat koruyucuları arasında yer alan bir ailedir [20]. Medici sarayları, zamanla birer müzeye dönüşmüştür.

Medici soyundan gelen Fransız kraliçelerinden Caterina, Louvre Sarayı'nın müzeye dönüştürülmesinde; Maria de'Medici ise, yapımı 17. yüzyıla ait, 1750 yılında halka açılan dünyadaki ilk müzeslerden biri olan Musee du Luxembourg / Lüksemburg Müzesi'nin kuruluşunda rol oynamıştır [21]. L şeklinde bir plana sahip müze binasında, girişte eksanellik vurgulanmaktadır. Anıtsal merdivenler ve cephede üçgen alınlık içine yerleştirilmiş heykeller bulunmaktadır. Girişteki heykel süslemesi, 19. yüzyıl müzelerinde de kullanılmaktadır.

Resim 2.1. Lüksemburg Müzesi girişi [21].

Şekil 2.1. Zemin kat planı [21].

Medici soyundan olan Büyük Cosimo'nun 1440'larda İtalya'nın Floransa kentinde inşa ettirdiği Palazzo Medici ilk modern Avrupa Müzesi sayılır. Böylelikle antik eser yerine çağdaş sanata öncelik veren koleksiyon rejimi ilk kez Medicilerin himayesinde başlar. Mediciler, sanatın, saray ve kilisenin denetiminden çıkıp halka malolmasının, özerkleşmesinin önünü açmışlardır [15].

Resim 2.1. Palazzo Medici [2].

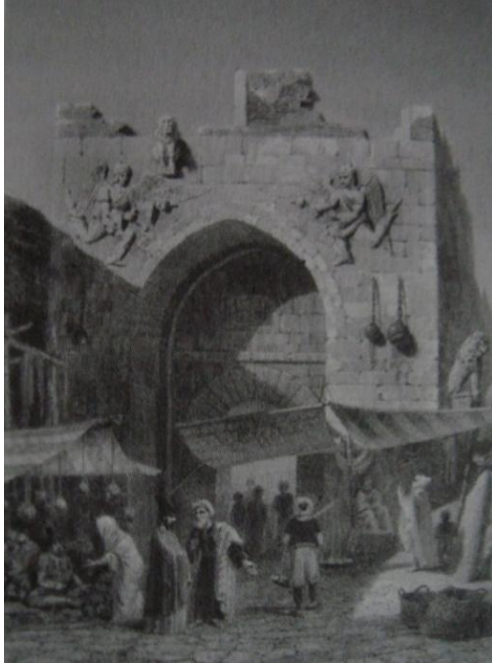
3. 19. YÜZYILA KADAR MÜZELERİN TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ

Müzeler tarihsel gelişim sürecinde, değerli koleksiyonları barındırmanın yanı sıra bilim insanlarının devamlı kaldığı, eğitim verdiği bir araştırma merkezi idi. İskenderiye Müzesi bunun ilk örneklerindendir. Müzenin eğitim yönünün ağır basmasından olsa gerek İskenderiye Müzesi literatürde *İskenderiye Kütüphanesi* olarak geçmektedir. Müzeler ayrıca hükümdarlar için de bir güç kaynağı ve sembolü olmuştur [22].

M.Ö. 4. yüzyılda Mısır'da kurulan asıl adı *Musaeum* olan İskenderiye Müzesi, müzenin asıl başlangıcı olarak görülmektedir. *Pinakes* adı verilen ilk kataloglama İskenderiye Müzesi'nde görülmektedir [2]. Ancak İskenderiye Müzesi koleksiyonlarının büyük bir bölümü kentin ateşe verilmesi ile yanıp kül olmuştur. Bugün müzenin sadece bir restitüsyon çalışması mevcuttur [15].

Müzelerin hükümdarlar için bir güç sembolü olmasının yanında bulunduğu kent için de önemli katkısı olmuştur. Bu yüzden İskenderiye, tarih sahnesinde “dünyanın ilk metropolü” olarak yerini almıştır [2].

Tarihte ilk özel koleksiyonlar Romalılara aittir [23]. Eski kamusal müze tasarımlarından biri ise Selçuklular dönemine rastlar. Selçuklular buldukları bütün kabartma ve heykelleri Konya'nın surlarına yerleştirerek herkese açık bir sergi haline getirmişlerdir [2]. Konya'da olduğu gibi, ilk müzelerden itibaren açık sergi alanlarını görmemiz mümkün, özellikle 19. yüzyıl müzelerinden itibaren birçok müzenin bahçesinde, Sculpture Gardens / Heykel Bahçeleri olarak da adlandırılan açık heykel sergileri görülmektedir.

Resim 3.1. Selçuklu dönemi spoglia (devşirme) koleksiyonunun Konya sur duvarlarında sergilenişine ait bir gravür [2].

Resmi anlamda ‘ilk müze’ olarak adlandırılan kurumsallaşma ise, İngiltere’deki Oxford Üniversitesi’nin içinde yer alan Ashmolean Müzesi’dir. 1660’larda Elias Ashmole isimli bir koleksiyonerin koleksiyonlarını Oxford’a bağışlaması üzerine oluşmuştur. İlk müze olarak anılmasındaki sebep ise halka açık ilk müze olmasından kaynaklanmaktadır [15]. Koleksiyonerler sayesinde müzeler oluşmuştur, ancak devamlılığını sadece koleksiyonlara borçlu değildir. Kendini yenileyen ve geliştirilen müzeler tarih sahnesinde süreklilik göstermektedir.

Asmolean Müzesi, Yunan tapınaklarında olduğu gibi kolonlu giriş ve üzeri üçgen alınlık olan mimari biçim gözükmektedir. İlerleyen yıllarda müzelerin girişlerinde de aynı mimari biçim kullanılmıştır. Müzeler için mimari arayışın yaşandığı evre olabilecek bu dönemde pek çok müzenin cephesinde, özellikle de giriş kısmında Yunan ve Roma tapınak modellerinin mimari biçimlenişi görülmektedir.

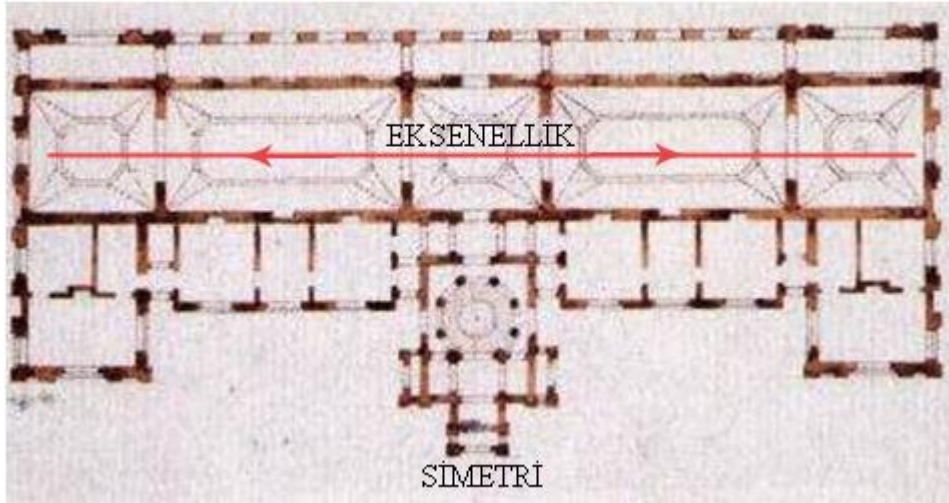
Resim 3.2. Ashmolean Müzesi [24].

Ashmolean Müzesi'nde olduğu gibi, önemli müzelerin kuruluşunda koleksiyonerlerin varlığı ve önemi görebilmektedir. British Museum / Britanya Müzesi, Hans Sloane adında bir İngiliz Parlamentosu kraliyet doktorunun kütüphanesini ve doğa tarihiyle ilgili koleksiyonlarını satması üzerine kurulmuştur.

İlk müzelerin çoğu tapınak ve mozoleden esinlenerek tasarlanmıştır. Örneğin eksenellik ve simetrinin hakim olduğu Dulwich Picture Gallery ayrıca bir mozoledir [2]. Tapınak benzeri ve simetrinin hakim olduğu tasarım anlayışı ile iç mekandaki eksenellik vurgusu, 19. yüzyıl müzelerine örnek teşkil etmektedir. Tez kapsamında incelenen 19. yüzyıl müzelerinde de bu özellikler görülmektedir.

Resim 3.3. Dulwich Picture Gallery [25].

Şekil 3.1. Zemin kat planı [25].

3.1. Sanayi Devrimi'nin Müzelere Etkisi

Kamusal alan, kişisel özgürlüğün başkalarıyla bir arada olma suretiyle anlam kazandığı, kişinin diğer kişilerle karşılaştığı, toplumsallaştığı, varlığını zenginleştirdiği alanlardır [26]. Bu bağlamda, koruyan, sergileyen, bir araştırma ve bilgi merkezi görevini üstlenen müze, gelişmiş toplumlarda yaratıcılığı desteklemesiyle de önemli bir kamu kurumudur [27].

Kamusal mekan ve toplumun bu karşılıklı etkileşiminde, Sanayi Devrimi (18. yy.- 19. yy.) bir dönüm noktası niteliğindedir. Gündelik yaşamın sosyal, politik, dini ve ticari işlevleriyle kendiliğinden şekillenen ya da otorite tarafından kurgulanan kamusal mekan, Sanayi Devrimi ile birlikte ortaya çıkan ekonomik ve toplumsal koşulların etkisiyle biçim, işlev, anlam ve oluşum şekli açısından değişime uğramıştır. Sanayi Devrimi öncesinde kamusal mekanın bütüncül ve kapsayıcı yapısı, bu dönem sonrasında parçalanmaya, başlamış, tarihsel süreç içinde ihtiyaçlar çerçevesinde “oluşan” kamusal mekan, giderek özel amaç ve isteklerle “oluşturulan” kamusal mekana dönüşmüştür [28]. Bu durum müzelere dolayısıyla da müzelerin mekansal organizasyonlarına, mimari biçimlenmelerine yansımıştır.

Her şeyin tekdüzeliğe dönüşmeye başladığı sanayi toplumunda şüphesiz ki sanat önemli bir deneyim olmaktadır. Çünkü o dönemlerde makine üretimine toplum

henüz alışmamıştır. Bu doğrultuda hem kentlerde biriken işçi nüfusunun eğitiminde hem de makineleşmenin yarattığı durumla sanatın etkileşimini değerlendirmek amacıyla müzeler de doğrudan önem kazanmaktadır.

Philip Fisher’a göre [29].

“Müzeler hem nesnelerin hem de toplumsal hayatın örgütlenmesindeki yeni formların yaratılması için bir sahne oluşturur”.

Donald Preziosi’ye göre [30].

“Müzeler değişimin yönetimi ve farklılığın denetimi için bir araçtır”.

Preziosi de Fisher’ı destekler şekilde düşüncelerini ifade etmiştir. Fisher için müzeler kamunun bir sahnesi konumundayken, yani bu sahnenin ta kendisiyken; Preziosi’ye göre de sahnenin üzerinde sergilenen zamana mekana bağlı olarak değişen bir oyun dizisi gibidir.

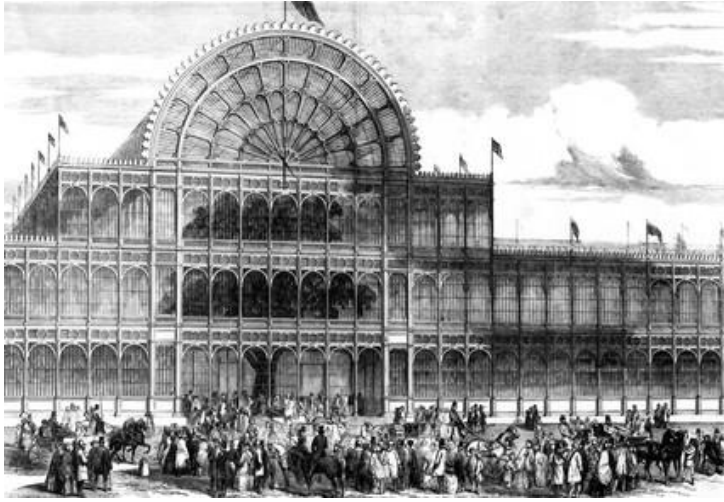
Müzelerin özellikle İngiltere’de, endüstrileşmeyle kentlere yığılan işçi nüfusunun ıslahında ve terbiyesinde büyük önemi olmuştur [2]. Çünkü müzeler insanların birlikte vakit geçirdiği bir şeyler paylaştığı özel mekanlardır. Müzelerin işçi sınıfını ıslah etmesiyle ilgili olarak Victoria ve Albert Müzesi’nde giriş herkese açık ve ücretsiz hale getirilmiştir, iş saatleri dışında da açıktır ve işçilerin keyifle vakit geçireceği imkanlar sağlanmıştır. Başarılı da olunmuştur. Ardından da British Museum / Britanya Müzesi kapılarını işçilere açmıştır. Müzelere olan ilgi artarken bu sayede kamusal müzelerin sayısı Britanya’da 1860’da 50 iken; 1900’de dört katına çıkarak 200’e ulaşmıştır. Verilen örneklerle baktığımızda müzelerin kentte hayat kalitesini yükseltmek ve ekonomiyi güçlendirmek amacıyla büyük önem taşıdığını görebilmekteyiz [2].

1990’da İskoçya’daki Glasgow kentinin Avrupa Kültür Başkenti seçilmesinde Burrell Koleksiyonu Müzesi rol oynamıştır. Bu gibi örnekler sayesinde müzelerin yayılması hızlanmıştır ve birçok kentte müzeler açılmaktadır. Örneğin, Paris kenti için müzeler oldukça önem taşımaktadır. Louvre Müzesi, Museo d’Orsay / Orsay Müzesi gibi müzeler, bugün milyonlarca ziyaretçiye ev sahipliği yapmıştır. Geçmişte

ziyaretçileri bile belli kişiler ve belli gruplardan oluşurken artık müzeler herkese açık hale gelmiştir.

3.2. Crystal Palace / Kristal Sarayı

Sanayi Devrimi ile *çelik* kullanımının artması mimaride önemli değişikliklere neden olmuştur. Bunun örneklerinden biri de Kristal Sarayı olarak bilinir.

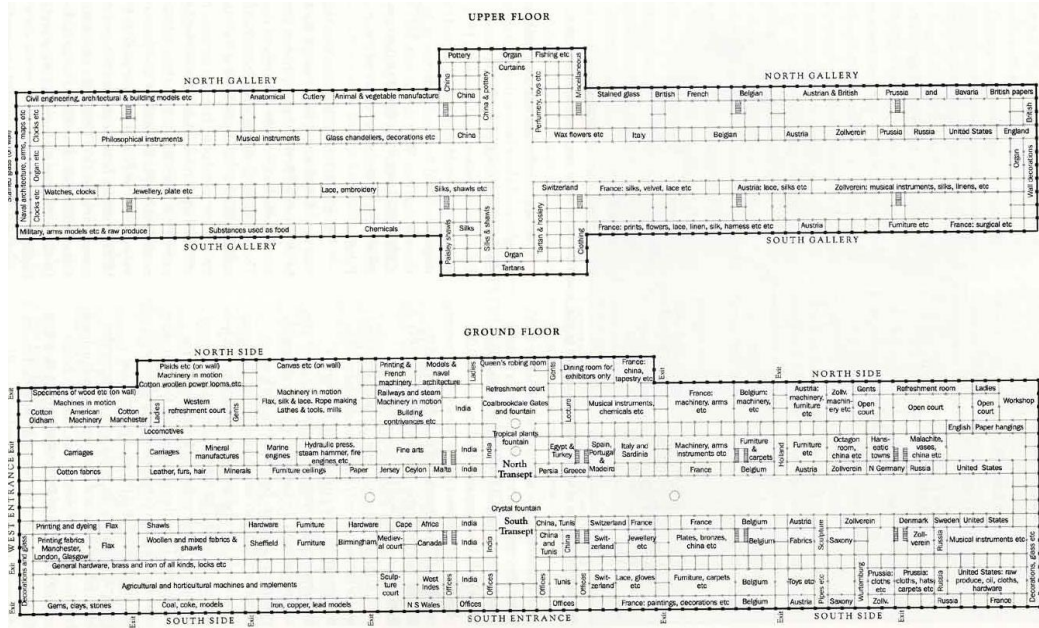

Resim 3.4. Kristal Sarayı [31].

Joseph Paxton tarafından tasarlanan Kristal Sarayı, 1851 yılında Londra'nın Hyde Park bölgesinde kurulmuştur. Tamamen dökme demir ve cam kullanılarak inşa edilen bina prefabrik olarak yapı elemanları dışarıda üretilmiş ve yerine monte edilmiştir.

Camın bu kadar yoğun kullanıldığı ilk yapıdır. Bu nedenden ötürü ferah ve aydınlık iç mekanlar elde edilmiştir. Kullanılan malzemelerden dolayı oldukça hafif olan yapı, cam duvar kullanımı ile de öncülük yapmaktadır [32].

Bina uzunluğu 564 metre, genişliği 139 metre, en büyük açıklığı ise 22 metredir. 70 000 m² lik taban alanına sahip yapıda asma katlar dahil sergi alanları toplamı 74 400 m² dir. 4 000 ton demir kullanılmıştır. Yapının içinde kalan ağaçlar kesilmeyerek yapıya dahil edilmiştir. Dikdörtgen plan üzerine kurgulanmış bina simetrik bir düzene sahiptir, merkez holün üzeri cam tonozla örtülüdür [33]. Koridor boyunca eksenellik hakimdir.

Şekil 3.2. Crystal Palace/Kristal Sarayı zemin kat ve asma kat planı [34].

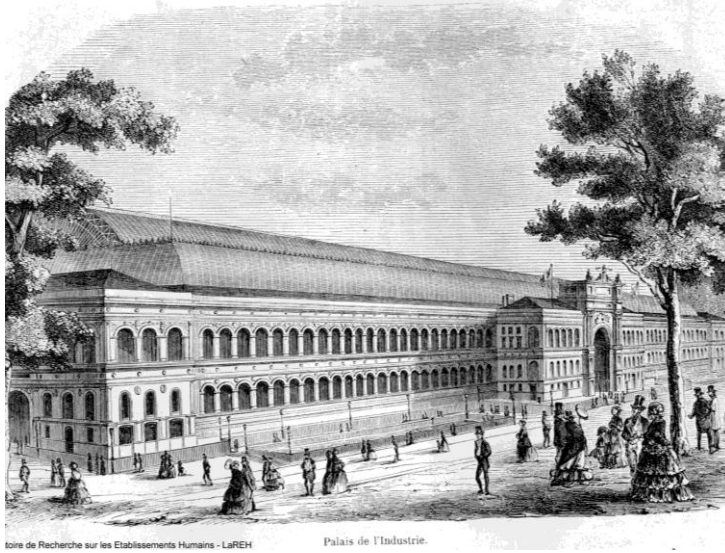
Uluslararası bir sergi olan Great Exhibition / Büyük Sergi'yi, 6 milyondan fazla ziyaretçi gezmiştir. Kraliçe Victoria Dönemi'nde açılan bu sergi, Victoria & Albert Museum / Victoria ve Albert Müzesi'nin kurulmasında öncü olmuştur [33].

Resim 3.5. Kristal Sarayı sergileme düzeni [35].

Londra Evrensel Sergisi'nin başarısının Paris kentinde de evrensel bir sergi açılmasını teşvik etmesi üzerine, 1855 yılında Paris Evrensel Sergisi açılmıştır. Bu serginin Londra'dakinden farkı sergi mekanının daha geniş bir alana yayılması ve

endüstriyel ürünlerin dışında sanata da yönelerek resim ve heykel sergilerine de yer vermesidir [31].

Resim 3.6. Paris Evrensel Sergi binası, 1855 [31].

Kristal Sarayı'nın müzecilik açısından bakıldığında en önemli etkisi, müze mimarisinde organik mimari ve açık mekan anlayışını oluşturmastır [34]. 20. yüzyıl müze mimarisi üzerindeki etkisi ise; 1977'de Richard Rogers ve Renzo Piano'nun tasarladığı Pompidou Merkezi'nde oldukça net bir şekilde görülmektedir. Pei'nin 1980'lerde Louvre Müzesi için, çelik ve cam kullanarak tasarladığı cam piramit de benzer bir örnektir. Bu iki projede oldukça ziyaretçi toplamış ünlü projelerdir.

3.3. 18. Yüzyıl Müzeleri

16. ve 17. yüzyılda müze koleksiyonları saray koleksiyonlarına dayanırdı. 18. yüzyıldan itibaren müzeler, resepsiyon salonu olarak kullanılan saray galerilerinde işlevini sürdürmeye başlamıştır. Louvre Müzesi, müzeye dönüştürülen ilk müze değildir, ancak en etkili olanıdır, çünkü bu durum yeni bir düzeni beraberinde getirmiştir [36]. Eskiden kapalı kapılar arkasında gizlenen eserler artık günışığına çıkarak halkın beğenisine sunulmuştur. Louvre Müzesi, saray müzelerinin oluşumunda öncülük etmektedir.

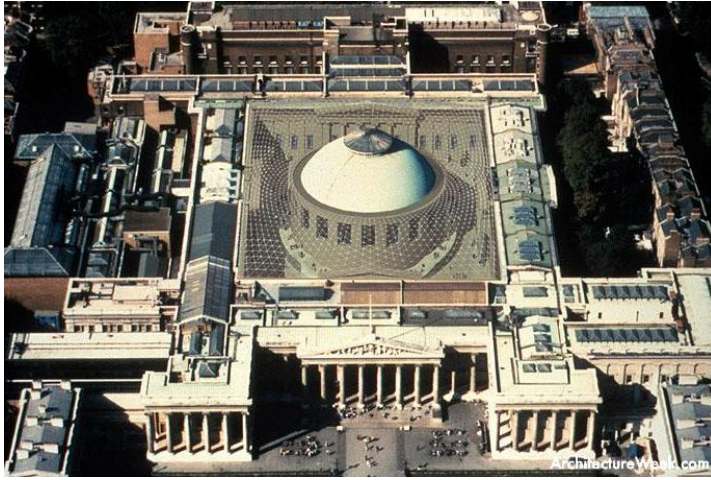
18. yüzyıl sonu ile 19. yüzyıl başları arasında ortaya çıkan *Romantizm* düşüncesinin, çıkar, yarar gibi sanayi alanına ait değerlerin sanattan arındırılmasını savunmasının ardından sanatçılar sipariş yerine sanatını özgürce ortaya koyabilmeye başlamıştır. Bu da sanatın özerkleşme süreci başlatmıştır. Aristokrasinin hakim olduğu sanat beğenisi, 18. yüzyıldan başlayarak kamusal alana devredilmiştir [2]. Habermas, aristokrasi hakimiyetindeki bu kamusal alanı politik kamusal alan veya burjuva kamusal alanı olarak tanımlamaktadır [37]. Yani toplumun belli bir kesimine ayrılmış kamusal alandan söz etmektedir. Oysaki, kamusal alan deyince belli bir topluluk yerine *herkese* hitap etmesi gerekmektedir.

Bu bölümde temelleri 18. yüzyıla dayanan ve The Art Newspaper / Sanat Gazetesi'nin düzenlediği *2011 yılında en çok ziyaret edilen 100 müzenin* yer aldığı listede 8 880 000 kişilik ziyaretçi sayısı ile ilk sırada yer alan Louvre Müzesi ile 5 848 534 kişilik ziyaretçi sayısı ile 3. sırada yer alan British Museum / Britanya Müzesi incelenecektir.

Britanya Müzesi, bir sanat kurumu olarak oluşturulan ve panteon tarzından esinlenerek tasarlanan bir müze örneğidir. Louvre ise müze amacıyla tasarlanmamıştır, saray hakimiyetinden çıkarak müzeye dönüştürülerek oluşmuştur.

3.3.1. British Museum / Britanya Müzesi

British Museum / Britanya Müzesi, 1753 yılında İngiltere'nin Londra kentinde yapılanmaya başlamıştır. Barındırdığı sanat koleksiyonları ve doğudan batıya birçok uygarlığa ait eşsiz koleksiyonlarıyla ve Artun (2006)'nın deyimiyle ‘‘evrensel müzelerin önderi’’ sayılabilecek bir kuruluştur [2].

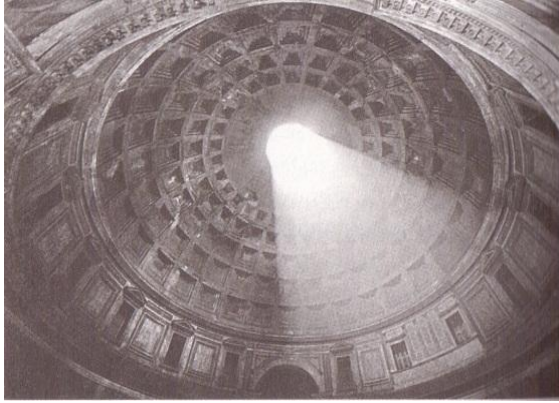

Resim 3.7. Britanya Müzesi üstten görünüşü [38].

Temelleri Bloomsbury'deki Montagu House'a dayanmaktadır. Müzenin genişleme ihtiyacından ötürü, İngiliz Mimar Robert Smirke tarafından tasarlanan yeni bina, Montagu House'un yerini almıştır [20].

Müze mimarisinde antik Yunan ve Roma'da tanrıların tapınağı olarak bilinen *panteon* formundan yararlanılmasına örnek olarak Britanya Müzesi gösterilebilir [2]. 19. yüzyıl müze mimarları tasarım stili açısından sorun yaşamışlardır. Müzeler, İkinci Dünya Savaşı'na kadar genellikle *panteon* mimarisinden etkilenmiş ve mimarileri panteon benzeri bir merkez etrafında atriyumdan oluşmuştur [36] (Şekil 3.8.).

Britanya Müzesi, ana giriş kısmındaki üçgen alınlık, devasa sütunları ve kütüphane okuma bölümündeki dairesel plan üzerine oturmuş kubbesi ve kubbe merkezindeki ışıklık ile panteon mimarisindeki belirgin unsurları taşımaktadır.

(a)

(b)

Resim 3.8. Kubbe

a. Panteon, kubbe [2].

b. Britanya Müzesi, kubbe [39].

Britanya Müzesi, dünyadaki ilk kamu müzelerinden biridir ve gerek antik Roma tapınağı olan *panteon* mimarisine benzerliği, gerek bünyesinde barındığı koleksiyonlarla ve gerekse de müze organizasyonlarıyla, müzecilik hareketinin yoğun olarak başladığı 19. yüzyıl müzelerine öncülük etmiştir [20].

Oldukça zengin bir koleksiyona sahip müze, 1756'da toplumun sanata ilgisini artırarak ülkede büyük bir hareketlilik oluşturmuştur. Müzede okulların müze programlarını organize eden, sanat eğitimi, konferanslar, film gösterileri, seminerler, performanslar düzenleyen geniş bir eğitim bölümü vardır. İdari kısımlar dışında, toplamda 94 adet sergi salonu, kütüphane, konferans salonu ve restoran bulunmaktadır [20]. Oldukça kapsamlı kültürel ve sosyal aktiviteleri ile müze, kent için büyük önem teşkil etmektedir.

bölüm eklenir. 1904 yılında Mimar Sir John Burnet ana binayı kuzey, batı ve doğu yönlerinde genişletir. 2000 yılında açılışı yapılan ve müzenin ana mekanını oluşturan Great Court / Büyük Avlu, Norman Foster tarafından tasarlanmıştır. Müzede bulunan sergi alanlarını birbirine bağlayan bu avlu sayesinde sirkülasyon rahatlamış ve aynı zamanda müzenin iç mekan tasarımı açısından yapıya önemli bir özellik kazandırılmıştır [20].

Resim 3.9. British Museum, Great Court / Büyük Avlu [20].

Britanya Müzesi'ne eklenen yeni kanatlar ve 2000 yılında Norman Foster ve ekibinin tasarladığı çatının müzeye kazandırılmasıyla birlikte, Britanya Müzesi'nin 21. yüzyılda ziyaretçi sayısında artış olmuştur.

21. yüzyıla gelindiğinde Britanya Müzesi, enstitü ve kitaplığıyla dev bir kuruluş haline gelmiştir. Sayısız galeri ve çok zengin sanat koleksiyonlarıyla dünyanın sayıca en fazla sanat eserinin sergilendiği ve korunduğu çok büyük bir kuruluştur [20].

3.3.2. Louvre Müzesi

Paris kentinde bulunan ve tarihi geçmişi 12. yüzyıla dayanan ve ilk kale olarak tasarlanana yapı daha sonra Kraliyet Sarayı'na dönüşmüştür. 1792 yılında devrim sonucu, Louvre Sarayı'na ait hazineler kamuya geçirilerek müzeye dönüştürülür ve Bu dönüşümün ardından Louvre Müzesi, Artun'un (2006) söylemine göre, ilk kamusal müze olur. Aslında Louvre'dan önce kamuya açılan müzeler var iken,

Louvre saray koleksiyonlarına ve özel koleksiyonlarına halkın el koyması ile ilk kamusal müze sıfatı Louvre'a geçmiştir [2].

Louvre Müzesi mimarisi, klasik Antik Çağ, İtalyan ve Fransız Rönesansı'nı içerir. Üçgen alınlıklar, kemerler, sütunlar, birbirini tekrar eden pencereler, kat silmeleri bunun bir göstergesidir.

1980'lerde toplam 1,2 milyar dolar harcanarak müzeye, Mimar İaoh Ming Pei'ye 21 metrelik cam piramitten oluşan bir giriş tasarlatılmıştır. 2004 yılına kadar yaklaşık 5 milyon kişinin ziyaret ettiği müze cam piramidin yapılmasının ardından ziyaretçi sayısı daha da artış göstermiştir [41]. 2009'da bu rakam 8,5 milyona ulaşmıştır [42].

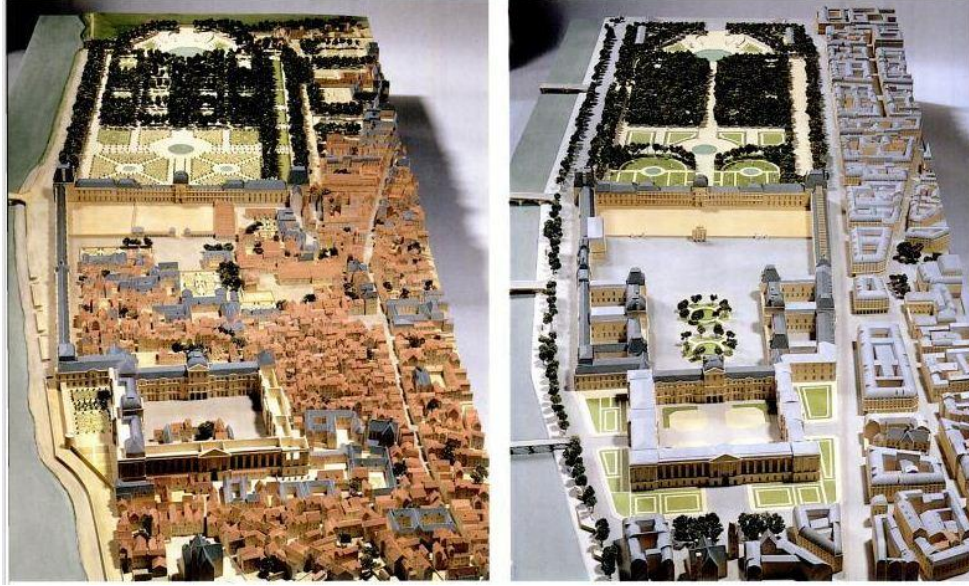

Resim 3.10. Louvre piramidi [20].

Ana piramit ve ana piramidi çevreleyen iki küçük piramit, çelik strüktürden oluşmaktadır, çelik sistemin aralarındaki boşluklar reflektif camla kaplanmıştır. 19. yüzyılda başka uluslar, Louvre Müzesi'nin mimarisini örnek almaya başlamışlardır [43].

Louvre Müzesi'nin toplam alanı 210 000 metrekaredir, bunun 60 600 metrekaresi sergi alanıdır. Müzedeki toplam eser sayısı ise 300 000'dir [44]. Kapladığı alan ve barındırdığı koleksiyonlar sayesinde, dünyadaki evrensel müzeler arasında en geniş ve en büyük müze olmaya hak kazanmaktadır.

Louvre Müzesi, kent sanat müzeleri ve pek çok ulusal galeri için ilk örnek olarak gösterilmektedir [43]. Zamanla ana binaya eklemeler yapılarak genişletilmiştir. Eklemeler sonucunda genişleyen Louvre Müzesi mimarisi parçalı bir yapıya sahiptir.

(a)

(b)

Resim 3.11. Louvre Sarayı ve Louvre Müzesi maketi

a. 14. yy. [45].

b. 19. yy. [45].

Louvre Müzesi, çevresinde Orsay Müzesi gibi pek çok tarihi ve kültürel yapıyı barındırır. Bulunduğu bölgenin kültürel yapılarla zenginleşmesine katkı sağlamaktadır.

Britanya Müzesi ve Louvre Müzesi'nin ortak noktalarına bakacak olursak açıldığı dönemlerde ülkelerinde farkındalık yaratmış müzelerdir. İnsanların ilgisini sanatsal etkinlikleriyle müzeye çekmeyi başarmışlardır. 21. yüzyıla doğru ise, her iki müzeye mimari eklemeler yapılmıştır. Louvre Müzesi'ne cam pramidin eklenmesi ve Britanya Müzesi'ne cam çatının eklenmesiyle oluşturulan Great Court / Büyük Avlu sayesinde ziyaretçi sayısında ciddi artış yaşanmıştır. Bu durum müzelerin 21. yüzyıla gelindiğinde artık sadece geniş koleksiyonlarıyla değil, mimarileriyle de ön plana çıkmaya başladığını ve mimarilerindeki önemli değişikliklerin ziyaretçi sayısını etkilediğini göstermektedir.

4. 19. YÜZYIL MÜZELER ÇAĞI

18. yüzyılda birçok Kraliyet Sarayı müzeye dönüşmeye başlamıştır. Özellikle ‘‘müzeler çağı’’ adını alacak 19. yüzyıl süresince de Avrupa’nın belli başlı bütün kentlerinde müzeler kurulmuştur [2].

19. yüzyıl, birçok özel koleksiyonun topluma malolduğu bir dönem olup bireysel ya da kamusal olarak toplumun her kesimine hitap etme çabaları güdülmektedir [15]. Gerek saray yapılarının müzeye dönüştürülmesiyle gerekse kent müzesi oluşturmak amacıyla müze inşa edilmesiyle, birçok kentte tarih ve sanat müzeleri kurulmaktadır.

19. yüzyılda kurulan birçok müze yapısında Roma Panteon’un ve Antik Yunan mimarisinin özelliklerini görebilmekteyiz. İç mekanda modern bir kurguyla karşılaşsak da, dış cephede Yunan sütunlarının varlığı ya da neoklasik üslup henüz değişmemiştir.

Dünyada müzecilik hareketlerinin hız kazandığı bir dönem olan 19. yüzyılda Avrupa’daki kentlerde kent ve sanat müzeleri açılmaya başlanmıştır. 19. yüzyılda yapılan müzelerin bulunduğu ülkelere baktığımızda, İngiltere’deki müzelerin çoğunlukta olduğunu görmekteyiz.

Bu bölümde The Art Newspaper / Sanat Gazetesi’nin düzenlediği *2011 yılında en çok ziyaret edilen 100 müzenin* yer aldığı listedeki 19. yüzyıl Avrupa müzeleri arasından 5 253 216 ziyaretçi sayısı ile 4. sırada yer alan *Londra Ulusal Galerisi*, 2 911 767 ziyaretçi sayısı ile 11. sırada yer alan *Prado Müzesi* ve 2 789 400 ziyaretçi sayısı ile 14. sırada yer alan *Victoria ve Albert Müzesi* incelenmektedir [46] (Ek-1).

Çizelge 4.1. İncelenen 19. yy müzeleri ile ilgili genel bilgiler

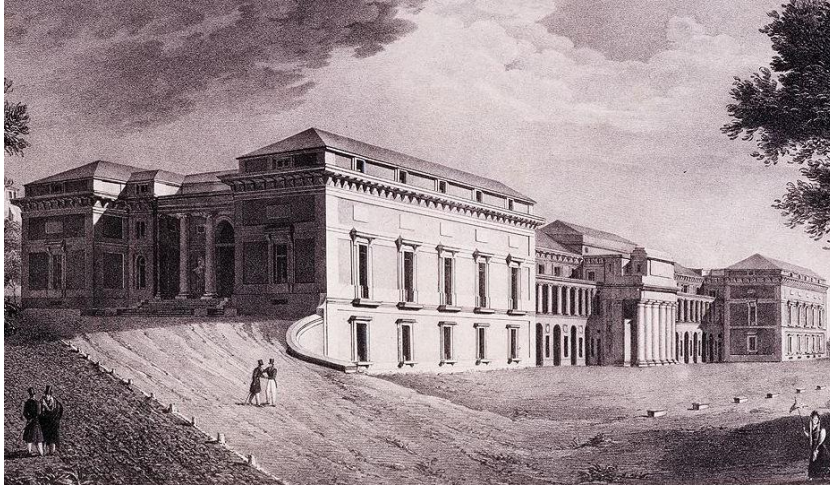
Müzenin Adı	Museo del Prado / Prado Müzesi	National Gallery / Londra Ulusal Galerisi	Victoria&Albert Museum / Victoria ve Albert Müzesi
Yapım Yılı, Mimarı	1785, Mimar Juan de Villnueva	1768, William Wilkins	1856-1865 Captain E. Fowke
Kuruluş Yılı	1819	1824	1852
Ziyaretçi Sayısı (2011 yılı)	2 911 767	5 253 216	2 789 400
Bulunduğu Şehir, Ülke	Madrid, İspanya	Londra, İngiltere	Londra, İngiltere
Koleksiyonu	resim	resim	resim, heykel, antika, seramik, mücevher v.b.
Sergi salonu	102	66	145

4.1. Museo del Prado / Prado Müzesi

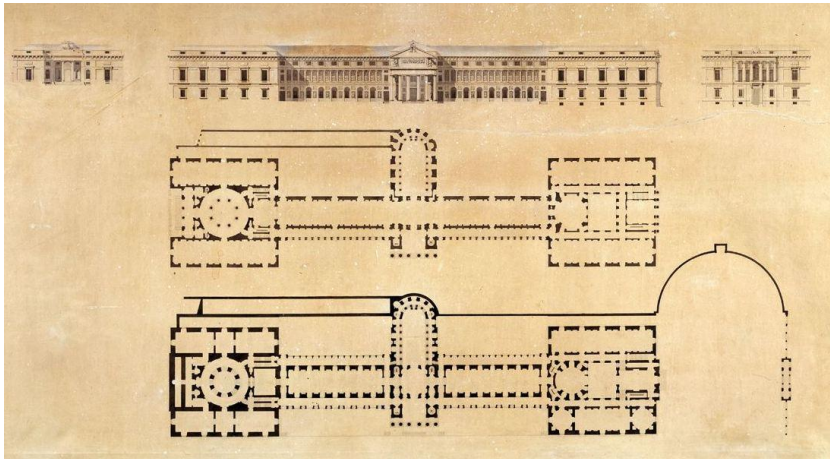
- Tarihsel Süreci

Prado Müzesi, İspanya'nın başkenti olan Madrid'de konumlanmaktadır. Avrupa'da 19. yüzyıl başlarında kurulan ilk müzelerden biri olan Prado Müzesi, 1819'da İspanya Krallığı'nın resim koleksiyonunu sergilemek üzere kurulur. Romanesk, Barok Çağ, Aydınlatma Çağı (Altın Çağ) dönemi sanat eserlerinin en iyi örnekleri bulunur. Bu eserler bilinçli bir şekilde bir araya getirilmiştir. İspanya tahtının kral ve kraliçeleri müzenin açılış tarihi olan 1819 yılına gelene kadar bir koleksiyon oluşturma fikrini bilinçli bir biçimde uygulamışlardır [20].

Müze binası ilk olarak 3. Carlos tarafından 1785 yılında Mimar Juan de Villnueva'ya tasarlatılmıştır [20].

Resim 4.1. Müzenin eski halini gösteren bir çizim [47].

Şekil 4.1. Villanueva'nın çizdiği plan ve görüşler [47].

Juan de Villanueva 1875 yılında bina için iki alternatifli plan sunmuştur. Bina, planda iki katlı olarak tasarlanmıştır ve oldukça büyük bir alanı kaplamaktadır. 1818'de krallık müzesinin kurulmasına kesin olarak karar verilerek müze binası için El Prado Sarayı seçilmiştir. İçinde 311 resmin yer aldığı büyük bir sergiyle, Prado Müzesi'nin açılışı 19 Kasım 1819'da gerçekleştirilir. 10 yıl aradan sonra, Prado Krallık Müzesi uluslararası bir üne kavuşmaya başlamıştır. Avrupa basınında müzeyle ilgili haberler verilmeye başlanmıştır. Kraliçe Isabella'nın tahta çıkmasıyla, 1845-1847 tarihleri arasında müzedeki personel sayısı artırılarak sayısız resmin bakım ve temizliğine başlanmış, ayrıca müzeye eklenen yeni salonların güvenlik

sistemiyle donatımı sağlamıştır. 1930'lara kadar Prado Müzesi'nin koleksiyonuna en değerli başyapıtlar eklenmeye başlamıştır. [20].

1995 yılında sergi alanını genişletmek için, bir yarışma düzenlemeye karar verilmiştir. 1995 yılında düzenlenen ve 700'ün üzerinde mimarın katıldığı yarışmada, Pritzker Prize / Pritzker Ödülü'nün sahibi Rafael Moneo'nun projesi seçilmiştir [47].

Bugün, Avrupa resminin en iyi örneklerini sergileyen Prado Müzesi, yüzyılların hazinelerini günümüze kadar taşıyan ve en çok ziyaret edilen müzelerinden biridir.

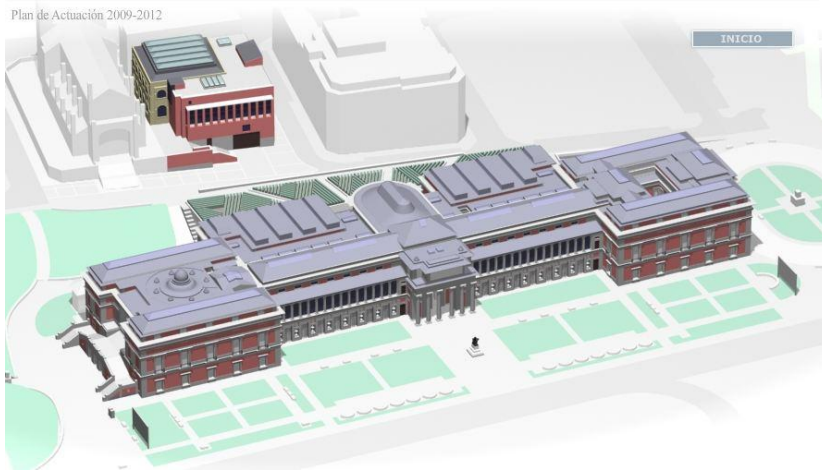
- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Müze binası, yeşilin hakim olduğu ve kent merkezine oldukça yakın bir bölgededir. Kraliyet parkı olan ve kent ölçeğinde 1,4 km² lik oldukça geniş bir alana sahip Parque del Retiro / Retiro Park'ın batısında konumlanmaktadır. Güneyinde oldukça geniş bir alanı kaplayan ve 18. yüzyıl bahçelerini çağrıştıran bir botanik bahçesi vardır.

Kentte kavşak noktalarında meydanlar oluşturulmuş bu meydanlarda da tarihi heykeller, anıtlar, çeşmeler yer almaktadır. Müzenin hemen yakınında da, Plaza de Neptuno / Neptün Meydanı yer almaktadır. Ulaşım, otobüsle ve metro ile sağlanmaktadır. Meydana yakın otobüs durakları yer almaktadır. Atocha Tren İstasyonu' na ise, 5 dakikalık yürüme mesafesi bulunmaktadır.

Prado Müzesi, İspanya'nın önemli müzelerinin bulunduğu bir bölgede yer almaktadır. Prado Müzesi'nin yakın çevresinde Caxia Forum Madrid, Reina Sofia Müzesi ve Thysenn Müzesi bulunmaktadır.

Müze bahçesi gridlere bölünerek yürüyüş yolları düzenlenmiştir. Yolların dışındaki alanlar ise çevresiyle uyumlu bir şekilde yeşil alan olarak bırakılmıştır.

Şekil 4.2. Prado Müzesi yerleşimi [47].

Müze binasının eğimli bir arazide yer almasından faydalanılarak Rafael Moneo tarafından yapılan ek binanın bodrum katına, mevcut binanın zemin katından da ulaşılmaktadır.

Şekil 4.3. Arazi eğimini gösteren kesit [48].

Madrid kentinin geniş ve en eski bulvarlarından olan Paseo del Prado / Prado Bulvarı üzerinde konumlanan müzenin ana girişi bu bulvar üzerinden sağlanmaktadır. Müze binasının, 3 tanesi ana binaya, 2 tanesi ek binaya giriş olmak üzere toplamda 5 adet girişi mevcuttur.

Binanın ön ve yan kapılarının hemen önünde bronz heykeller bulunmaktadır. Bu cephelerdeki kapılar önlerinde yer alan İspanyol sanatçılara ait heykellerin adı ile de anılmaktadır. Ana giriş kapısındaki heykel Ressam Diego Velázquez'e ait

olduğundan bu kapı *Velázquez Kapısı*, sol cephedeki heykel Ressam Bartolomé Esteban Murillo'ya ait olduğundan bu kapı *Murillo Kapısı* ve sağ cephedeki heykel Ressam ve Gravür Sanatçısı Francisco de Goya'ya ait olduğundan bu kapı *Goya Kapısı* olarak adlandırılmaktadır.

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

19. yüzyıla ait müze binasında, genel olarak o dönemlerde müze binalarında sıkça rastladığımız antik Yunan ve Roma döneminin mimari özelliklerini gösteren *Neoklasik* mimari hakimdir.

Düzgün bir geometrik forma sahip Prado Müzesi'nde, müzeye yapılan ekleme ile birlikte parçalı bir yapılaşma meydana gelmiştir. Ana bina, dikdörtgen plan şemasına sahiptir ve simetrik bir şekilde belli bir aks sistemine göre tasarlanmıştır. Prado Bulvarı'na yönelimde ana girişi de vurgulamak adına bina ön cephesinde çıkıntılar yapılmıştır (Resim 4.2). Bu kısım antik Yunan tapınaklarında rastladığımız şekilde, devasa sütunlar ve üzeri üçgen alınlıktan oluşan bir yapıya sahiptir. Tapınaklardan farkı ise ana girişinde anıtsal merdivenler kullanılmamıştır.

Ana bina cephe tasarımında, her birim eşit oranlarla bölünmüştür. İki katı aynı hizada olan yapıda en üst kat teras şeklinde düzenlenerek geri çekilmiştir. Yataydaki kat silmeleri güçlü bir vurguya sahiptir. Bu durum yataylığı güçlendirmektedir. Zemin katta, birbirinin tekrarı şeklinde sıralanan kemerler arasına, heykelleri içine alan nişler yerleştirilmiştir. 1. katta yine belli aralıklarla dizilmiş sütunlar öne çıkılarak pencereler geriye itilmiştir. En son kat ise tamamen geri plana çekilmektedir. Bina ön cephesi sütun ve kemerlerle kaplıdır. Simetrik bir cephe düzeni vardır. Zemin katta eşit aralıklarla nişler oluşturularak içine heykeller yerleştirilmektedir. Tamamen cephe tasarımı ön planda tutulan bu yapıda, fonksiyon ile cephe uyuşmamaktadır, biçimci bir yaklaşım vardır. Sağır yüzeylerin çoğunlukta olduğu arka cephe, ön cepheye oranla yalın bir tasarıma sahiptir (Resim 4.3).

Resim 4.2. Ön cephe [49].

Resim 4.3. Arka cephe [47].

Binanın kuzey cephesindeki Goya Kapısı'ndan girildiğinde iç mekanda, tıpkı Yunan tapınaklarında olduğu gibi ‘rotunda’ diye belirtilen dairesel bir sergi mekanı ile karşılaşılacaktır (Resim 4.4). Aynı zamanda bu mekan, tavanının kubbesel formu ve kubbe merkezindeki ışıklığı ile *panteon* mimarisinin özelliklerini taşımaktadır.

Resim 4.4. Müze sergi mekanı [50].

Manastırdan dönüştürülerek tasarlanan ek bina ise ana bina arka cephesi ile benzer özellikler göstermektedir. Yalın bir şekilde tasarlanmıştır. Modern bir mimariye sahiptir.

Ek bina, Jérónimos Manastırı'nın restore edilmesiyle oluşturulmuştur. Manastır ile müze arasındaki bağlantı, arazinin kot farkından faydalanılarak yolun altından sağlanmaktadır. Ana bina ile ek bina arasındaki bu bağlantının üzeri yeşil çatı ile örtülerek kütleli etki hafifletilmeye çalışılmıştır. Yeşil çatı örtüsünün altındaki alanda, geçici sergi salonları, konferans salonu bulunmaktadır. Ek bina, ana binaya göre statik bir mimari forma sahiptir, ayrıca cephe tasarımında dikeylik hakimdir.

Resim 4.5. Ek bina [48].

Resim 4.6. Manastırın eski hali ve restorasyondan sonraki hali [47].

Müzenin kütüphanesi, müze binasından tamamen bağımsız olarak Museo Del Ejercito / Ordu Müzesi ile Iglesia de los Jerónimos / Jeronimos Kilisesi arasında yer almaktadır. 17. yüzyıla ait bu yapı, müze ana binası ile mimari açıdan benzerlikler taşımaktadır. Sütunlar, kemerler, üçgen alınlıklar, kat silmeleri her iki binada da benzer özelliklerdir. 17. ve 18. yüzyılda tasarlanan bu iki yapıda aynı mimari özellikler devam etmektedir.

(a)

(b)

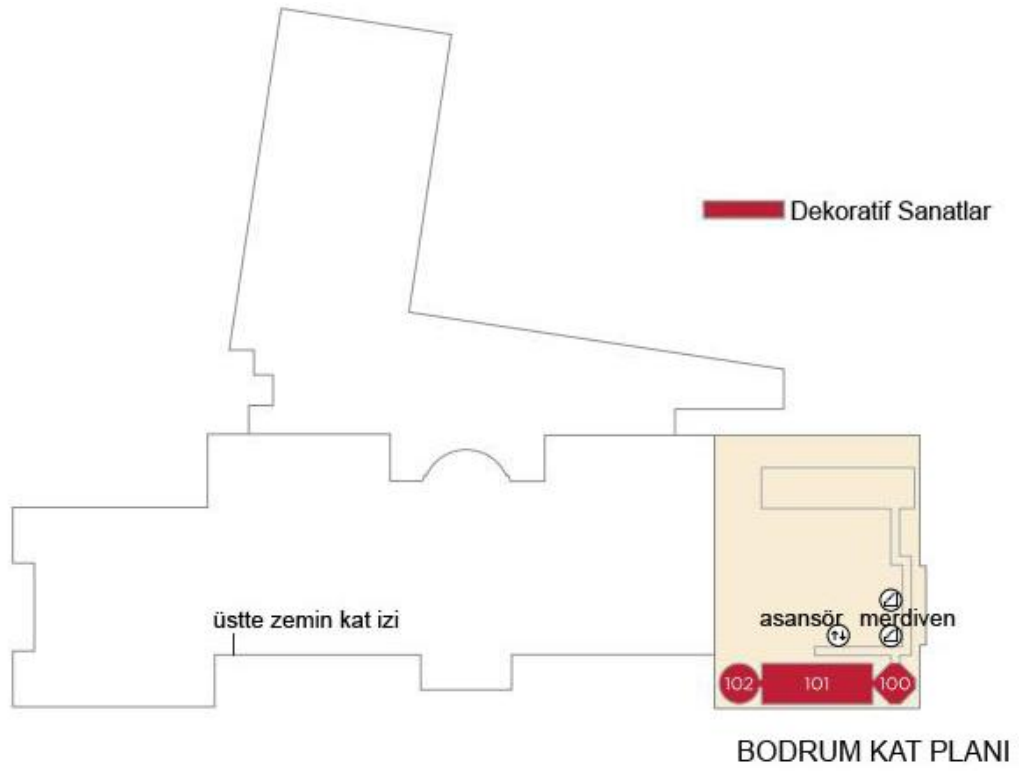
Resim 4.7. Müze kütüphanesi
 a. Ön cephe [50].
 b. Arka cephe [50].

- Mekansal Organizasyon

Moneo'nun tasarımıyla toplamda 22 000 m² genişletilen müzenin sergi alanı ise, 16 000 m² genişletilmiştir. Son haliyle müzenin kapladığı alan, mevcut alanın yaklaşık iki katına çıkartılarak 45 000 m² olmuştur.

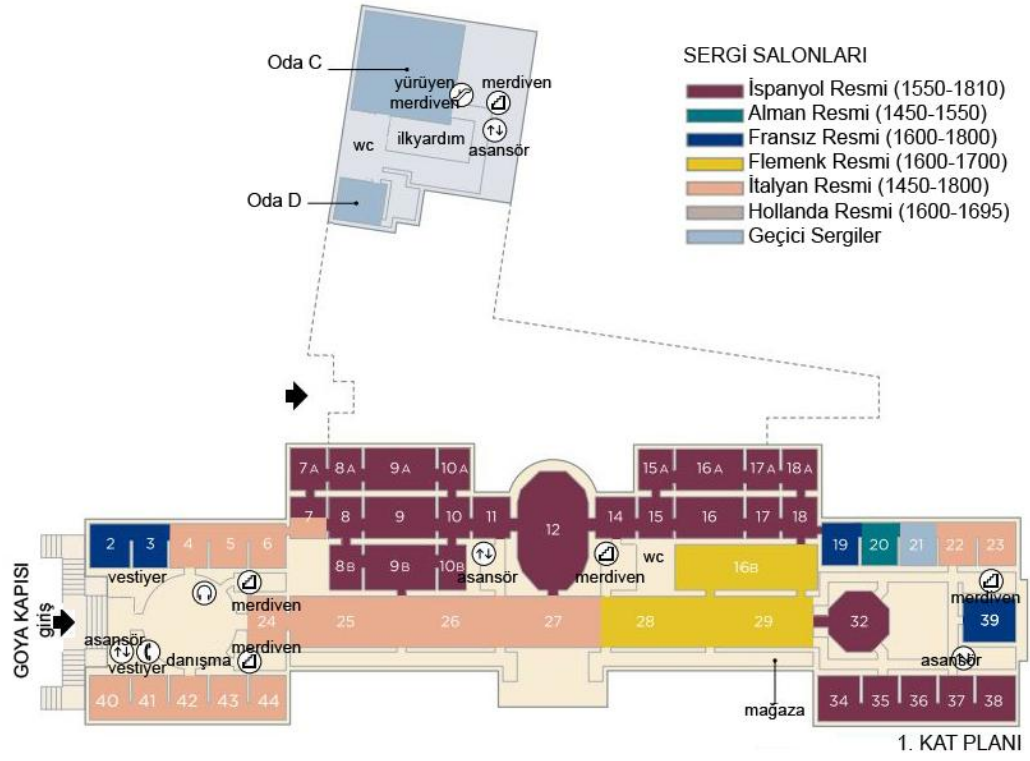
Prado Müzesi ek binasında, geçici ve kalıcı sergi salonlarına ek olarak anfi düzeninde bir konferans salonu, kafe, restoran, kitap satış mağazası ve müze mağazası bulunmaktadır.

Müze, bodrum, zemin + 2 kat olmak üzere toplam 4 kattan oluşmaktadır. Bodrum katta, sadece ana binaya ait özel Dekoratif Sanat Eserleri bölümü bulunur. Merdivenler ve asansör yardımı ile bu kata ulaşılmaktadır (Şekil 4.4).

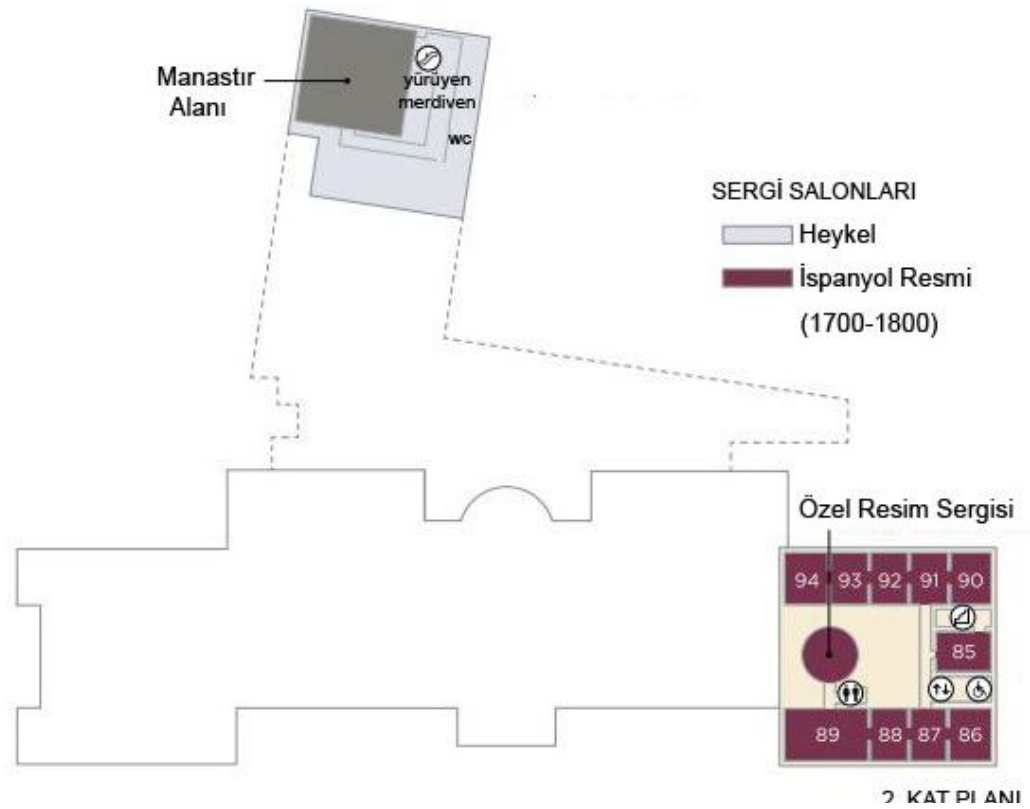

Şekil 4.4. Bodrum kat planı [47].

Zemin kat planında, heykel ve resim sergileri bulunmaktadır. İspanyol, Alman, Flemenk, İtalyan resim sanatına ait eserlerin yer aldığı sergi salonları kronolojik sıraya göre oluşturulmuştur. Ek binaya geçiş zemin kattan sağlanmaktadır. Ana binada kırk iki adet sergi salonu mevcuttur, bunlardan sadece bir tanesi geçici sergi salonuna ayrılmıştır. Ek binada ise iki adet geçici sergi salonu, konferans salonu, müze kafesi, kitap satış ve müze mağazası mevcuttur. Sirkülasyon, merdivenler ve asansörler ile sağlanırken, ek binada yürüyen merdivenler de iki kat boyunca devam etmektedir.

Şekil 4.6. Birinci kat planı [47].

Şekil 4.7. İkinci kat planı [47].

Sergi alanlarında, resimler duvarlara asılırken, heykeller özellikle koridorlarda orta alana ya da resimlerin asılı olduğu duvarların önüne yerleştirilmiştir. Sadece resim ve heykel sanatından oluşan galeriler de mevcuttur. Heykel galerilerinde heykellerin bazıları özel aydınlatılmış nişler içine yerleştirilerek sergilenmektedir. Aynı şekilde, 120 metre uzunluğunda, 4 metre genişliğindeki merkez koridorda sütunların arasına ya da duvarlardaki nişlerin içine yerleştirilen heykellere rastlanmaktadır.

Resim 4.8. Merkez koridor sergi salonu [49].

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

19. yüzyıl başlarında yapılan müze binasının yapım tekniği yığmadır. Cepheden de algılandığı üzere yöresel taş ve kırmızı tuğla kullanılmıştır. Kırmızı tuğla o bölgenin eski binalarında sıkça kullanılan bir malzemedir. Yeni bina ve eski binanın arka ve yan cepheleri tuğla ile kaplanırken eski binanın ön cephesi ise, Madrid kentinde bulunan bir malzeme olan Colmenar taşı ile kaplıdır, ayrıca ön cephe mermerden yapılmış heykellerle süslüdür.

İç mekanda, merkez koridor beyaza boyanırken diğer sergi mekanlarında pastel tonlar seçilmiştir. Merkez koridorda, sütunlar ve sütun başlıkları, mermer kaplamadır. Sergi salonları zemini parlak granit kaplamadır. Ek binanın sergi salonlarında zemin döşemesi laminat kaplanmıştır, duvarlarında ise pastel tonların yanında kırmızı gibi canlı renkler de seçilmiştir.

Müzedeki yenileme çalışmalarından sonra, merkez koridorun geleneksel karolardan oluşan çatısının üzeri belli aralıklarla simetrik bir şekilde bölünerek çelik profillerle desteklenen cam çatı ile örtülmüştür. Böylelikle sergi hollerine doğal ışık sağlanmaktadır. Kubbelerin ortasında ise, kubbe formuna uygun dairesel ışıklık tasarlanmıştır (Resim 4.11).

Resim 4.9. Merkez kubbeden bir görünüş [49].

Rafael Moneo tarafından tasarlanan ek binanın, tuğla, cam ve taştan (granit) oluşan cephesindeki tek dekoratif eleman, girişte yer alan ağaç kabuğu şeklindeki ağır bronz kapılardır (Resim 4.10). Cephedeki tuğla kaplamaya girinti çıkıntı verilerek uzaktan bakıldığında tuğla dizilerinin arası çizgiler şeklinde algılanmaktadır, yakından bakıldığında ise, malzeme ile bina yüzeyinde hareketlilik oluşturulduğu gözlenmektedir (Resim 4.11).

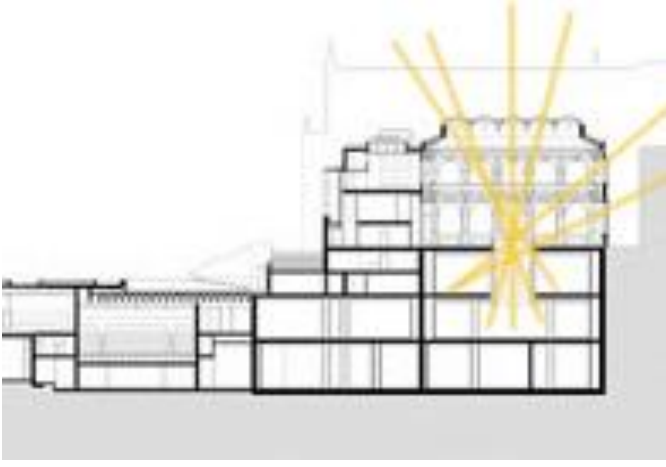

Resim 4.10. Ek bina bronz giriş kapısı
a. Kapı ön görünüşü [48].
b. Kapı detayı [49].

Resim 4.11. Tuğla ve granit detayı [39].

Manastır alanının zemininde açılan boşluk bir alt katın döşemesine diğer katın ise tavanına kadar cam prizma şeklinde dekoratif ve işlevsel bir tasarım ile devam ettirilmiştir. Bu sayede alt katlardaki sergi salonlarına doğal ışık sağlanmış hem de dekoratif bir görüntü oluşturulmuştur (Resim 4.12). Sergi salonları camdan oluşan prizma ile çatıdaki ışıklıktan aydınlatılmaktadır (Resim 4.13).

Şekil 4.8. Manastıra ışık girişini gösteren kesit [48].

(a)

(b)

(c)

Resim 4.12. Ek bina, cam prizma görüşleri

a. Alt kat [48].

b. Orta kat [49].

c. Üst kat görünüşü [49].

Resim 4.13. Işıklık [48].

Moneo'nun tasarladığı yeni binada zemin katta yer alan konferans salonunda tamamen ahşap malzeme kullanılmıştır. Mekanda tek renk hakimdir ve mekanda bulunan eşyalar dışında, yer döşemesinden duvarlara ve tavana kadar her yer ahşap kaplamadır (Resim 4.14). Müze ek binasında, ahşap malzemenin kullanım alanı sadece konferans salonu ile sınırlı kalmayarak giriş fuayesinin zemininde, kitap satış standlarında, yemek bölümüne kadar devam eden asma tavanda ve sergi salonlarındaki oturma banklarına kadar pek çok detayda da ahşap kullanımına büyük ölçüde yer verilmiştir.

Resim 4.14. Müze konferans salonu [47].

4.2. National Gallery / Londra Ulusal Galerisi

- Tarihsel Süreci

Ulusal Galerisi, 1824 yılında İngiltere'nin Londra kentinde kurulmuştur. Sürekli olarak sergilenen 2300'den fazla tabloya sahip müze, Londra'nın en önemli müzelerinden biridir [52].

Londra Ulusal Galerisi'nin yapımına 1768 yılında başlanmıştır. Açılışı ise, müze binasının tamamlanmasının ardından 1838 yılında gerçekleşmiştir [20].

Resim 4.15. Londra Ulusal Galerisi [51].

İngiltere’de Kraliyet Akademisi, halk için bir sanat kütüphanesi oluşturma fikrini gündeme getirmiştir. Sanat koleksiyonları, 18. yüzyıl başlarında İngiliz aristokrat sınıfından bazı sanat tutkunu kişilerin evlerinin duvarlarını süslemekteydi [20]. Yani sanat, belli bir sınıfın hizmetindeydi. 1782’de Viyana’da, 1793’te Paris’te, 1808’de Amsterdam’da, 1809’da Madrid’de ve 1823’de Berlin’de ulusal galerilerin açılmaya başlanmasıyla belli bir sınıfın himayesinden çıkan sanat halka açılmıştır.

1823’lerin başında, dünyanın en büyük manzara ve peyzaj koleksiyonuna sahip İngiliz ressam Sir George Beaumont koleksiyonlarını Ulusal Galerî’ye armağan etmiştir [20]. Aynı tarihte, Londralı bir işadamı ve resim sanatı koleksiyoneri olan John Julius Angerstein’in ölümünün ardından Londra Ulusal Galerisi, 1824’te Angerstein’in evinde kamuya açılmıştır [2] (Resim 4.16).

Artan bağışlarla birlikte koleksiyonların binaya sığmamaya başlamasının bir sonucu olarak Ulusal Galerî 1838 yılında, Mimar William Wilkins tarafından tasarlanan Trafalgar Meydanı’ndaki binaya taşınır [20].

Resim 4.16. Angerstein'in evi [52].

1869'da Ulusal Galerî'nin doğu tarafına yeni kanatlar eklenmesiyle ilgili olarak dönemin ünlü mimarı Edward Middleton Barry'nin görevlendirilmesiyle müze, 1887'de bir onarım geçirir. Genişletme çalışmaları ilerleyen yıllarda da devam eder. 1911, 1920, 1930, 1961 ve 1971'de müzeye birtakım tadilatlar ve eklemeler yapılır. [20]. 1991 yılında ise, binanın güney yönüne Robert Venturi, Rausch ve Scott Braun tarafından tasarlanan Sainsbury Kanadı eklenir [53].

1982'de düzenlenen Robert Venturi ve ekibinin birinci geldiği yarışmanın ardından Sainsbury Kanadı'nın yapımına, 1988 yılında yapımına başlanmıştır. Ek bina, 1991 yılında tamamlanmıştır. Sainsbury Kanadı, post modern mimarının en önemli örneklerindendir ve Robert Venturi'ye Pritzker Mimarlık Ödülü'nü kazandırmıştır [20].

Kurulduğu günden beri sürekli olarak sistematik bir biçimde genişleyen ve klasik resim sanatının en önemli örneklerinin sunulduğu Londra Ulusal Galerisi, İngiliz Hükümeti'ne bağlı, dünyanın en büyük müzelerinden biri sayılmaktadır [20].

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Ulusal Galerî binası kuzeyde Orange Street / Orange Sokağı ile güneyde tarihi bir kent meydanı olan Trafalgar Square / Trafalgar Meydanı'nın arasında yer alır. Düz

bir arazide konumlanmaktadır. Meydanla bina arasında kot farkı vardır. Kot farkı bina önünde basamaklarla giderilmiştir.

Ulaşım, otobüs ve metro ile sağlanmaktadır. Trafalgar Meydanı etrafında otobüs durakları bulunmaktadır. Trafalgar Meydanı, Londra'nın merkezinde yaya ve araç trafiğinin yoğun olduğu kavşağın hemen kuzeyinde bulunmaktadır. Meydanın tasarımı 1800'lü yıllara rastlamaktadır. Bu da Ulusal Galerî'nin kuruluş yılına yakın bir tarihtir. 1820'de peyzaj mimarı John Nash ile başlayan çalışmanın son hali, 1845 yılında İngiliz Mimar Charles Barry tarafından oluşturulmuştur. Meydanın ortasında iki tane büyük süs havuzu ve Trafalgar Savaşı'nda ölen İngiliz denizci adına yaptırılan, 50 metre uzunluğunda Nelson Sütunu yerleştirilmiştir. Trafalgar Meydanı, turistlerin uğrak yeri olarak günün her saati yaşayan bir meydandır, önemli mitingler, gösteriler bu meydanda gerçekleşmektedir. Meydanın etrafı ise Klasik İngiliz Mimarisi ile inşa edilmiş yapılarla çevrilir. Ulusal Galerî'nin hemen sağ tarafında St Martin Church / St Martin Kilisesi yer almaktadır.

Resim 4.17 Trafalgar Meydanı'ndan Londra Ulusal Galerisi'nin görünümü [49].

Bina ana girişi ve Sainsbury Kanadı'na giriş, Trafalgar Meydanı'ndan sağlanmaktadır. Trafalgar Meydanı'ndan çok sayıda ve geniş basamakla ana binaya ulaşılmaktadır. Bina güney cephesinde ana giriş, Sainsbury Kanadı'na giriş, hem de Doğu Kanadı'na giriş olmak üzere 3 adet giriş mevcuttur.

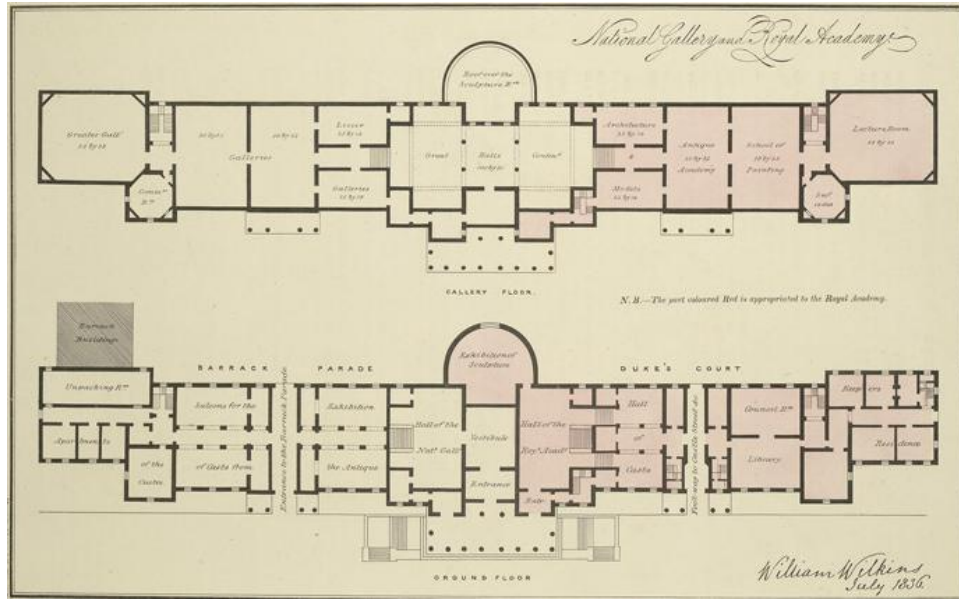

Resim 4.18. Trafalgar Meydanı'ndan Sainsbury Kanadı'na giriş [49].

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

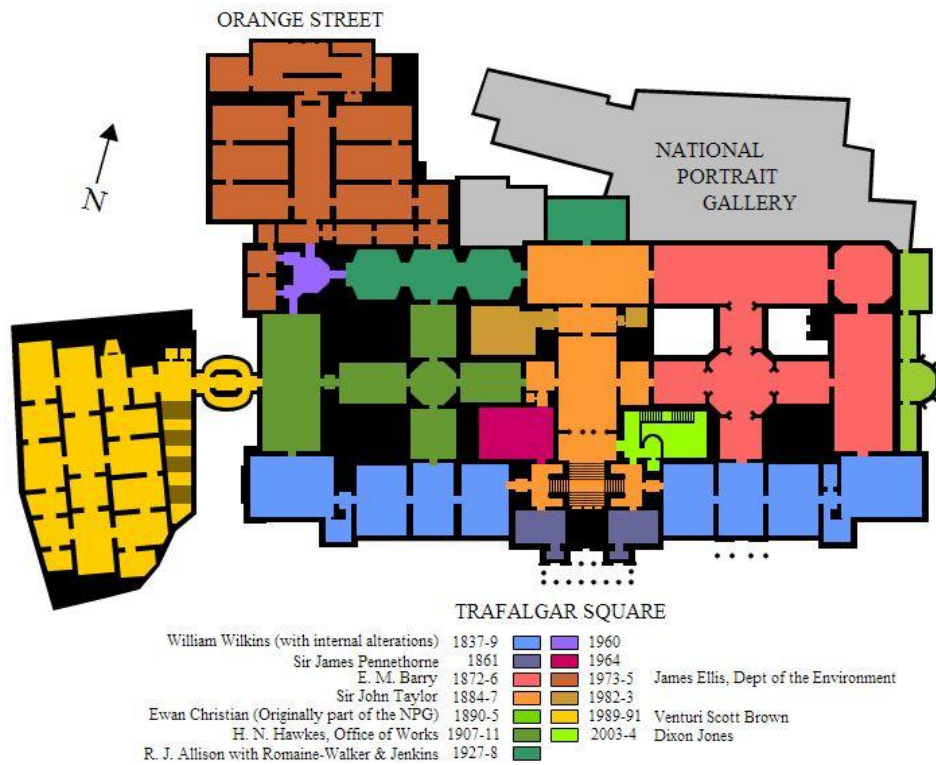
Wilkins'in planına göre, müze binası ilk yapıldığı yıllarda, dikdörtgen formda ve 3 girişten oluşmaktadır (Şekil 4.9). Girişler, sütunlarla sağlanan kütsel hareketlilik ve öne çıkma ile vurgulanmaktadır. Ana girişteki çıkma daha fazladır.

Ana girişte, tıpkı Yunan tapınaklarında olduğu gibi sütunlu giriş ve üzerinde üçgen alınlık mevcuttur. Meydana geçişte anıtsal merdivenler yer almaktadır. 19. yüzyıl müzelerinin pek çoğunda rastladığımız gibi bu yapı da, Yunan mimarisinden etkilenilerek *Neoklasik* bir üslupla tasarlanmıştır. Yataylığın hakim olduğu binada düşeyde sütunlar ve kubbe ile denge sağlanmaya çalışılmış ancak, genel itibarıyla yataylık bozulmamaktadır. Cepheden iki kat şeklinde algılanan müze binasında kat sınımları arasında eşit aralıklarla bölünmüş aynı ebatlarda sıralanan pencereler yer almaktadır. Fonksiyon yerine biçim ön plana çıkarılarak biçimsel bir yaklaşım izlenmektedir.

Şekil 4.9. William Wilkind tarafından çizilen kat planları, 1836 [52].

Neoklasik biçimde inşa edilen ana binaya, zamanla sistematik bir biçimde eklemeler yapılarak genişletilmiş en son eklenen Sainsbury Kanadı ile birlikte parçalı bir mimari biçim ortaya çıkmıştır.

Şekil 4.10. Londra Ulusal Galerisi yıllara göre eklemeler [52].

Mimar E. M. Barry tarafından tasarlanan ve 1872-1876 yılları arasında binanın doğu kanadına eklenen Barry Rooms / Barry Salonları'nın merkez holü sekizgen biçimde planlanmış, üzeri geniş bir kubbeye örtülmüştür. Barry Salonları'nın merkezi planı simetrik biçimde tasarlanmıştır. Sekizgen plana sahip mekanda, simetri çok açık bir şekilde hissedilmektedir. Kubbe altındaki 8 parça kemerle, yük mermer sütunlara aktarılmıştır. Tavanı altın kaplama motiflerle ile dekore edilmiştir (Resim 4.19).

Resim 4.19. Barry Odaları [49].

Müze ana giriş holü bezemelerle süslü bir mekandır. Tavan boyamaları, mozaik döşemeleri, mermer sütunları ve altın kaplama detayları ile rokoko tarzını yansıtmaktadır. Ana binada tavanda geleneksel karolarla ve altın kaplama motiflerle süslemeler yapılarak daha eski dönemleri çağrıştıran sergi mekanları oluşturulurken sonradan eklenen Sainsbury Kanadı ise, *postmodern* mimari tarzda tasarlanmıştır.

Resim 4.20. Giriş holü [49].

Müze binası iç mekanında sık kullanılan kemerler, Venturi'nin tasarladığı Sainsbury Kanadı'nın koridorlarında da kullanılmaktadır (Resim 4.21).

Resim 4.21. Sainsbury Kanadı koridoru [49].

Sainsbury Kanadı'nın ön cephesi ana bina ile uyumlu bir şekilde tasarlanmıştır. İki binanın kolonlarındaki detaylar birebir aynıdır (Resim 4.22).

Resim 4.22. Sainsbury Kanadı maketi [52].

Sainsbury Kanadı'nın ana binaya 2. kattan bağlanması ile de bazilika formundaki geçiş mekanının altı boş bırakılarak arka sokağa bağlantısı sağlanmaktadır (Resim 4.23). Masif ve statik olarak tasarlanan bu yapıdaki tek hareketlilik Trafalgar Meydanı'ndan girişteki içeri çekilme ve ana bina ile bağlantı noktasında geçiş amacıyla oluşturulan boşluktur.

Resim 4.23. Sainsbury Kanadı arka cephe [49].

- Mekansal Organizasyon

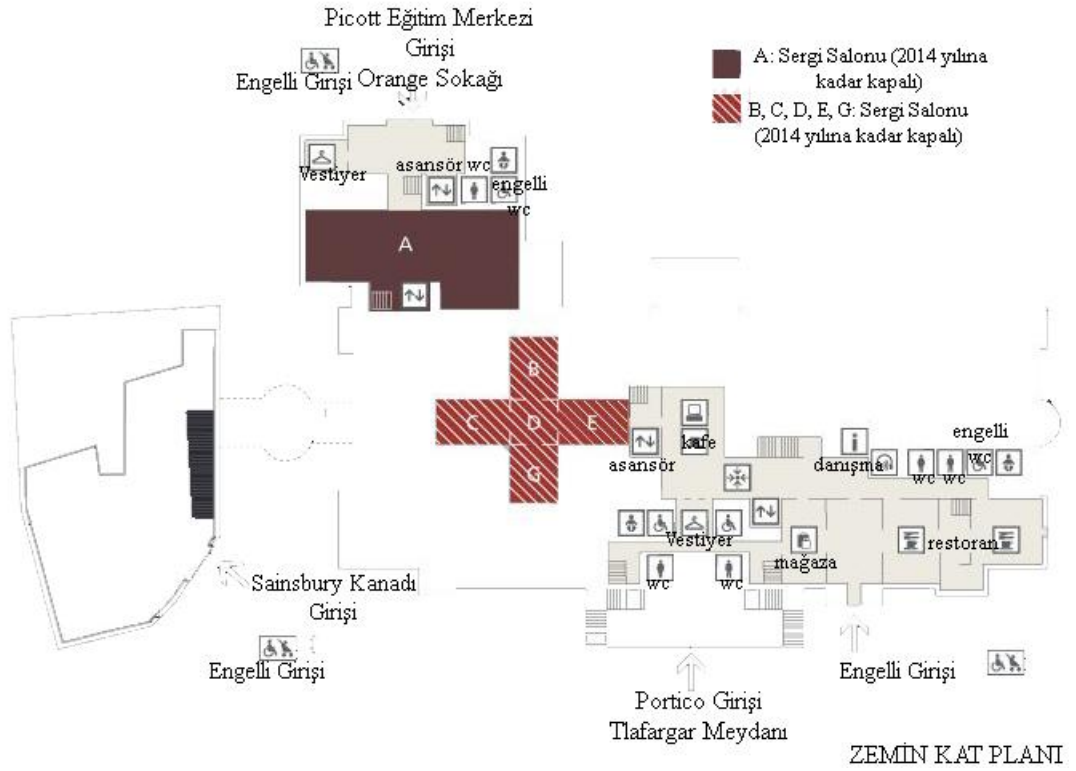
Londra Ulusal Galerisi'ne, Sainsbury Kanadı'nın da eklenmesi ile müzenin kapladığı toplam alan 46 396 m² olmuştur [52].

Müze 2 bodrum, zemin + 2 kat olmak üzere toplam 5 kattan oluşmaktadır. Müzede sergi salonlarının yanı sıra müze mağazası, kafe, yemek odaları da bulunmaktadır. Eklenen son binayla birlikte geçici sergi salonları, sinema salonu ve konferans salonları da müze programına dahil edilmektedir.

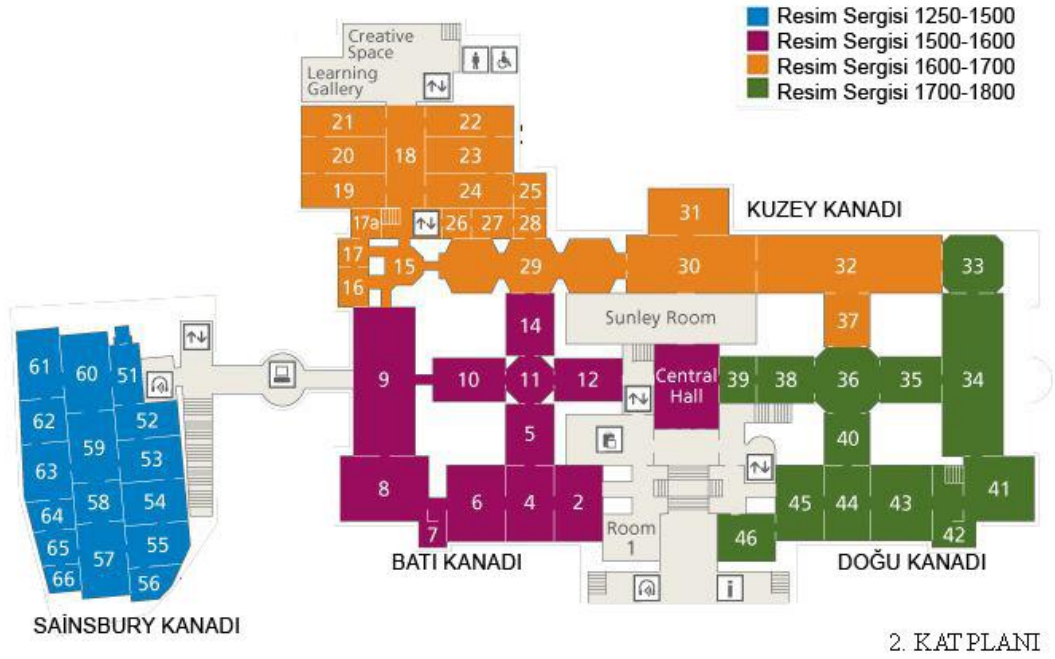
Ulusal Galerî'nin Batı Kanadı, Doğu Kanadı, Kuzey Kanadı ve Sainsbury Kanadı olmak üzere 4 ana bölüme ayrılmıştır. Bu bölümlerdeki galerilerde resim sergileri

kronolojik sıraya göre düzenlenmiştir. Ulusal Galeri’de koleksiyonlar, 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar olan resim sanatını kapsamaktadır. 2. kat planında mavi ile gösterilen Sainsbury Kanadı’nda 13.yy - 16.yy yüzyıl, mor ile gösterilen Batı Kanadı’nda 16.yy - 17.yy, turuncu ile gösterilen Kuzey Kanadı 17.yy - 18.yy ve yeşil ile gösterilen doğu kanadında 18.yy - 20.yy arası resim sanatına ait eserler sergilenmektedir. Toplamda yetmiş iki adet sergi salonu mevcuttur (Şekil 4.12).

Bina giriş katında, danışma, vestiyer, kafe, müze mağazası, tuvaletler, engelli tuvaletleri, merdivenler ve asansörler bulunmaktadır.

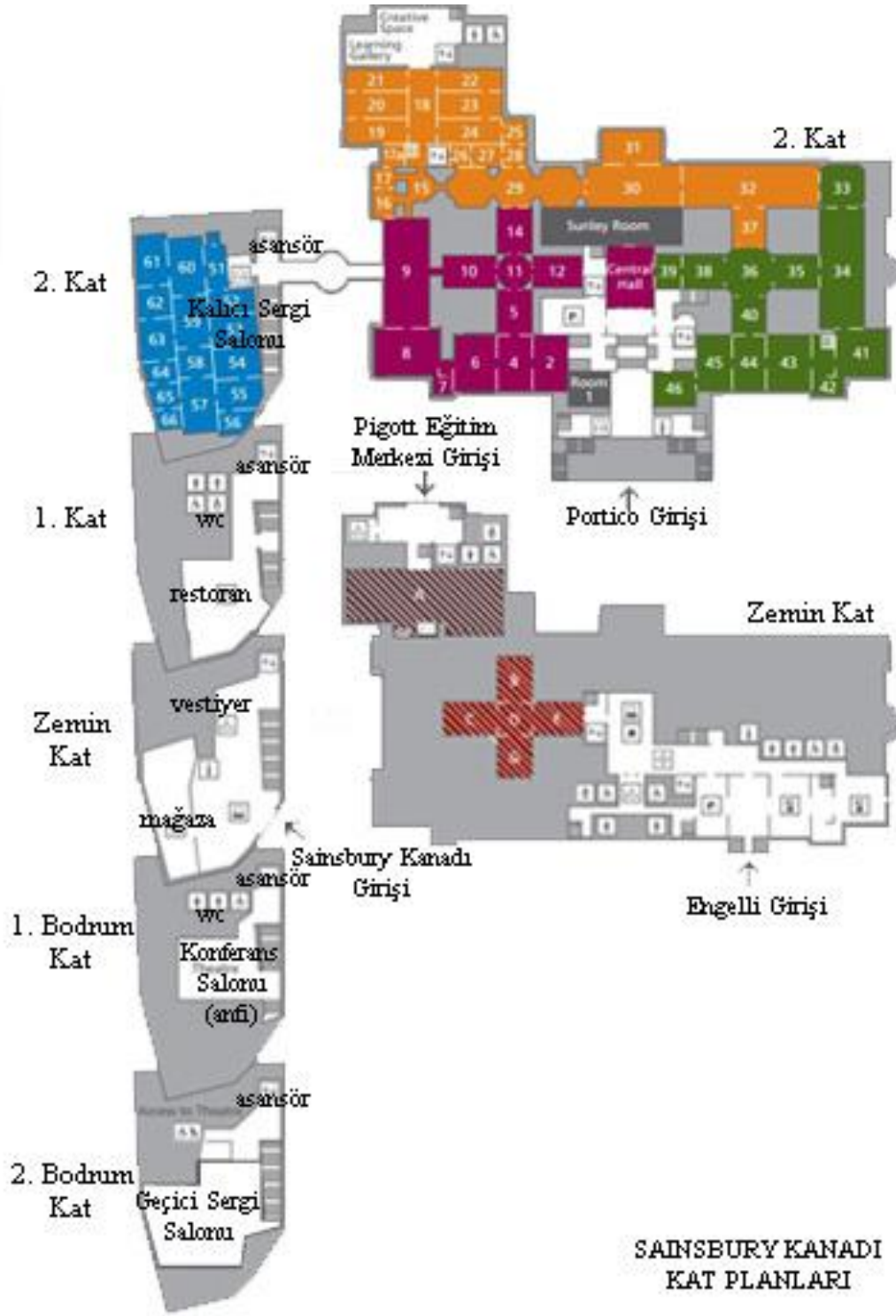
Şekil 4.11. Zemin kat planı [51].

Şekil 4.12. İkinci kat planı [52].

Ana binadan Sainsbury Kanadı'na geçiş ikinci kattan sağlanmaktadır. Trafalgar Meydanı'ndan giriş ise zemin kattan sağlanmaktadır. 1. bodrum katta anfi düzeninde bir sinema salonu, 2. bodrum katta ise geçici sergi salonu mevcuttur (Şekil 4.13). Katlar arası geçiş merdivenler ve asansörle sağlanmaktadır.

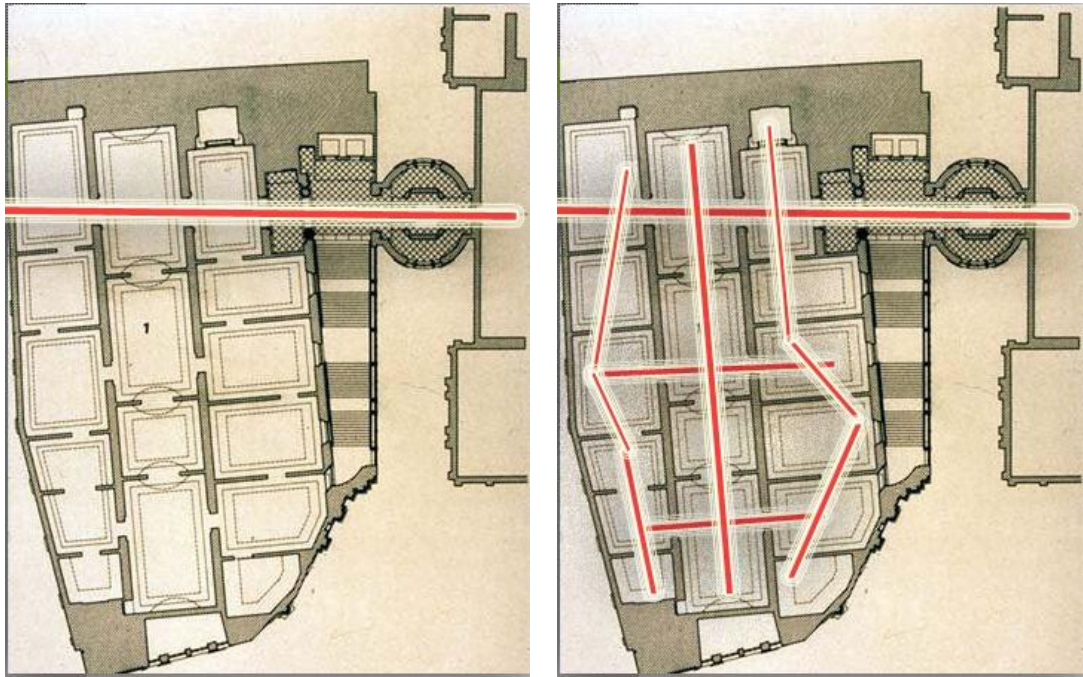
Zemin kat planında, Trafalgar Meydanı'ndan bir giriş daha mevcuttur. Burada müze kafesi, yemek salonu ve müze mağazası bulunmaktadır. Bu kattaki sergi salonları 2014'e kadar kapalıdır. Bu durum müzedeki onarım işlerinin sürekli olarak devam ettiğini göstermektedir.

Şekil 4.13. Londra Ulusal Galerisi tüm kat planları [52].

Venturi tarafından tasarlanan Sainsbury Kanadı'nda dairesel formda tasarlanan geçiş mekanından başlayarak binanın bitimine kadar uzanan koridor ekseninde güçlü bir aks vardır. Rönesansa ait eserlerin sergilendiği bir galeri oluşu bu koridorun tasarımını da etkilemiştir. Rönesans resimlerinde perspektif kullanılması nedeniyle, ana eksen perspektif oldukça bilinçli bir şekilde kullanılmıştır (Şekil 4.14a). Galeriler arası geçişlerde ise çapraz aksların kullanılmasındaki amaç, galerileri gezerken hiçbirini es geçmeden ziyaretçilere hepsini dolaştırmaktır (Şekil 4.14b).

Sainsbury Kanadı'nın ana bina ile arasındaki bağlantı "bazilika" şeklindeki alandan sağlanmaktadır. Venturi'nin amacı, bazı müzelerin girişinde görüldüğü gibi dairesel formda bir toplanma mekanı oluşturmaktır. Sainsbury Kanadı'ndaki bazilika formundaki alanı geçtikten sonra hemen sağda aşağı doğru inen merdivenler yer almaktadır. Ana aks her ne kadar güçlü olsa da ziyaretçilerin galerilere hiç uğramadan alt katlara yönelme ihtimali de vardır [53].

(a)

(b)

Şekil 4.14. Sainsbury Kanadı planı

a. Perspektifin vurgulandığı aks [53].

b. Mekanlar arası geçişler [53].

Londra Ulusal Galerisi'nde ayrıca gösteri ve davetlerin düzenlendiği mekanlar da mevcuttur, bazıları ise kullanılan galeriler ile fuayelerdir. Bunlar: Central Hall / Merkez Galeri, The Barry Rooms / Barry Salonları, The Yves Saint Laurent Room / Yves Saint Laurent Salonu, The Wohl Room / Wohl Salonu, Sainsbury Kanadı-Geçici Sergi Salonu, sinema ve konferans salonudur [52]. Bu mekanlar müzenin etkin kullanımı açısından önem taşımaktadır.

Merkez galeri, 16. yüzyıl sanat koleksiyonlarını içermektedir. Bu salonda, 100 kişilik akşam yemeği ve 200 kişilik resepsiyon organizasyonları düzenlenmektedir. Barry Salonları ile birlikte kullanıldığında 200 kişilik resepsiyon kapasitesi 400'e çıkarılabilmektedir [52]. Salonun duvarlarında, resim koleksiyonları farklı ebatlarda ve farklı düzende yer yer gruplar oluşturularak bir araya getirilmiştir.

Resim 4.24. Merkez galeri masa düzeni [52].

Barry Salonları'nın duvarları İngiliz portreleri ile donatılmıştır.

Resim 4.25. Barry Salonları, masa düzeni [52].

Yves Saint Laurent Salonu 17. yüzyıl Fransız sanatına ait eserleri barındırır. Eserler belli bir aksta tek sıra halinde dizilmiştir. Bu salonda, 60 kişilik akşam yemeği ve 100 kişilik resepsiyon organizasyonları düzenlenmektedir [52].

Resim 4.26. Yves Saint Laurent Salonu, masa düzeni [52].

Wohl Salonu, Venedik sanatına ait koleksiyonları içerir. 230 kişilik akşam yemeği ve 400 kişilik resepsiyon organizasyonları düzenlenmektedir. Dairesel oturma planına sahip bu salon diğer salonlar içinde en geniş ve en ideal oturma planına sahip olanıdır [52].

Resim 4.27. Wohl Salonu, masa düzeni[52].

Sainsbury Kanadı-Geçici Sergi Salonu, ilginç sergi programlarının düzenlendiği bölümdür. Özel sergiler için de 200 kişilik resepsiyon kapasitesi vardır [52].

Resim 4.28. Sainsbury Kanadı- Geçici Sergi Salonu, masa düzeni [52].

Sainsbury Kanadı'nda yer alan anfi şeklinde sinema salonu 328 kişilik kapasiteye sahiptir (Resim 4.29). Konferans salonları ise, büyük ve küçük iki salondan oluşur

(Resim 4.30). Büyük salon, toplantı düzeninde 30, konferans düzeninde 75 kişi alırken; küçük salon toplantı düzeninde 15, konferans düzeninde 30 kişi almaktadır [52].

Resim 4.29. Konferans salonu [52].

(a)

(b)

Resim 4.30. Konferans salonları masa-sandalye düzenlenmesi [52].

- a. Toplantı düzeni
- b. Konferans düzeni

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

Müze ana binasının yapım tekniği yığmadır. Taş kullanılarak inşa edilmiştir. Anıtsal merdivenlerle ulaşılan giriş ve üzeri üçgen alınlıkla örtülü devasa sütunlar yine Yunan mimarisinde rastladığımız özellikleri taşımaktadır. Sütunların hemen

arkasında kubbe yükselmektedir. Kubbe biçimindeki çatının malzemesi camdır. Aynı şekilde merkez koridor boyunca da çatı örtüsü camdır.

Sainsbury Kanadı'nın sergi mekanlarında, beyaz renk hakimdir. Giriş holünde, eski bina ile uyumlu olarak mermer sütunlar kullanılmıştır. Yalın bir şekilde tasarlanan sergi mekanlarında çatıdaki ışıklıklar sayesinde doğal ışık ile aydınlatma sağlanmaktadır.

Sergi salonları ve koridorlarda, zemin kaplaması olarak çoğunlukla ahşap malzeme tercih edilmiştir. Ahşap zemin kaplaması, merkez koridorda eksenelliği de vurgulamak adına farklı renk ve desende bir ahşap malzeme ile birlikte kullanılmıştır (Bkz. Resim 4.24)

4.3. Victoria&Albert Museum/ Victoria ve Albert Müzesi

- Tarihsel Süreci

Victoria ve Albert Müzesi, 1852 yılında İngiltere'nin Londra kentinde kurulmuştur. Sanatçıların, zanaatçıların ve halkın beğenisini kazanmak üzere kurulan ilk müzedir [36]. Müzenin fikir olarak şekillenmesi, 1835 dolaylarında Endüstri Devrimi'nin yaşandığı döneme rastlamaktadır [20]. Dolayısıyla müzenin o dönemin sanayi açısından oldukça ileri ülkesi olan İngiltere'de açılması da tesadüf olarak görülmemektedir [36].

Makine üretiminin artmasıyla ve sanat alanındaki eksikliklerin hissedilmeye başlanmasının ardından hükümet ülkenin çeşitli kentlerinde tasarım ve çizim okulları kurulmasına karar verir. 1837'de Marlborough House 'da kurulan School of Design / Tasarım Okulu, Victoria ve Albert Müzesi'nin temellerini oluşturmuştur [20]. 1852'de açılan İmalatçılar Müzesi'yle de iyice şekillenir [2].

1852'de Kraliçe Victoria, müze için Marlborough House'u vermesi ile müzenin koleksiyon oluşturma politikası üzerine Tasarım Okulu'ndan pek çok antika ve desen müzeye devredilmiştir. 1857'de müze South Kensington / Güney Kensington'a taşınmıştır [20]. Müze o dönemlerde bölgenin adından ötürü "South Kensington Museum" olarak anılmaktadır.

Resim 4.31 Victoria ve Albert Müzesi [20].

1856-1865 tarihleri arasında binanın iç ve dış mimari tasarımı görevi, Mimar Captain Francis Fowke'a, binanın mimarisinde kullanılacak heykellerin tasarım görevi de dönemin heykeltıraşlarından Alfred Stevens'a verilmiştir [20].

1884'te müzeye bir sanat kitaplığı bölümü eklenmiştir. İlerleyen yıllarda müzenin koleksiyonu giderek artmış ve modern sanat objelerinin bir kısmı Londra'nın güneyinde bir binaya aktarılmıştır [20].

Müze'de 2001 yılında, "future plan" (gelecek planı) girişimine başlanmıştır. Bu plan çok sayıda galeriyi ve bahçeyi, kafeyi, giriş bölümünü, idare bölümünü ve eğitim odalarını kapsamaktadır. Müzenin merkezinde bulunan ve Kim Wilkie tarafından tekrar tasarlanan bahçe, 2005 yılında "John Madejski Garden" adı ile açılmıştır [54].

Resim 4.32. Resim: John Madejski Bahçesi [20].

Müze kafesinin restorasyonu, MUMA (McInnes Usher McKnight Architects) firması tarafından 2006 yılında yapılmıştır. Dünyada birbirine bağlı ve birbirinden farklı konseptlerdeki 3 oda şeklinde tasarlanan ilk müze restoranıdır ve oldukça ince işçiliğe sahiptir. Heykel bölümü 2007 yılında; mücevher bölümü ise, 2008 yılında Eva Jiricna Architects tarafından tasarlanmıştır [54].

Victoria ve Albert Müzesi'nin güneydoğu kanadında yer alan ve diğer katlardan bağımsız olan Medieval&Renaissance / Ortaçağ ve Rönesans galerileri, 2009 yılında daha önce müzenin kafesini tasarlayan MUMA (McInnes Usher McKnight Architects) firması tarafından tasarlanan *Daylight Galeri* sayesinde diğer galerilerle tek çatı altında birleştirilmiştir. Böylelikle Daylight Galeri olarak adlandırılan bu alan halka açılmış ve kamusal bir alana dönüştürülmüştür. Ortaçağ ve Rönesans galerilerinin 2009 yılının aralık ayında açılmasıyla, ziyaretçi sayısında %18 lik bir artış gerçekleşmiştir [55].

Resim 4.33. Daylight Galerisi [55].

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Victoria ve Albert Müzesi kapladığı alan ve içinde bulundurduğu eserler bakımından dünyanın en geniş müzelerinden biridir. Dünyanın en büyük parklarından biri olan Hyde Park'ın güneyindeki Kensington Caddesi'ne paralel olan Cromwell Caddesi üzerinde yer almaktadır. Müze ana girişi bu caddeden sağlanmaktadır.

Resim 4.34. Victoria ve Albert Müzesi, Cromwell Caddesi [35].

Müzenin batı yönünden geçen Exhibition Road / Exhibition Caddesi tarafından da bir giriş mevcut ancak henüz kapısı kapalı tutulmaktadır. Sokakla müze arasında kalan boş alanda müze yaşamına dahil edilmesi için çalışmalar sürmektedir.

Müzeye ulaşım, otobüslerle ve en yakınındaki Güney Kensington Metro İstasyonu ile sağlanmaktadır.

Natural History and Science Museum / Londra Doğal Tarih ve Bilim Müzesi ile tarihi bir kilise olan Brompton Church / Brompton Kilisesi arasında kent merkezine yakın bir alanda konumlanmaktadır. Kuzey batısında çeşitli konser, bale, opera gibi etkinliklerin düzenlendiği ve tarihi geçmişi, Victoria Dönemi'ne rastlayan Royal Albert Hall / Kral Albert Salonu yer almaktadır. Yani müze konum itibarıyla kent merkezinde, önemli tarihi binaların ve müzelerin bulunduğu bir bölgededir.

Oldukça geniş bir alanı kaplayan müze binasının ortasında geniş bir avlu bırakılarak ziyaretçilerin dinleneceği, sohbet edebileceği, vakit geçirebileceği bir alan oluşturulmuştur.

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

Farklı dönemlerde farklı mimarlar tarafından eklemeler yapılarak genişletilmiştir. Genellikle saray yapılarında gösteriş ve güç etkisi yaratmak adına kullanılan mimari üslup baroktur. Victoria ve Albert Müzesi'nde gerek dış cephesi gerekse iç mekanlarıyla *barok* mimari üslupla tasarlandığını görebilmekteyiz.

Müzenin devasa bir giriş kapısı vardır. Çok fazla işleme ve heykellerle süslü bu giriş kapısı, hafif içeri doğru çekilerek girişi vurgulamaktadır. Anıtsal merdivenler yoktur.

Cephede, çıkma ve geri çekilmelerle hareketlilik sağlanmıştır. Kat silmeleri belirgindir. Yataylığın hakim olduğu binada, düşeyde kuleler ile yataylık dengelenmektedir. Simetrinin kullanıldığı cephe tasarımında cephede-giriş kapısının olduğu kısımda ve iç mekanda heykellerle süslemeler yapılmıştır (Resim 4.35).

Resim 4.35. Müze giriş kapısından detay [49].

Dış cepheye hakim olan barok mimari, iç mekanda da bir miktar devam etmektedir, gösterişli salonlar, işlemeli tavanlar ve yer döşemesi bunun birer örneğidir. Ancak bazı galerilerde yerini modern şekilde yeniden tasarlanmış galeriler almaktadır.

- Mekansal Organizasyon

Victoria ve Albert Müzesi kısmi bodrumlu, zemin+4 kat olmak üzere toplam 6 kattan oluşmaktadır. Müzeye, farklı dönemlerde farklı mimarlar tarafından eklemeler yapılarak genişlemiştir. Bu sebeple galeriler arası kademeler oluşmaktadır ve bu kademeler merdivenlerle sağlanmaktadır. Her kademeyi de birer kat olarak saydığımızda zemin+4 kattan meydana gelen yapıda bir de müze binasından bağımsız duran RIBA (Royal Institute of British Architects) Mimarlık ofisleri ve atölyelerin yer aldığı Sackler Center / Sackler Merkezi bulunmaktadır.

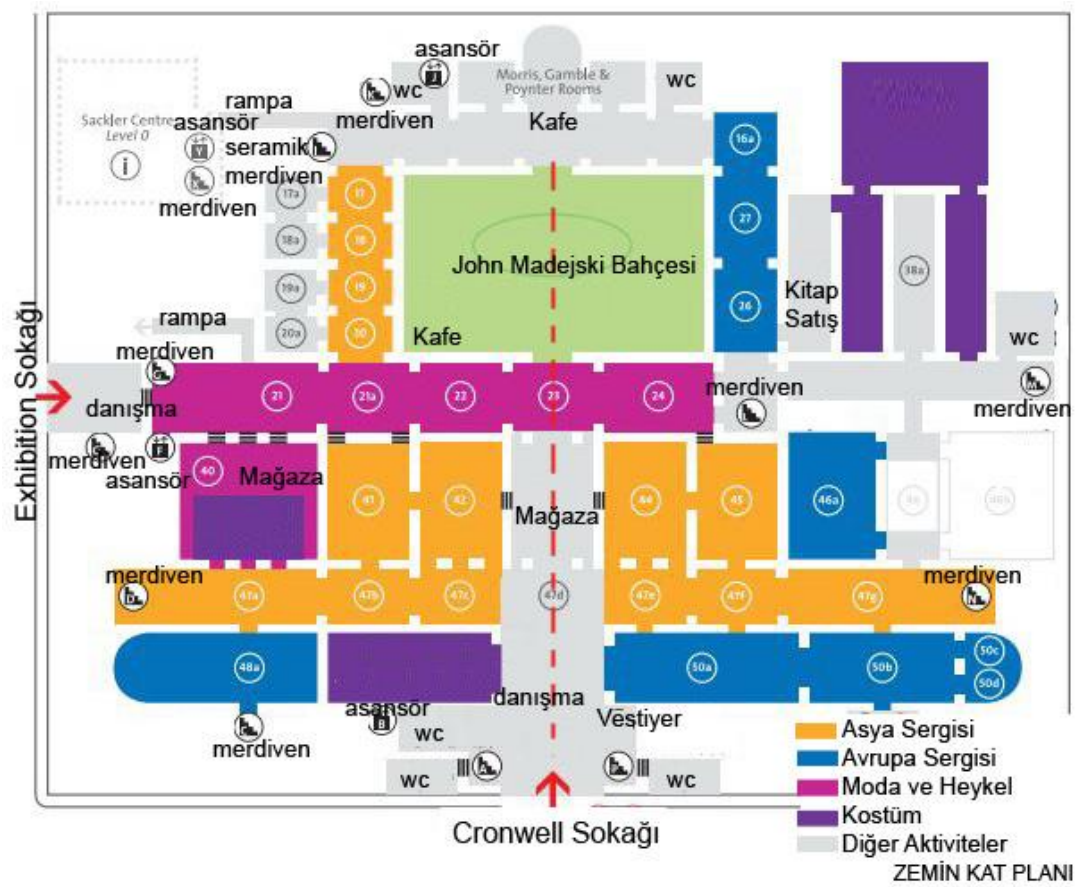
Müze, toplamda 145 odadan oluşan 45 000 m²'lik sergi alanına sahiptir. Taban alanı ise 51 000 m²'dir [54]. Ana girişteki sivri kubbenin altında lobi bulunmaktadır. Bu alandan zemin kat ve üst kat arasında görsel bağlantı sağlanmaktadır. Geniş ve ferah bir hacme sahip bu lobide dönem dönem farklı enstalasyonlar düzenlenmektedir.

Resim 4.36. Lobi [49].

İç mekanda kostümler, mücevherler ve bazı özel eserler vitrinlerin içinde sergilenmekte; heykel, antikalar gibi eserler ise farklı kotlarda düzenlenen stantların üzerinde açıkta sergilenmektedir.

Zemin katta, Asya, Avrupa dönemlerine ait sergi odalarının yanında, moda, heykel, kostümlerin de sergilendiği sergi salonları olmak üzere toplam elli adet galeri bulunmaktadır. Galerilerin dışında, kafe, kitap mağazası, vestiyer, müze mağazası da yer almaktadır. Müze binasının ana girişinden, John Madejski Bahçesi'ne geçerek kafeye ulaşılan güçlü bir aks mevcuttur. Orjinalinde de dinlenme mekanı olarak düzenlenen müze kafesi, Morris, Gamble and Poynter Odası olmak üzere 3 odadan oluşmaktadır. Morris Odası batıda, Gamble Odası ortada, Poynter Odası ise doğuda yer almaktadır (Resim 4.37).

Şekil 4.15. Zemin kat planı [34].

(a)

(b)

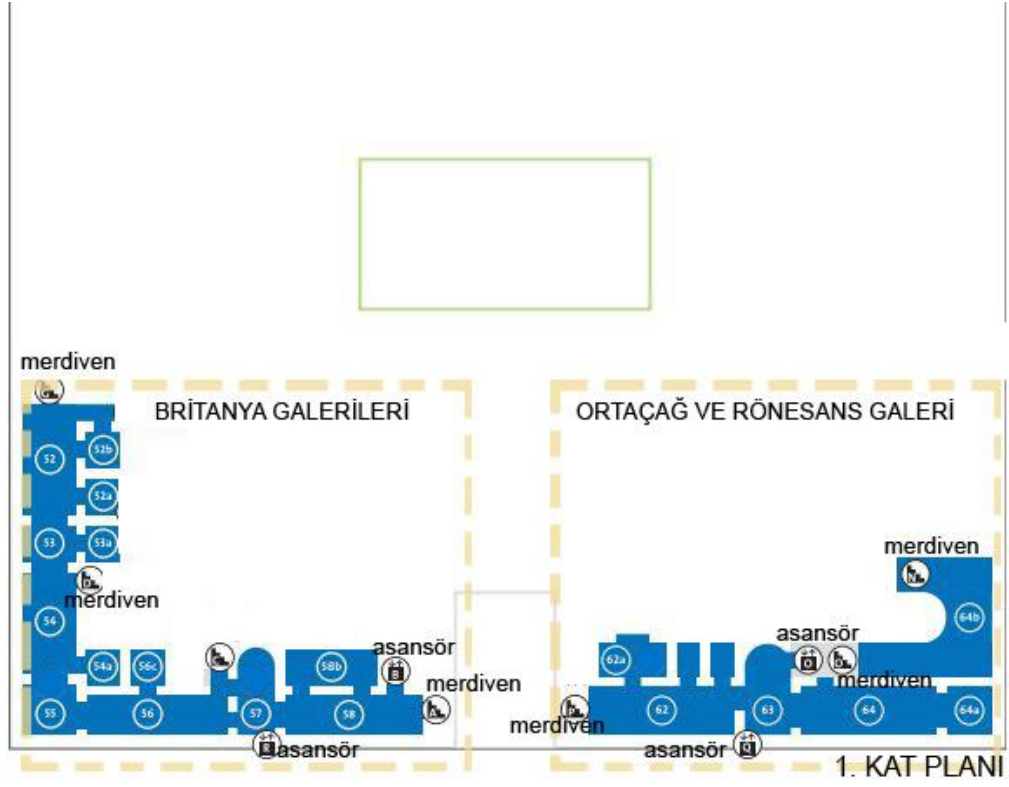

(c)

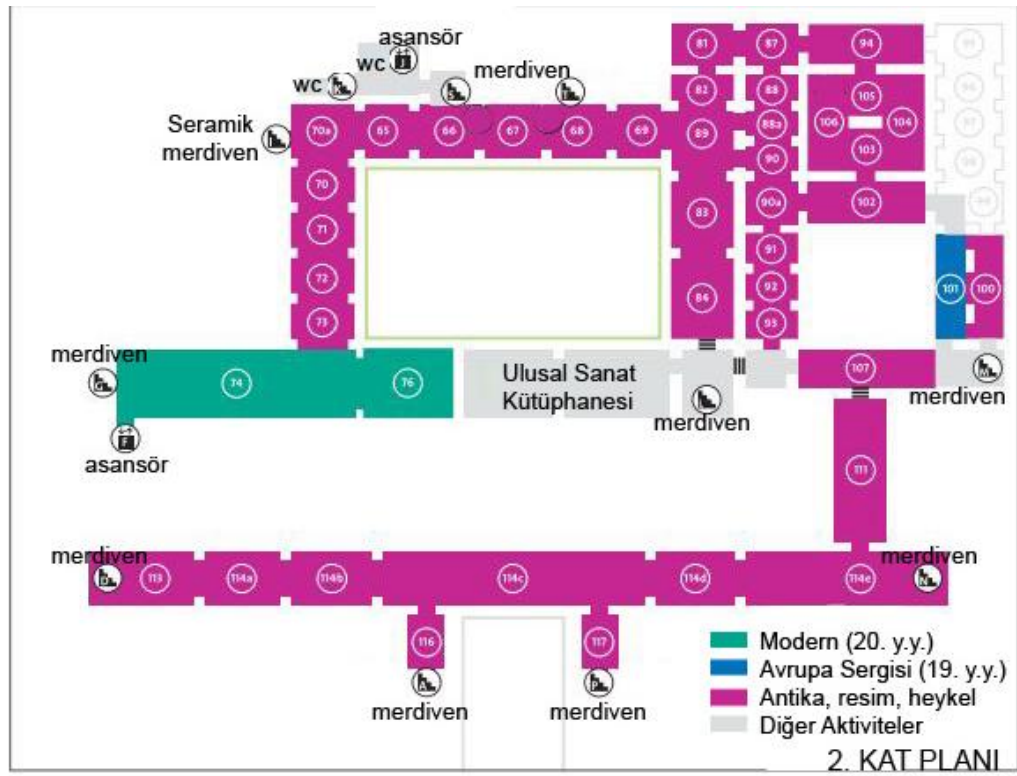
Resim 4.37. Müze kafesi [34].

- a. Morris Odası
- b. Gamble Odası
- c. Poynter Odası

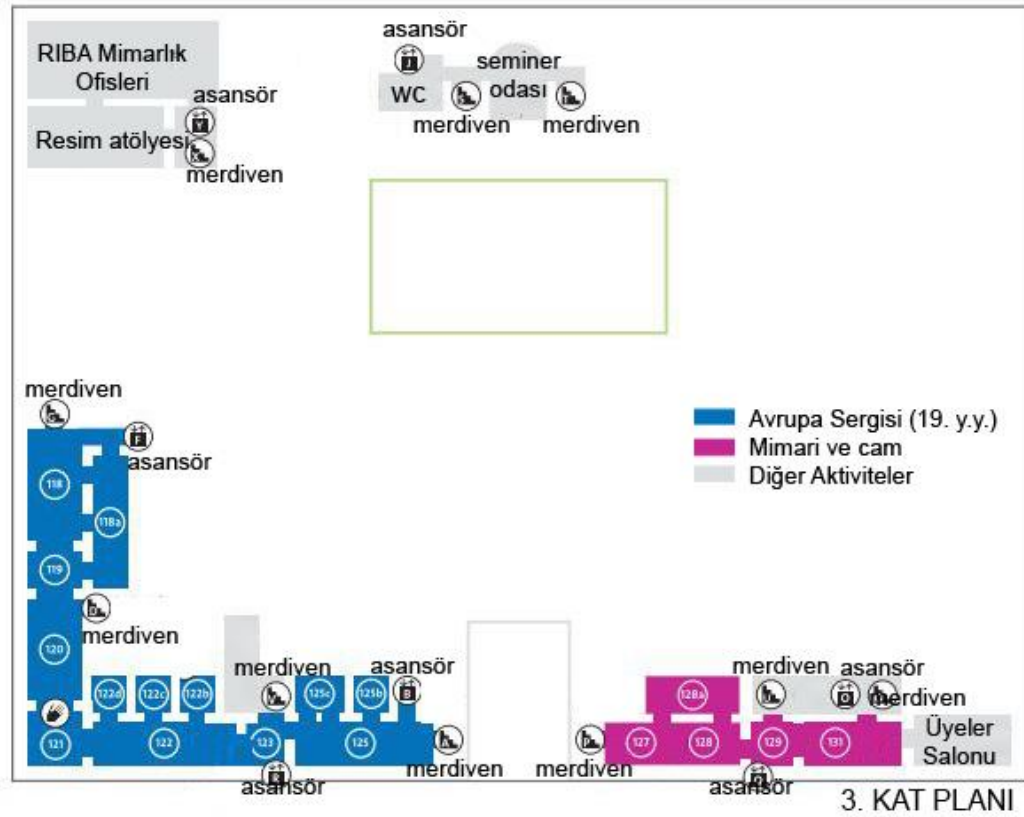
1. katta sergi salonları, İngiliz ve Ortaçağ ve Rönesans Galerisi olmak üzere iki ana bölüme ayrılmaktadır. Toplamda on adet galeri mevcuttur (Şekil 4.16). 2. katta, otuz altı adet galeri, sanat kütüphanesi ve sinema salonu mevcuttur (Şekil 4.17). 3. katta on bir adet galeri, müze binasından bağımsız bulunan binada ise RIBA Mimarlık ofisleri, resim atölyesi mevcuttur. 4. katta ek binada seminer salonu, ana binada ise antika eşyaların ve seramiklerin bulunduğu on dört adet galeri mevcuttur.

Şekil 4.16. 1. kat planı [34].

Şekil 4.17. 2. kat planı [34].

Şekil 4.18. 3. kat planı [34].

Daylight Galeri'nin eklenmesiyle Ortaçağ ve Rönesans Galerisi ile alt ve üst katlardaki galeriler arası geçişler açılmıştır. Önceden birbirinden bağımsız olan İngiliz Galerisi ve Ortaçağ ve Rönesans Galerisi, Daylight Galeri sayesinde tek çatı altında birleştirilmiştir (Şekil 4.19)

Şekil 4.19. Daylight Galeri eklenmeden önceki ve sonraki hali [55].

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

Müze binası yığma tekniğinde inşa edilmiştir, ön cephede beyaz ve kırmızı renkte taşlar kullanılırken müze binasının güney avlusundaki cepheleri kırmızı, yeşil taşlarla döşenmiştir [20].

Saraydan dönüşümle müzeye çevrilen bu yapıda, 1865 yılında inşa edilen zemin kattan dördüncü kata kadar devam eden ‘Seramik Merdiven’, seramik işçiliği, mozaik ve tavanlarda resimler ve boyamalar ile göze çarpmaktadır. Son derece yoğun işlemeye sahip bu merdiven antik Roma tanrılarını ve sembolik figürleri içerir.

Resim 4.38. Seramik merdivenler [34].

İç mekanda kullanılan malzeme oldukça çeşitlidir. Mermer sütunlar, taş sütunlar ve kemerler, seramik yer ve duvar döşemeleri, ahşap, granit kullanımı çoğunluktadır. Bunun yanı sıra duvarlarda, tavanlarda ve sütunlarda boyamalar da mevcuttur.

Müze'ye 2009 yılında eklenen Daylight Galeri, 9 m (30 feet) uzunluğunda cam panellerden oluşan bir çatı konstrüksiyonuna sahiptir. Her bir cam panel çelik desteklerle duvara monte edilen bağlantı elemanına tutturulmuştur. Cam panellerin arasına da cam malzeme yerleştirilerek tamamen şeffaf bir çatı elde edilmiştir (Şekil 4.39).

Resim 4.39. Daylight Galeri çatı yapım aşaması ve detayı [55].

5. “BEYAZ KÜP” İDEOLOJİSİ İLE 20. YY. MÜZE SERGİ MEKANINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER

Beyaz küp ideolojisi, 1950’lerden itibaren asamblaj, mekan düzenlemesi (environment), oluşum (happening), performans, enstalasyon gibi yeni ifade biçimleri, resim ve heykel gibi geleneksel kategorilerin sınırlarını zorlamak bir yana, mekanla ve izleyiciyle daha yakın daha karşılıklı bir ilişkiye dayalı yeni bir anlayış getirmiştir [56].

1950’ler ve 1960’larda soyut dışavurumcular ve bazı ressamalar izleyiciyi başka hiçbir şeyin etkilemeyeceği farklı bir sergileme mekanına gereksinim duymaya başlamışlardır. Bu gereksinimden de ideal sanat mekanı olan *beyaz küp* doğmuştur. Minimal sanatın amaçlarından biri olan mekanın sanatın en temel estetik parametrelerinden biri olarak gösterme düşüncesi, beyaz küp ile örtüşmektedir [57].

Doherty (2010)’e göre: Beyaz küp, modern sanat galerisinin başlıca simgesidir [56].

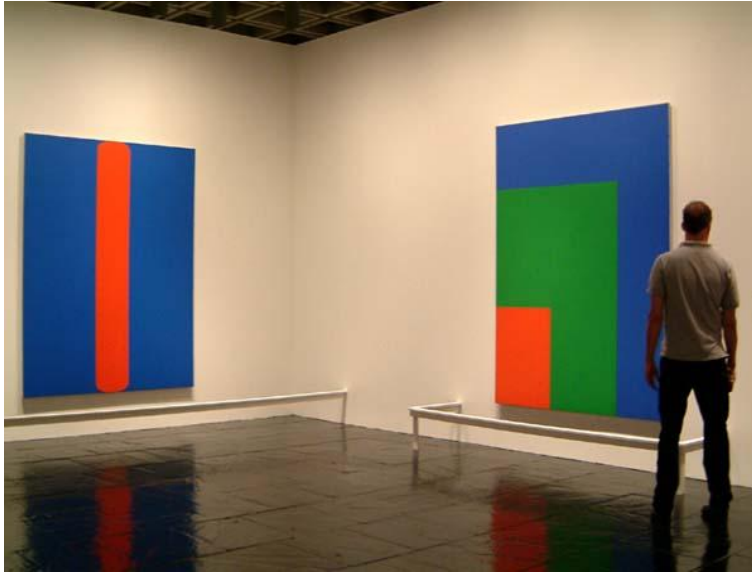
Ruskin’e göre ise, sergi mekanı yalın tasarlanmalı ve her nokta kusursuzca hesaplanmalıdır [2]. Bu yalınlık, ferahlık ve detaycı yaklaşım, 20. yüzyılda modern sanat galerilerine ve beyaz küp tarzına yansımıştır Beyaz küp, minimalist tasarım anlayışını da içinde barındıran bir görüş şeklinde oluşmaktadır. Sergi mekanları gösteriştten uzak yalın tasarlanmıştır, hatta daha da özünde sadece beyaz duvarlar ve geniş, ferah mekanlar vardır.

1960’lardan günümüze kadar sanat eserlerinin sergilendiği mekanların değişim gösterdiğini apartman dairelerinden daha geniş mekanlara, örneğin eski fabrikalara ve depolara geçtiğini gözlemleyen Greenberg’e göre, sergileme koşullarının değişmesi daha geniş bir topluluğa sanatı taşımıştır [56].

Müzelerin bugün kamusal birer mekan olarak işlevini sürdürmesinde galerilere geçiş bu dönüşüm sürecinin etkisidir. Beyaz küp anlayışında sadece mekan değil, nesnelerin nasıl sergilendiği de önemlidir. Ruskin’in de betimlediği gibi yalınlık ön plandadır. Ancak bu şekilde ideal mekan oluşmaktadır. Artık beyaz küp kavramı, özellikle müze yapıları için bir kırılma noktası niteliğindedir. Müzelerde karmaşa,

ihtişam, bezeme gibi kavramların yerini yalınlık almaya başlamıştır. Beyaz küp anlayışına göre, ideal galeri mekanı, sanat yapıtının *sanat* olarak algılanışına engel oluşturan her türlü ögeyi dışlamaktadır [56].

20. yüzyılın ortalarından bugüne kadar, *beyaz küp* kavramına göre oluşturulan mekanlardaki sergiler, en yaygın sergileme biçimi olmuştur [57]. Beyaz renk, 20. yüzyılda çağdaş sanat eserlerinin sunumunda tercih edilen bir renk olmuştur. Örneğin Ellsworth Kelly'nin eserleri beyaz duvar olmadan anlaşılammakta, renkler kaybolup gitmektedir [36]. Beyaz renk, Ellsworth'un soyut çalışmalarının algılanmasına yardımcı olur, biçimsel özelliklerini ve renklerini ön plana çıkarmaktadır.

Resim 5.1. Ellsworth Kelly, Red Green Blue / Kırmızı Yeşil Mavi [58].

Beyaz küp kavramı ayrıca, sanat müzelerinin *sanat galerine* dönüşümünü ifade etmektedir. 20. yüzyılla beraber artık modern anlamda tasarlanmış galeriler, müzelerin yerini almaya başlamıştır. Beyaz küpün müzeciliğe getirdiği yeni mekan anlayışı, yeni oluşturulan müzelerdeki eserlerin sergilendiği alanların artık, sergi salonu değil, *galeri* olarak adlandırıldığını özetlemektedir. Artık, gerek sanat anlayışı gerek müze mimarisindeki tasarım kriterleri bu doğrultuda değişmeye başlamıştır.

6. 20. YÜZYIL MÜZELERİ

19. yüzyılda müzelerin kurulmasının hızlandığı bu dönem, “Müzeler Çağı” olarak adlandırılmaktaydı. Özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren müze sayısındaki artış miktarı fazladır. Bu müzelerdeki başarı örnek alınarak asıl artış, 20. yüzyıl müzelerinde yaşanmaktadır. 20. yüzyılın son yarısında sanata ilginin giderek artmasıyla da özellikle sanat müzeleri sayısı oldukça fazladır.

Günümüzde toplumların boş zamanlarını değerlendirme etkinliğini sanat almıştır. Amerika’daki araştırmalara göre 80’li yıllarda sanatçı sayısının %80 oranında artarak 1,5 milyona ulaşması ile bunun en somut haliyle yansıdığı alanın müzeler olduğu tespit edilmiştir. Bir yandan müzeler çoğalırken, bir yandan ek binaların ve yeni koleksiyonların sayısında artış olmuştur. 80’lerde İngiltere’de sürekli olarak yeni bir müze açılmaktaydı [28]. Bu durum müzeler arasındaki rekabet ortamını da beraberinde getirmektedir.

20. yüzyılda müzelere olan ilginin artmasıyla, İkinci Dünya Savaşı’nın hemen ardından 1946 yılında ICOM (Uluslararası Müzeler Konseyi) kurulmuştur. Amaç, müzelerin nasıl kamusal alanlar olabileceğini tartışıp teoriler geliştirmektir. Çünkü müzeler ulus-devlet oluşma süreçlerinde birer araç niteliğindedir [15].

1962’de Neuchatel’de düzenlenen ICOM sempozyumlarında müze ile ilgili [15].

”Müze kültürel ve bilimsel öneme sahip nesnelerden oluşan koleksiyonları, inceleme, eğitim ve eğlendirme amaçlarıyla koruyan ve sergileyen, sürekli bir kurumdur.” şeklinde tanım yapılmıştır. Sonraki yıllarda bu tanıma *kamu yararına* sözcükleri eklenerek bu tanım [15].

“Müze kültürel değerlerden oluşan bir bütünü çeşitli biçimlerde korumak, incelemek ve halkın beğenisini yükseltmek ve halkı eğitmek amacıyla sergilemek için kamu yararına yönetilen sürekli bir kurum” şekline dönüşmüştür.

20. yüzyıla gelindiğinde özellikle Avrupa’da müze mimarlığı tamamen değişime uğramaya başlamıştır. Müzeler kimi zaman kent içinde katılımı davet eden açık mekanlarıyla, kimi zamanda kentte dönüştürücü rol oynayan yapılarıyla kendini göstermektedir. Bu anlamda Paris’teki Pompidou Merkezi bu değişimin kırılma noktasını oluşturmaktadır [59].

Bu bölümde, The Art Newspaper / Sanat Gazetesi'nin düzenlediği 2011 yılında en çok ziyaret edilen 100 müzenin yer aldığı listedeki 20. yüzyıl Avrupa müzeleri içinden 3 613 076 kişilik ziyaretçi sayısı ile listede 8. sırada yer alan *Pompidou Merkezi*, 3 154 000 kişilik ziyaretçi sayısı ile listede 10. sırada yer alan *Orsay Müzesi* ve 962 358 kişilik ziyaretçi sayısı ile listede 53. sırada yer alan *Bilbao Guggenheim Müzesi* incelenmektedir (Ek-1) [46].

Çizelge 6.1. İncelenen 20. yüzyıl müzeleri ile ilgili genel bilgiler

Müzenin Adı	Museo d'Orsay / Orsay Müzesi	Georges Centre Pompidou / Georges Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Museum/ Bilbao Guggenheim Müzesi
Yapım Yılı, Mimarı	1898-1900, Victor Laloux	1977, Richard Rogers, Renzo Piano	1997, Frank Gehry
Kuruluş Yılı, Mimarı	1986, Gae Aulenti	1977, Richard Rogers, Renzo Piano	1997, Frank Gehry
Ziyaretçi Sayısı (2011 yılı)	3 154 000	3 613 076	962 358
Bulunduğu Şehir, Ülke	Paris, Fransa	Paris, Fransa	Bilbao, İspanya
Koleksiyonu	resim, heykel, dekoratif sanatlar	resim	Resim, heykel, enstalasyon
Sergi salonu	72	(değişken)	16

6.1. Musee d'Orsay / Orsay Müzesi

- Tarihsel Süreci

Orsay Müzesi, Fransız Hükümetince 1986 yılında açılmıştır. 19. yüzyıldan kalma kullanılmayan bir tren garından dönüştürülerek oluşmuştur. Tren garı bütünüyle demir malzemeden yapılmıştır. Bütünüyle demir malzeme olan binanın ön cephesi, 1900 yılında Mimar Victor Laloux tarafından taş bir cepheye dönüştürülmüştür [36].

İkinci Dünya Savaşı sırasında gar binası, posta merkezi, film seti gibi farklı amaçlara hizmet etmiştir. 1978'de dönemin cumhurbaşkanı Valery Giscard d'Estaing, gar binasını müzeye dönüştürme kararı alır. Bunun üzerine müze, Mimar Gae Aulenti tarafından restore edilmiştir. Aulenti'nin cam çatıyı ve süslü tavanları bozmadan yeniden tasarladığı müze binasına, Louvre Müzesi'nde bulunan 19. yüzyıl sanatı örnekleri ve Modern Sanat Müzesi'nde bulunan koleksiyonlar yerleştirilmiştir [20].

(a)

(b)

Resim 6.1. Orsay Müzesi

a. Eski hali [60].

b. Yeni hali [49].

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Orsay Müzesi, Seine Nehri'nin karşısında, Louvre Müzesi'nin paralelinde konumlanmaktadır. Hemen yanında bir saray müze, doğusunda Pompidou Merkezi bulunmaktadır. Bölge müzeler bakımından zengindir. Louvre, Orsay ve Pompidou Paris kentindeki ve dünyadaki en çok ziyaret edilen müzeler arasındadır.

Resim 6.2. Orsay Müzesi [49].

Henry Montherlant Caddesi üzerinde bulunan müze girişine yakın trafik yoğunlaşmaktadır. Müzenin hemen önünden otobüsler geçmekte ve otobüs durağı bulunmaktadır. Otobüs durağından yaya geçidi ile ya da alt geçitle doğrudan müze girişinin yer aldığı meydana çıkılmaktadır. Paris kentinde ulaşım genellikle metro ve tren yolu ile sağlanmaktadır. Neredeyse tüm kenti saran bir metro ağı mevcuttur. Müzeye en yakın metro istasyonu arka sokakta bulunan Solferino metro istasyonudur.

Yoğun bir yapılaşmanın olduğu bölgede yer alan müzenin önünde bir meydan oluşturulmuş ve bu meydana bronz heykeller yerleştirilmiştir (Resim 6.3). Müze girişi de bu meydana sağlanmaktadır. Bina eğimli bir arazide konumlanmıştır, binanın arka ve yan cephesindeki cadde ile bina arasında kot farkı vardır. Bu kot farkı basamaklarla giderilerek meydan önünde oturma alanı oluşturulmuştur.

Resim 6.3. Müze meydanı, giriş [49].

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

Tamamen çelik olan bina cephesinin sonradan taş kaplanarak değiştirilmesi ile cephe tasarımına öncelik verilmesi açısından biçimsel bir yaklaşım izlendiğini göstermektedir. Cephede heykel süslemeleri ve ince taş işçiliği ön plandadır. Art Nouveau mimari üslupla tasarlanmıştır.

Tren garından dönüştürülen müze iç mekanındaki tarihi tren garının cam çatısı ve süslü tavanları bozulmadan müzeye dahil edilmiştir. 32 metrelik yükseklikte ve bol ışıklı bu mekanda ferah bir gezinme kurgusu oluşturulmuştur. Genel olarak bakıldığında iç mekanda serbest bir dolaşım hakimdir (Resim 6.4).

Resim 6.4. Orsay Müzesi iç mekan kurgusu [39].

Dikdörtgen plana sahip binada yataylık hakimdir. Sonradan 19. yüzyıl sanatına uygun olarak tasarlanan taş cephede taş işçiliği, çatıda heykel süslemeleri mevcuttur. Seine Nehri'ne bakan cephenin saat kuleleri ile sınırlanan kısmı simetrik bir şekilde tasarlanmış, yataylık düşeyde her iki köşedeki saat kuleleri ile dengelenmeye çalışılmıştır.

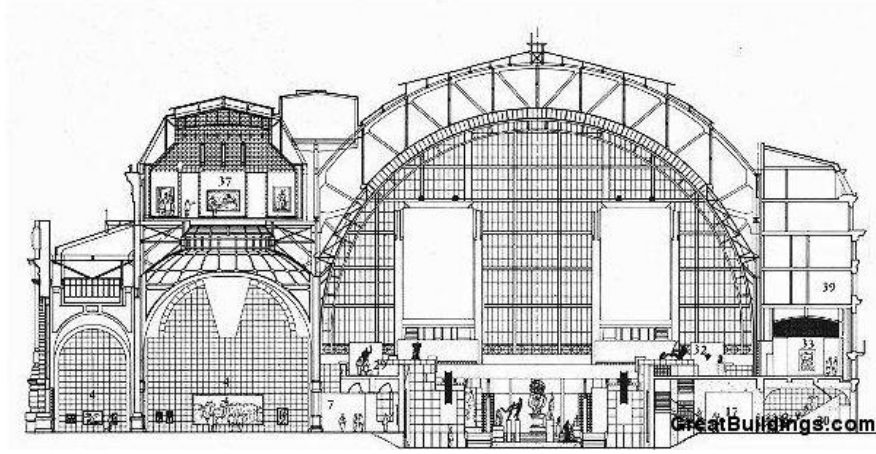
Orsay Müzesi, tarihi mekanın postmodern anlamda düzenlenmiş örneklerinden biri olarak da karşımıza çıkmaktadır. Dışta tarihi zenginliğinin yanında iç mekanda modern kurgusuyla dikkat çeken bir müzedir.

Rosembaum (1989) Orsay'ı kaçınılmaz bir içsel karmaşa duygusu, içsel bir labirent hissi yaratması nedeniyle postmodern olarak tanımlamaktadır. Ayrıca 19. yüzyıl sanatına postmodernist bir bakış olarak uluslararası düzeydeki en güçlü ifadesi şeklinde değerlendirmektedir [62].

Merkez galeride ve teras katta serbest bir sergileme düzeni oluşturulmuşken bazı bölümlerde de ayrı odalarda sergileme düzeni devam etmektedir.

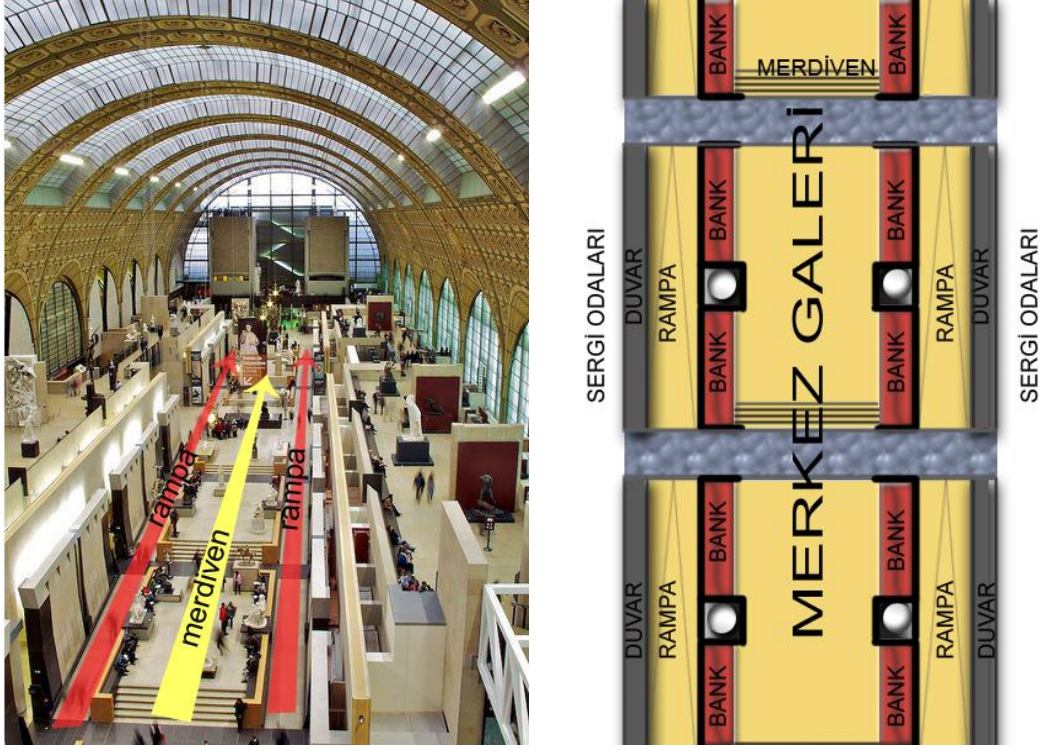
- Mekansal Organizasyon

145 galeriye sahip müze, 51 000 m² taban alanına oturmaktadır. 45 000 m²'sini sergi mekanları oluşturmaktadır [60]. Bina kademeli bir yapıya sahiptir, ara katlar bulunmaktadır. Her ara katı bir kat olarak düşünürsek, bodrumlu ve zemin+5 kattan olmak üzere toplam 7 kattır.

Şekil 6.1. Orsay Müzesi kesit [61].

Müze, gar binasından dönüştürülerek olduğu için, bina giriş kotu yüksektir. Bu kota göre, alt kotlarda sergi salonları başlamaktadır. Merdivenlerden inilerek merkez galeriye ulaşılır. Galeri düz bir zemin olmayıp kademelerden oluşmaktadır. Belli aralıklarla merdivenler düzenlenmiştir ve engelliler de düşünülerek merdivenlerin yanında rampalar yapılmıştır. Duvarlarda bırakılan boşluklarla merkez galerilerden yandaki galerilere geçiş sağlanmıştır. Rampaların galeriye bakan kısımlarında alçak duvarlar oluşturularak rampa ile sergi platformu arasında tanımlı bir yüzey oluşturulmuştur. Bu yüzey, ziyaretçilerin oturduğu dinlenme banklarının da sırtlığını oluşturmaktadır ve bu şekilde her platformun sınırı belirlenmiştir (Şekil 6.2).

Şekil 6.2. Merkez galeri: Merdiven-rampa-duvar ilişkisi

Merkez galeri, Neo-klasik tarzda 19. yüzyıl heykel sanatı örneklerine ayrılmıştır, üst terasta yine heykel sergileri devam etmektedir [20]. Heykel dışında resim, mimarlık ve dekoratif sanatlara ait sürekli sergi salonları, geçici sergi salonları, kafe, restoran, resepsiyon odası, kitap satış mağazası bulunmaktadır.

Zemin katta, girişin hemen yanında resepsiyon odası bulunmaktadır. Bu mekana müze dışından ayrıca giriş vardır. Burada özel resepsiyonlar düzenlenmektedir (Şekil 6.3). Resepsiyon Odasının hemen yanında kitap satış mağazası bulunmaktadır. Müze giriş holünden merdivenlerle alt kota inilerek merkez galeriye geçilmektedir. Merkez galeriden yanlardaki sergi odalarına ve üst kattaki terasa geçilmektedir. Heykel sergisinin düzenlendiği alan dışında toplam yirmi üç adet sergi salonu bulunmaktadır. Mimari sergiler bölümü, koridorun sonunda yer almaktadır. Bu alanda cam döşemenin içine gizlenmiş bir şehir maketi ile Opera Evi maketi mimari maketler bulunmaktadır (Resim 6.5).

Şekil 6.3. Zemin kat planı [60].

Resim 6.5. Mimari sergiler bölümü [49].

İkinci ve üçüncü katlara yürüyen merdivenlerle ulaşılmaktadır. Müzenin ikinci katında dekoratif sanatlara ait objeler sergilenmektedir. Dekoratif Sanatlar bölümünde Amont Pavillon adında özel sergi bölümü vardır (Şekil 6.4). Ayrıca, Art-Nouveau akımının mobilya, vitray gibi pek çok alandaki tasarımları sergilenmektedir. Müzenin restoranı bu katta bulunmaktadır.

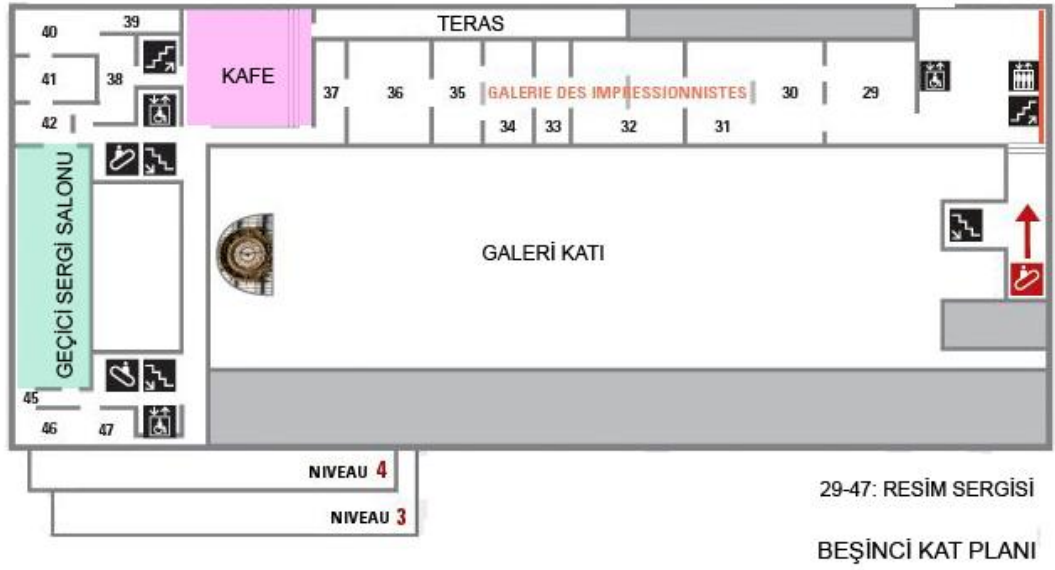

Şekil 6.4. İkinci kat planı [60].

Resim 6.6. Amont Pavillon eski ve yeni hali [60].

Beşinci katta, bir adet geçici sergi salonu ile on yedi adet sürekli sergi salonu ve kent saatinin bulunduğu bölümde de kafe bulunmaktadır. Bu bölüm, 2011 yılında ise tekrar restore edilmiştir (Resim 6.7). Kafeden üst terasa çıkılmaktadır. Cepheden algılan heykeller bu terasta yer almaktadır.

Şekil 6.5. Beşinci kat planı [60].

Resim 6.7. Müze kafesi [49].

Bodrum kat, aslında heykel sergisinin yer aldığı galeri katıdır. Giriş katından alt kotta yer aldığı için bodrum kat olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca, 347 kişilik anfi şeklinde müzik dinletilerinin, film gösterilerinin ve sempozyumların düzenlendiği bir oditoryum bulunmaktadır.

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

Müze mekanının genişliği 75 metre, uzunluğu, güneşlik dahil, 188 metredir. Merkez koridorun genişliği ise 40 metre, uzunluğu 138 metre ve yüksekliği 32 metredir. Bu genişlikler çelik tonozlarla geçilmektedir.

Resim 6.8. Yapım aşaması [60].

Tamamı çelik olarak inşa edilmiş bu yapıda dış cephe sonradan taş kaplanmıştır. Çatıdaki kirişlerin arası cam ile kaplanarak doğal ışıktan faydalanılmakta ve estetik bir görünüm kazandırılmaktadır. Kirişlerin duvarla birleştiği noktada yatayda sıralanan kemerler ile yük aktarımı sağlanmaktadır.

Yapı cephesinde ve giriş saçağında güneş kırıcıları kullanılmaktadır.

Resepsiyon salonu ve restoran bölümünde ise modernden uzak rokoko üslubunda tasarlanmış, altın rengi, uçuk pastel tonların hakim olduğu iç mekanlardır (Resim 6.9) (Resim 6.10). Resepsiyon bölümünde aynalarla kaplı duvarlar da mevcuttur.

Resim 6.9. Resepsiyon odası [49].

Resim 6.10. Müze restoranı [49].

Bodrum katta yer alan oditoryumun duvar, yer ve tavan döşemesi ahşap kaplamadır. Ahşap, akustik açısından iyi bir malzeme olduğu için bu tür alanlarda tercih edilmektedir.

Resim 6.11. Oditoryum [60].

6.2. Georges Centre Pompidou / Georges Pompidou Merkezi

- Tarihsel Süreci

Paris kentinde kurulan müze, adını 1969-1974 yılları arasında başkanlık yapmış olan Fransız Cumhurbaşkanı'ndan almıştır. Cumhurbaşkanı Georges Pompidou'nun yeni bir modern sanat müzesi yapılmasına karar vermesi ve Beaubourg semtinin halk kütüphanesi için de uygun bir alan olması nedeniyle, iki proje birleştirilerek hem müze hem halk kütüphanesi özelliğinin yanında, Endüstriyel Kreasyon Merkezi (CCI) ve Müzik Araştırma ve Koordinasyon Enstitüsü (IRCAM) de eklendi. Amaç, kitap okumak veya araştırma yapmak için kütüphaneye gelen binlerce insanı sanatsal aktiviteler ve sanat eserleriyle iç içe olmaya teşvik etmektir. Bunun üzerine, 1971 yılında bir yarışma projesi düzenlenmiştir. İçinde farklı ülkelerden yarışmacıların projelerinin de bulunduğu 681 proje arasından Richard Rogers ve Renzo Piano'nun projesi birinci seçilmiştir ve mimarlar bu yarışmayı kazandıktan sonra mimarlık camiasında üne kavuşmuşlardır [20].

Resim 6.12. Georges Pompidou Merkezi [49].

1977 yılında kullanıma açılan Pompidou Merkezi yılda altı milyon ziyaretçiyi ağırlamış ve Fransa'nın ikinci en çok ziyaret edilen kurumu olmuştur. Birinci sırayı

ise Louvre almaktadır [60]. Burada dikkat çeken nokta ise bu kurumların müze olmasıdır.

Paris kentinde yer alan yapı açıldığı andan itibaren modern ve çağdaş sanatın Batı'daki merkezlerinden biri olmuştur [20].

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Pompidou Merkezi Paris'in geleneksel dokusu içinde high-tech mimarisi ile öne çıkmaktadır. Pompidou Merkezi'ne kent içinde yakın bir noktadan bakıldığında etrafına göre yüksek katlı bir yapı olarak algılanmaktadır (Resim 6.13). Zamanla değişen çağ ve gelişen teknoloji ile birlikte, Paris kentinin geleneksel mimari dokusunun içine gökdelenler de katılmıştır (Resim 6.14). Pompidou Merkezi yüksek yapıların yer aldığı yeni kent dokusu içinde ise, çok yüksek bir yapı olarak algılanmamaktadır.

Resim 6.13. Pompidou Merkezi [63].

Resim 6.14. Pompidou Merkezi [49].

Bina ana girişi ve kütüphane girişi olmak üzere iki adet giriş mevcuttur. Ana giriş meydandan sağlanırken, kütüphane girişi bina arka cephesindeki Beaubourg Sokağı üzerinden sağlanmaktadır.

Şekil 6.6. Bina girişlerini ve çevreyi gösteren üç boyutlu çizim [64].

Müzeye ulaşım, en yakın Rambuteau metro çıkışından sağlanmaktadır. Metro istasyonu tam olarak bina arkasındaki Beaubourg Sokağı üzerinde yer almaktadır. Sokak tek yönde araç trafiğine açıktır. Ayrıca bu sokaktan otobüsler de geçmektedir. Bina otopark girişi de yine bu sokaktan sağlanmaktadır.

Kent içinde oldukça merkezi bir alanda konumlanan Pompidou Merkezi, meydanı ve diğer birimleri bir arada oldukça geniş (2 hektar) ve düz bir alan üzerinde bir bulunmaktadır. Tarihi kent dokusunun içinde Pompidou Merkezi'nin hemen önündeki alan "Georges Pompidou Meydanı" veya semtin adıyla "Beaubourg Meydanı" olarak bilinir (Resim 6.16). Meydan müze yönünde eğimli olarak tasarlanmıştır. Sokak müzisyenlerinin, dansçıların, sokak ressamıların bulunduğu ve pek çok aktivitenin yer aldığı bu meydana insanlar kimi zaman dinlenmekte kimi zamansa aktivitelerle ilgilenmekte ve eğlenmektedir. Dolayısıyla müze meydanı, kent insanı tarafından benimsenmiş, kent yaşamına dahil olmuş bir alandır [20].

Resim 6.16. Pompidou Merkezi meydanı [63].

Renzo Piano'ya göre Pompidou Merkezi [20].

"İnsanları çekingenliğe iten, içeri girmeye korkutan kültür binası imajını yıkmayı amaçlamıştır ve böylece, şehri de hissetmelerini sağlayarak sanat ve insan ilişkisini özgür kılmıştır."

Renzo Piano, üst kata şeffaf tüplerin içinden çıkılırken Paris kentinin önemli yapılarının görülebildiği bir manzaraya hakim olması dile getirmiştir.

Müzenin hemen sağındaki alanda Igor-Stravinsky Çeşmesi bulunmaktadır. Su üzerinde heykellerin yer aldığı küçük bir havuzdur. Bu çeşme müziğin akış sesinden dolayı müziği sembolize etmektedir. Bu nedenle Müzik Araştırma ve Koordinasyon Enstitüsünün çeşmenin hemen arkasında yer alması tesadüf değildir.

Resim 6.17. Igor-Stravinsky Çeşmesi [49].

Bina ön cephesinde bulunan tüp geçitteki yürüyen merdivenlerle ilerlerken Paris kent manzarası izlenebilmektedir. Tüp geçit, Eiffel Kulesi, Louvre Museum, Notre Dame Katedrali, Saint Jacques Kulesi gibi Paris kentinin pek çok ünlü ve tarihi binalarını izleme imkanı sunmaktadır.

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

Pompidou Merkezi, Paris kent dokusunda uygulanan ilk büyük high-tech yapısıdır [70]. Binada ana hattı oluşturan metal iskelet görünür vaziyettedir, aynı zamanda tesisatın olduğu gibi dışarıda bırakılması açısından da malzeme kullanımına farklı bir boyut getirilmiştir. Dış iskelet ve tesisata dair her şey bir kabuğa, örtüye ihtiyaç duyulmadan olduğu gibi sergilenmektedir. İç-dış kavramı bu binada kaybolmaktadır. Bu anlamda ekspresyonist (dışavurumcu) ve fütüristik (ilerici) olarak nitelendirilmektedir. Binanın ön cephesinde yer alan yürüyen merdivenlerin bulunduğu tüp geçit ise müze için simgesel bir yapı elemanı olma özelliğini taşımaktadır.

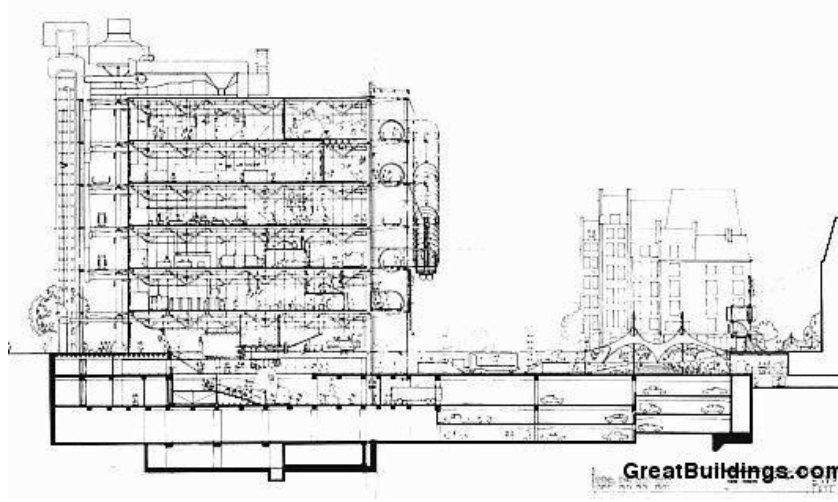
Biçimsel olarak dikdörtgenler prizması olan yapıda yataylık hakimdir. Cephede tüm tesisat ve strüktür açıkta bırakıldığı için de her noktada bir detay ve hareketlilik mevcuttur. Yatay döşeme hizalarını görebileceğimiz yapıda önde zigzaglar oluşturan tüp geçit cephede hareketlilik kazandıran bir elemandır. Ayrıca çelik strüktürün

aralarındaki doluluk-boşluk, sağırlık-şeffaflık ve kullanılan renklerle de hareketlilik sağlanmaktadır.

Son zamanların çok ünlü ve radikal bir binası olma özelliği taşımaktadır. Mimarlık dünyasında ve müze ve müzecilik alanında bir devrim niteliğindedir [20]. Pompidou Merkezi, açık mekan anlayışının müzelerde oluşumunu gözlemlediğimiz, aynı zamanda da ikonik değeri ile kentte dönüştürücü rol oynayan bir örnektir [59].

- Mekansal Organizasyon

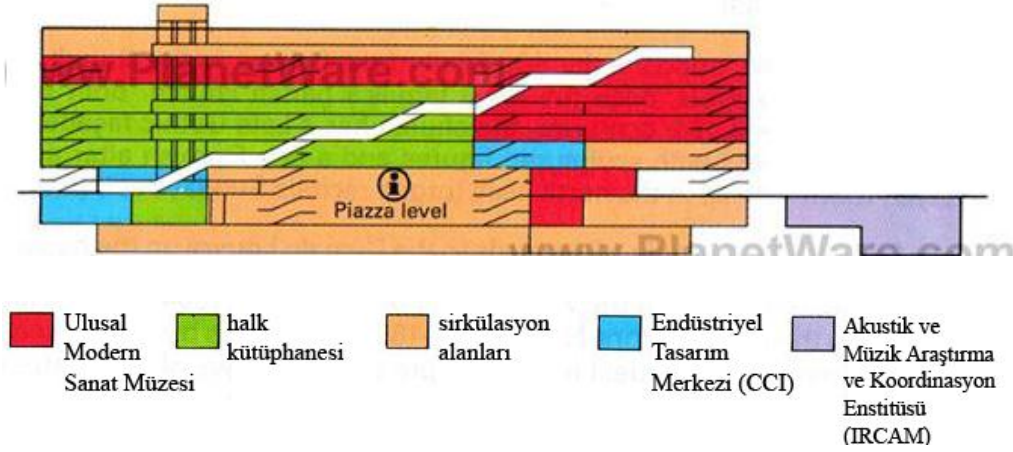
Toplam yapı alanı: 103 305 m²'dir. Bina 2 bodrumlu, zemin+5 kattan olmak üzere toplam 8 katlıdır. Bodrum katta otopark kısmında ara katlar mevcuttur (Şekil 32). Toplam kat yüksekliği 45,5 metredir. Meydandan algılanan yükseklik ise 42 metredir.

Şekil 6.7. Pompidou Merkezi kesit [61].

Yapı, son derece esnek olup iç mekanda her türlü etkinliğe olanak tanımaktadır ve yapının plan, kesit ve cephe düzleminde değişiklik yapılmasını da bu sayede mümkün kılmaktadır. Bu yüzden de esnek plana sahip galeri mekanları mevcuttur. Havalandırma kanalları, asansör ve yangın merdivenleri gibi servis elemanları, binanın dış cephesinde çözülmüştür [65].

Müzede sürekli sergiler bölümünün dışında 371 000 kitabın bulunduğu halk kütüphanesi, Ulusal Sanat Müzesi, Endüstriyel Tasarım Merkezi, Akustik ve Müzik Araştırma ve Koordinasyon Enstitüsü bulunmaktadır (Şekil 33).

Şekil 6.8. Pompidou Merkezi işlevlerine göre alanlar [66].

Pompidou Merkezi'nde, 2 000 kişilik bir kütüphane, restoran, kafe, çok amaçlı salon, 396 kişilik performans salonu ve 150 kişilik iki adet sinema salonu ve bir adet müze mağazası bulunmaktadır. Bodrum kat, otoparka ayrılmıştır. Otopark girişi, binanın arka sokağından sağlanmaktadır.

Resim 6.18. Müze restoranı iç görünüş [49].

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

Pompidou Merkezi 2 hektarlık alan içinde konumlanmaktadır. Yüksek teknoloji çelik ve cam kullanılmıştır. Metal iskelet için, 15 000 ton çelik kullanılmıştır. Cephedeki cam yüzeylerde ise 11 000 m² cam kullanılmıştır.

Kristal Sarayı'nda olduğu gibi bina strüktürünün tamamında cam ve çelik kullanılmaktadır. Ayrıca cam ve çelik elemanlar prefabrikasyon teknolojisi ile üretilmiştir. Binadaki her şey konteynerlerle oluşturulan çelik iskeletin üzerine yapılandırılmıştır. Tamamen esnek, fonksiyonel, şeffaf ve teknolojik bir yapıdır. Yapının stabilitesi ön cephedeki diyagonal çelik bağlantılarla sağlanmaktadır [67].

Şekil 6.9. Diyagonal çelik bağlantılar [49].

Cephede yer alan yürüyen merdivenler tüm katlar boyunca devam etmektedir. Ziyaretçilerin her açıdan binayı ve kenti gözlemleyebilmesi için yürüyen merdivenlerin üzeri cam ile kaplanmıştır.

High-tech yapılarda endüstri makinelerinin renkleri olan sarı, kırmızı ve maviler kullanılmaktadır. Pompidou Merkezi gibi çok katlı yapılarda ise gri renk ağırlıklı

olarak kullanılmaktadır [68]. Pompidou Merkezi binasının dışında yer alan farklı işlevlere sahip sistemler, farklı renklere boyanarak kodlanmaktadır: Havalandırma tesisatı maviye; yangın kontrol sistemleri; su tesisatı yeşil renge; elektrik malzemeleri sarıya ve turuncuya; asansör, motor odası, şaftlar ve cephedeki zigzag tüp geçit gibi diğer taşıma elemanları kırmızıya boyanmıştır.

Resim 6.19: Farklı renklere boyanmış yapı elemanları [49].

High-tech akımının en büyük sorunu olan yangına karşı ilk defa detaylı önlem alınmıştır. Çelik kolonlar dolaşım pompası ile su depolanarak korunmuştur. Ana kafes kirişler yangına dayanıklı imal edilmiştir. Sadece, taşıyıcı yapı elemanları yangına dayanıksız olduğu için yapının dışına yerleştirilmiştir [69].

6.3. Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi:

- Tarihsel Süreci

İspanyol hükümetinin Guggenheim Vakfı ile gerçekleştirdiği işbirliği ile oluşmuş bir müzedir. Guggenheim Vakfı'nın beş müzesinden biridir. İspanya'nın Bilbao kentinde kültürel bir patlama geliştirerek kentin uluslararası düzeye çıkması amacıyla kurulmuştur. Müzenin tasarımı, Amerikalı Mimar Frank Gehry'e aittir. 1997 yılında halka açılmıştır. Kısa zamanda da kentin bir simgesi olarak, Bilbao kentini Avrupa'nın en gözde kentlerinden birine dönüştürmüştür [20].

Resim 6.20. Bilbao Guggenheim Müzesi [70].

Pek çok mimar, gazeteci, politikacı, film yapımcısı sadece müzeyi inşaa halindeyken görmeye gelmişlerdir [70].

Müze binası 2001 yılında, IABSE / International Association for Bridge and Structural Engineering kuruluşu tarafından Outstanding Structure Award / Seçkin Yapı Ödülü'nü almıştır [71].

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Guggenheim Müzesi, aslen sanayi kenti olan ve İspanya'nın dördüncü büyük kenti olan Bilbao'da Bay of Biscay / Biscay Körfezi'nde konumlanmaktadır [70].

Biscay Körfezi, İspanya'nın en önemli limanlarından biridir, aynı zamanda sanayi, gemicilik ve ticaret merkezidir. 1991 yılı itibari ile kentte bir havaalanı, metro, yaya köprüsü gibi önemli projeler yapıldı. Bu tip projeler Norman Foster, Calatrava gibi ünlü mimarların imzasını taşımaktadır. [70]. Tüm bu gelişmeler, kentte turizmin gelişmesine ve dolaylı olarak da iş imkanlarının artmasına yol açmıştır.

Resim 6.21. Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi kent içindeki konumu [70].

Müze binası, köprü ve nehir bir bütünlük göstermektedir. Frank Gehry, La Salve köprüsünün hemen yanında yer alan kuleyle ilgili Guggenheim'ın varlığını işaret etmesi amacıyla yaptığını söylemiştir [72].

The River Nervion / Nervion Nehri üzerinde yer alan La Salve Köprüsü ise, müze binasının doğusundan geçerek şehir merkeziyle bağlantı kurmaktadır. Nervion Nehri'nin hemen kıyısında yer alan müze binası, Calatrava'nın tasarladığı Zubi Zuri / White Bridge yaya köprüsü ile nehrin bir kısmını kendi alanına dahil etmiştir [73].

Resim 6.22. Yaya köprüsü [71].

Resim 6.23. Bilbao Guggenheim Müzesi sokaktan görünüşü [49].

Bina ana girişi, müzenin güney cephesinden sağlanmaktadır. Bahçe düzenlemesi olarak geniş meydanlar bırakılmıştır, alandaki tek peyzaj çalışması, bina girişine yakın yerleştirilmiş dev köpek figürlü rengarenk çiçeklerle süslenmiş makettir.

Resim 6.24. Bilbao Guggenheim Müzesi ana girişi [49].

Müzeye ulaşım, otobüs ve metro ile sağlanmaktadır.

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

Müze binasında, fonksiyon dıştan okunamamaktadır. Biçimci bir yaklaşım hakimdir. Tam olarak cepheden bahsedilemeyen *kabuk* şeklinde tasarlanmış yapıdaki dikdörtgen kıvrımlı traverten ve titanyum paneller müzelerde daha önce kullanılmamış alışılmışın dışında bir formdur. Bu noktada mimarın rolü vardır. Gehry organik biçimlerle uğraşmayı seven bir mimardır, bu etkiyi Bilbao Guggenheim’da da sürdürmektedir.

Eğrisel yüzeyler ve çıkma - geri çekilme ile hareketlilik sağlanmakla birlikte oldukça parçalı bir yapıdır. Kule hariç tüm birimler arası bağlantı iç mekandan sağlanmaktadır, ancak dışarıdan hissedilen çok parçalı biçimlenmedir.

Müze binası dekonstrüktivizm stilini yansıtan bir biçime sahiptir [74]. Fransız düşünürler Jacques Derrida ve Paul de Man dekonstrüksiyonu şu şekilde ifade etmişlerdir [75].

"Bir yapıtta bütünlük duygusu vermeyen ve belirli bir çizgiye otutturulmayan ayrı ayrı anlatılardan oluşmaktadır”.

Dekonstrüksiyon düşüncede esas olarak “düzen” fikri sorgulanmaktadır ki, Bilbao Guggenheim Müzesi için bir düzensizlikler bütünü olduğunu söylenebilir [75].

Sergi salonlarında ise, geniş, yalın ve beyaz renkte mekanlar oluşturulmuştur. 20. yüzyıl çağdaş sanat müzelerinde sergi mekanlarını tanımlayan “beyaz küp” kavramını anımsatmaktadır.

Cephedeki kıvrımlar, eğrisel yüzeyler iç mekana da yansımaktadır. İç mekan duvarlar, Serra’nın enstalasyonu, girişler, hatta asansörler bile eğrisel olarak tasarlanmıştır (Şekil 6.25).

Resim 6.25. Eğrisel duvarlar [49].

Müzenin nehir kısmındaki tali girişin olduğu güney doğu cephesi ile idari kısmı ise düzgün bir geometriye sahiptir. Cephe kaplamasında taş kaplama ve cam giydirme cephe kullanılmış, idari kısmının cephesinde ise kaplama malzemesi yerine mavi renkte dış cephe boyası kullanılmıştır. Cephede pencereler eşit ebatlarda ve eşit aralıklarla sıralanmıştır, simetrik bir cephe oluşturulmuştur.

Resim 6.26. Müze batı cephesi [49].

- Mekansal Organizasyon

Müze, 32 500 metrekarelik bir alanı kaplamaktadır. Taban alanı 24 000 m²'dir. Bunun 11 000 metrekaresini sergi alanları oluşturur [76].

Müze binasında 19 tane galeri, 300 kişilik bir konferans salonu, restoran, kafe, mağaza ve kitap satış birimi mevcuttur. Amaç bu birimlerin, müzeyle beraber kent yaşamına dahil edilmesidir. Bu da 20. yüzyıl müzelerinde sıkça rastladığımız bir detaydır.

Binada koleksiyonların sergilendiği alanlar 3 ana bölümden oluşmaktadır [20].

- Kare salonlar: 2. ve 3. katlardaki sürekli sergi salonlarıdır.
- Hareketli, dikdörtgen salonlar: La Salve köprüsünün altından geçerek kulede son bulan alanda, geçici koleksiyonlar sergilenir.
- Kıvrımlı galeriler bölümü: Yaşayan sanatçıların eserlerinin sergilendiği bölümdür.

Binanın en büyük galerisi 130 metre, genişliği 24 metre olan *Balık Galerisi*'dir. Bu galeride pop art sanatı, minimalist ve Amerikan sanatı konulu sergiler yer almaktadır [20].

Müzenin çevresini gezerek ana girişe ulaşılmaktadır. Bundaki amaç, pek çok mimari yapıda rastladığımız gibi insanları bina çevresinde gezdirerek görsel ilişkinin kurulmasını sağlamaktadır. Aynı şekilde bu tip uygulamalara müze iç mekan tasarımlarında da rastlanmaktadır.

Resim 6.27. Müze ana girişi [71].

19. yüzyıl müzelerinin çoğunda rastladığımız anıtsal giriş merdivenleri yerine tam tersi bir uygulama ile kot düşürülerek binaya giriş sağlanmaktadır.

Zemin katta, dört adet galeri mevcuttur. Zemin kat için, kapladığı alan bakımından galeri mekanlarının en yoğun olduğu bölge diyebiliriz. Ana giriş, 300 m² genişliğinde, 50 metre yüksekliğinde bir atriyuma açılmaktadır. Tüm katlar, asansörler, geçiş koridorları bu mekandan algılanmaktadır. Ayrıca günümüzde pek çok müzede rastlanıldığı gibi atriyum alanında çeşitli enstalasyonlar da düzenlenmektedir. Ana girişin tam karşısında nehre bakan bir teras yer almaktadır, atriyum alanından bu terasa geçilebilmektedir.

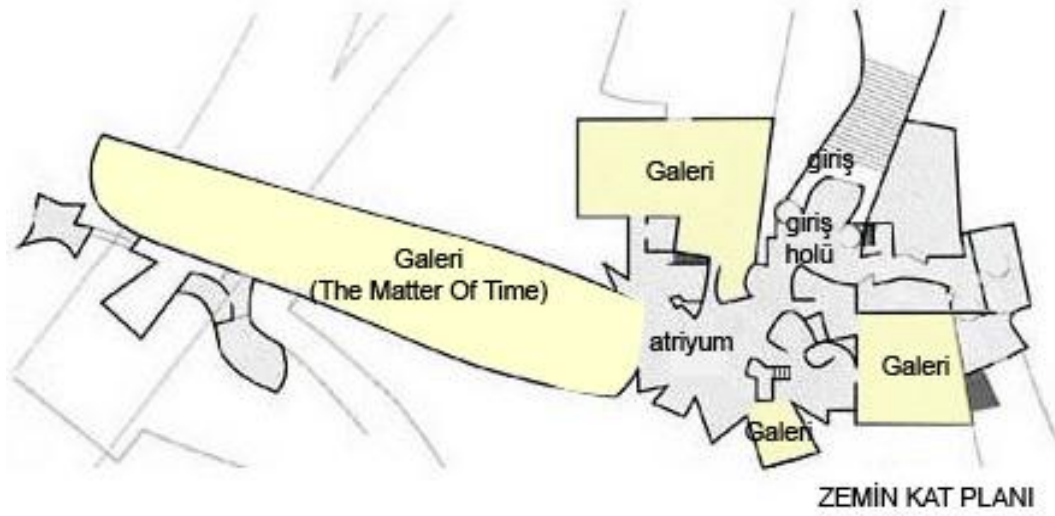

Resim 6.28. Atriyum [49].

Richard Serra'nın atriyum mekanına özel tasarladığı enstalasyonun adı, *The Matter of Time*'dir. Müzenin kalıcı sergisi olan The Matter of Time enstalasyonu, Richard Serra tarafından 2005 yılında tamamlanmıştır [71].

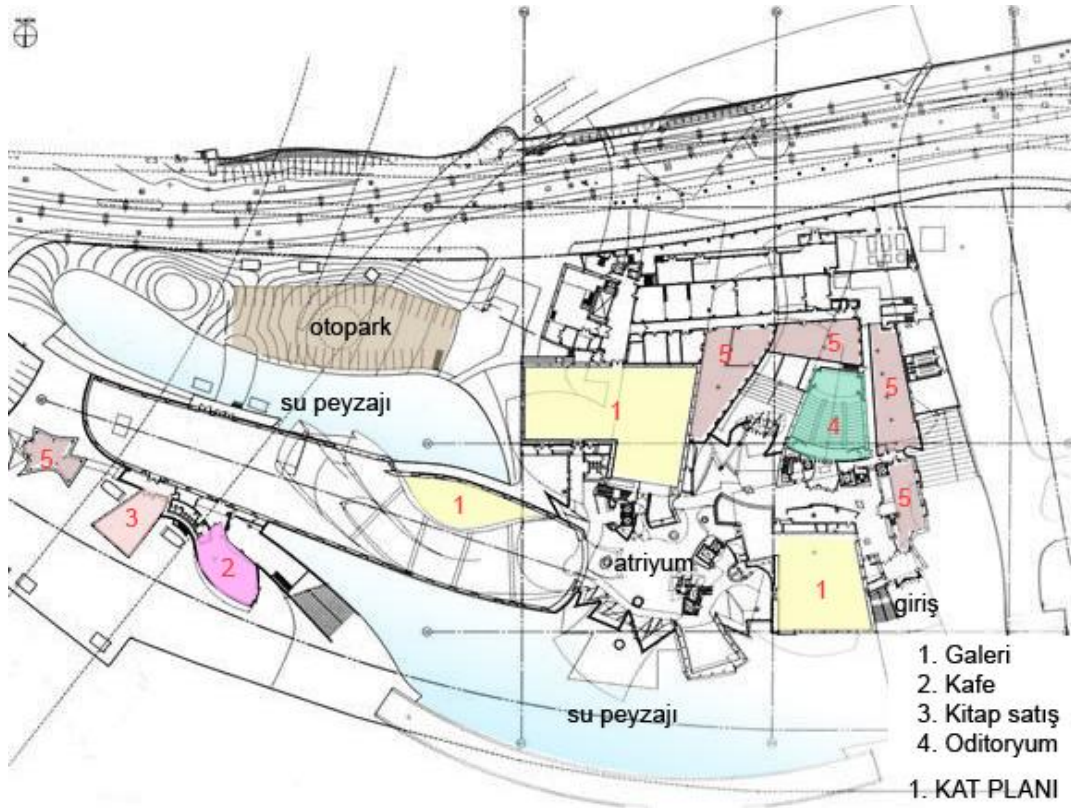

Resim 6.29. The Matter of Time [71].

Şekil 6.10. Zemin kat planı [77].

1. kat planında, üç tane galeri mekanı, 348 m² lik oditoryum, perakende satış deposu ve diğer depolar, nehir tarafında ise kafe ve kitap satış mağazası mevcuttur. Kafenin bir de terası mevcuttur. Bu kata nehir tarafından tali giriş verilmiştir. Ana giriş ise binanın arka cephesinden (zemin kattan) sağlanmaktadır. Galeri mekanlarından ikisi, köşeli yüzeylerden oluşurken; diğeri eğrisel yüzeylerden oluşmaktadır. İki kat yüksekliğindeki The Matter of Time enstalasyonunun olduğu bölüm bu katta da devam etmektedir. Oditoryum mekanı 3 kat yüksekliğinde balkonlu yapıya sahiptir. Balkondaki parçalanmalar tavanda da devam ettirilmiştir.

Şekil 6. 11. Birinci kat planı [77].

2. kat planında, 5 adet sürekli sergiler bölümü, bir kütüphane ve idari bölüm yer almaktadır. Ayrıca mutfak ve bir adet kitap satış mağazası bulunmaktadır. Bu kotta ayrıca bahçede açık otopark alanı ve bina çevresinde su peyzajı kullanılmaktadır.

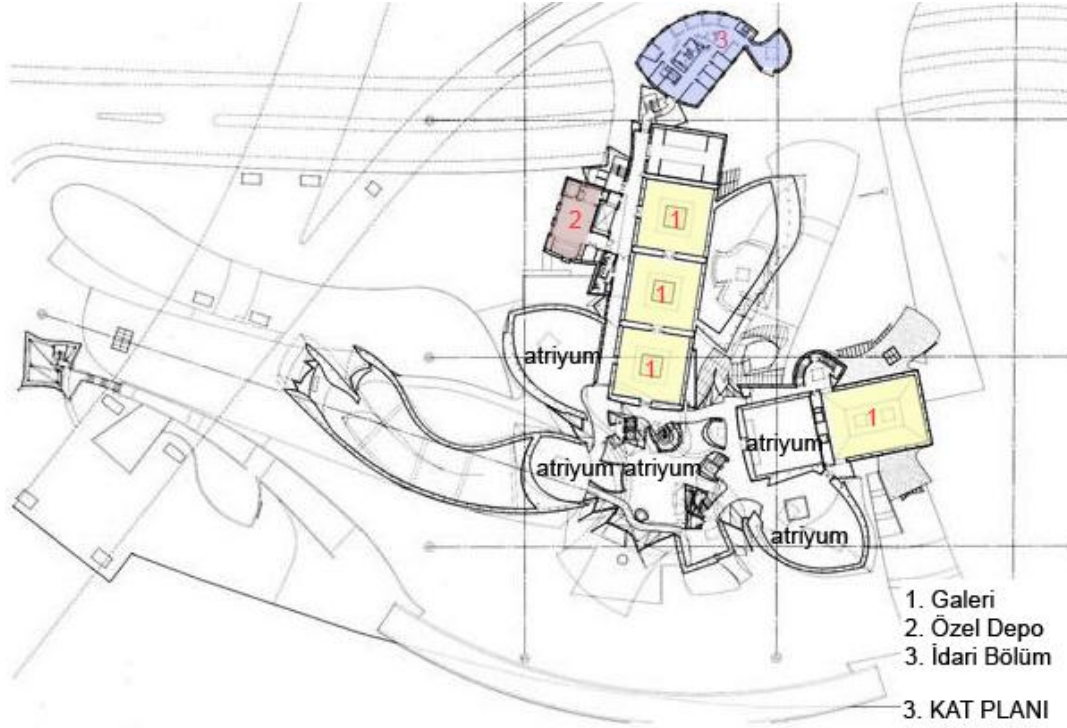
Şekil 6.12. İkinci kat planı [77].

3. kat planında, 2. katta olduğu gibi sürekli sergiler bölüm ile idari bölüm devam etmektedir. 3. kat atriyum alanının yoğunlaştığı bir kattır, dolayısıyla boşluğun en fazla olduğu kattır.

Resim 6.30. Bilbao Guggenheim Müzesi sergi mekanları [49].

Müzenin 4. katı ise, tamamen havalandırma ve mekanik tesisat birimlerine ayrılmıştır. Ana girişteki atriyum alanı 4. kata kadar devam etmektedir. En az metrekareye sahip alandır.

Şekil 6.13. Üçüncü kat planı [77].

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

Müze binasının taşıyıcı strüktürü çeliktir.

Bina titanyum, cam ve kireç taşından oluşan özel bir yapıdır. Bu anlamda Philip Jhonson, Bilbao Guggenheim Müzesi için şöyle demiştir [71].

“Çağın en önemli binasıdır”.

Resim 6.31. Guggenheim Müzesi, yapım aşaması [71].

Sanayi çağı ve modern çağdan sonra şimdi de bilgisayar çağı, mimarlığı yönlendirmektedir [78]. Guggenheim Müzesi, post modern müze çağını en uç noktaya getiren örnek olmuştur [2].

Püskürtme beton üzerine 21 000 adet birbirinden farklı boyutlarda ve eğrisel yüzeylerde parçalardan oluşan titanyum kaplama, maketteki verilerin savaş uçakları için geliştirilen CATIA programı ile aktarılması ile yönlendirilen laserler tarafından kesilerek hazırlanmıştır [79]. İnşaat tam 4 yıl sürmüştür. Toplam kullanılan titanyum miktarı 60 tondur [20].

Müzenin cephesinde titanyumun kalınlığını azaltıp kullanılması ile ışıkla malzemenin oyunu sağlanmıştır [77]. Dış yüzeyde çok farklı ışık yansımalarına neden olur. Sabah saatlerinde gümüş rengidir, gün batımında ise altın rengini alır [20]. Titanyum, hava kirliliğine karşı yüksek direnç gösteren, ayrıca çeliğe göre daha sağlam, ağırlık açısından hafif bir malzemedir.

Titanyum malzemesinin dışında binanın bazı yüzeylerinde taş kaplama kullanılmıştır. Aynı taş kaplama iç mekan atriyumunun bazı kısımlarında ve dış mekan merdiven ve zemin kaplamalarında da kullanılmaktadır.

Müze binasında sirkülasyon, cam kaplamadan oluşan asansör kuleleri ve çelik profillerden oluşan merdivenler yardımı ile sağlanmaktadır. Sirkülasyon öğelerinin her ikisi de görsel bir etki oluşturmaktadır.

Bina iç merdivenleri, tamamen çelik profiller kullanılarak tasarlanmıştır. Yükünü yandaki taşıyıcı duvarlara ve çelik profillerle tutturulduğu tavana aktararak mekan içinde havada asılıymış gibi bir görünüm sergilemektedir.

İç mekan sergi salonlarında beyaz renk kullanımı hakimken oditoryum, kafe gibi mekanlarda ahşap malzeme kullanılmaktadır. Oditoryum tavanı da yine ahşap kaplamadır. Balkonların altında ve tavanda spot aydınlatma kullanılmıştır. Kafede de oditoryumda olduğu gibi spot aydınlatma kullanılmaktadır. Bar masasının önünde duvara çelik elemanlarla monte edilmiş geniş eğrisel yüzeyli Gehry'e ait Bilbao

Guggenheim'in eskiz çizimlerinin baskısının yer aldığı dekoratif panolar yerleştirilmiştir.

Resim 6.32. Oditoryum [49].

Resim 6.33. Müze kafesi [49].

7. 21. YÜZYIL MÜZELERİ

Rekabetin artmasıyla müzeler, bazen mimarisiyle bazen sunduğu etkinliklerle artık daha çok ziyaretçi çekmenin peşindedir. Ekonomik kaygı daha da ön plana çıkmaktadır.

Küresel hiyerarşide yarışan kentlerin kent planlaması yerine, peyzaj tasarımına yönelmesiyle müze binası kentlerin ‘en gözde’ mekanı haline gelmiştir [80]. Müzelerin cazibe merkezi haline dönüşmesi ile artık müze tasarlamayan ünlü bir mimar bulmak neredeyse imkansız bir hale getirilmiştir.

21. yüzyılda müze tasarlayan mimarlar ve yapılarının bir kısmı şu şekildedir:

- *Herzog & de Meuron*, Tate Modern, Londra, İngiltere, 2000.
- *Daniel Libeskind*, Jewish Museum, Berlin, Almanya, 2001.
- *Daniel Libeskind*, Imperial War Museum North, Manchester, İngiltere, 2002.
- *Tadao Ando*, Museum of Modern Art, Texas, ABD, 2003.
- *Daniel Libeskind*, Denver Art Museum, Denver, ABD, 2006.
- *Coop Himmelblau*, Akron Sanat Müzesi, Akron, ABD, 2007.
- *Herzog & de Meuron*, Caixa Forum Madrid, Madrid, İspanya, 2007.
- *Zaha Hadid*, Guggenheim Vilnius Müzesi, Vilnius, Litvanya, 2007.(gerçekleşmedi)
- *Daniel Libeskind*, Çağdaş Yahudi Müzesi, San Francisco, ABD, 2008.
- *Bernard Tschumi*, Akropol Müzesi, Atina, Yunanistan, 2009. (2011 Mies Van Der Rohe ödülü).
- *Coop Himmelblau*, Etkileşimler Müzesi, Lyon, Fransa, 2009.
- *David Chipperfield*, Folkwang Museum, Essen, Almanya, 2010.
- *Herzog & de Meuron*, Miami Art Museum, Miami, 2010.
- *Zaha Hadid*, MAXXI, Roma, İtalya, 2010.
- *Steven Holl*, Surf ve Okyanus Müzesi, Biarritz, Fransa, 2011.

Bu bölümde The Art Newspaper / Sanat Gazetesi’nin düzenlediği *2011 yılında en çok ziyaret edilen 100 müzenin* yer aldığı listedeki 21. yüzyıl Avrupa müzeleri

arasından 5. sırada 4 802 287 kişilik ziyaretçi sayısı ile *Tate Modern*, 24. sırada 1,598 858 kişilik ziyaretçi sayısı ile *Caixa Forum Madrid* ve 38. sırada 1 244 702 kişilik ziyaretçi sayısı ile *Akropol Müzesi* incelenmektedir [46] (Ek-1).

Çizelge 7.1. İncelenen 21. yüzyıl müzeleri ile ilgili genel bilgiler

Müzenin Adı	Tate Modern	Caxia Forum-Madrid	New Akropolis Museum / Akropol Müzesi
Yapım Yılı,	1947–1963	2001-2007	2004-2007
Mimarı	Sir Giles Gilbert Scott	Herzod & de Meuron	Bernard Tschumi
Kuruluş / Açılış	2000	2008	2009
Yılı, Mimarı	Hezog&de Meuron	Herzod & de Meuron	Bernard Tschumi
Ziyaretçi Sayısı (2011 yılı)	4.802,287	1.598,858	1.244,702
Bulunduğu Şehir,	Londra,	Madrid,	Paris,
Ülke	İngiltere	İspanya	Yunanistan
Koleksiyonu	resim, heykel	resim	arkeolojik, heykel
Sergi Salonu	(değişken)	2	7

7.1. Tate Modern

- Tarihsel Süreci

Orijinal adı National Gallery of British Art / İngiliz Sanatı Ulusal Galerisi olan Tate Modern'in kuruluşu, 1897 yılında resim koleksiyoncusu Henry Tate'in koleksiyonlarını bağışlaması üzerine gerçekleşmiştir [81].

Tate Modern, İngiltere'nin Londra kentinde, 1947–1963 yılları arasında Mimar Sir Giles Gilbert Scott tarafından yapılmış ve bölgedeki en büyük yapı olan Bankside Güç Santrali'nin müzeye dönüştürülmesi ile oluşturulmuştur [36]. Kent içindeki

merkezi konumu ve sahip olduğu mekanın büyüklüğünden dolayı burası tercih edilmiştir [81]. 1982’de kapatılan yapının 1994 yılında düzenlenen mimari proje yarışması ile müzeye dönüştürölme işi, Herzog & de Meuron ekibine (Jacques Herzog ve Pierre de Meuron) verilmiştir [82].

2000 yılında açılan Tate Modern, modern sanatın başlangıcı kabul edilen 1900’lerden günümüze dek İngiliz ve uluslar arası modern ve çağdaş sanat eserlerini barındırmaktadır. 1900 öncesi eserler ise National Gallery / Londra Ulusal Galeri’de sergilenmektedir [20].

Herzog & de Meuron ekibi, bu proje sayesinde 2001 yılında mimarlık alanında dünya çapında prestijli bir ödöl olan Pritzker ödölünü almışlardır. Tate Modern sayesinde adlarını tüm dünyaya duyuran mimarlar, 2004 yılında San Francisco’da The New Young Museum’u ve 2005 yılında Minneapolis’de Walker Art Center’ın ek binasını yaparak post modern müzecilik alanında başarılarına süreklilik kazandırmışlardır [83].

Her yıl yaklaşık 2 milyon kişinin Tate Modern’i ziyaret etmesi üzerine müzeyi genişletme kararı alınarak müzeyi genişletme işi yine Herzog & de Meuron ekibine verilmiştir. Toplam galeri alanının %70 daha genişletilmesi istenmiştir. 1981’e kadar yakıt tankı olarak kullanılan tankların bulunduğu alan da projeye dahil edilmiştir. Projenin “The Tanks / Tanklar” olarak bilinen kısmı 18 Haziran’dan 28 Ekim 2012 tarihine kadar 5 haftalık bir festival boyunca açık kalmıştır. Genişletme çalışmalarından dolayı 2016’ya kadar kapatılmıştır [84].

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Tate Modern Londra’nın Bankside bölgesinde yer almaktadır. Bankside bölgesi, Londra’nın Southwark ilçesinde yer alan çok sayıda kullanılmayan deponun bulunduğu kalabalık bir kent merkezidir.

Thames Nehri’nin güney yakasında bulunan ve St Paul Katedrali’ne bakan Tate Modern’in yeri, ilk yıllarında ulaşım açısından çok rahat bir konumda değildir. Müze binasının varlığı ile ilerleyen yıllarda civarda yeni bir metro istasyonunun açılması ve

Thames Nehri'nin üzerinde yer alan Norman Foster ve ekibi tarafından tasarlanan Millennium Bridge / Milenyum Köprüsü'nün açılması ile bir ölçüde çözülmüştür [36].

Resim 7.1. Milenyum Köprüsü [49].

En yakın metro istasyonu 600 metre ileride Soutwark İstasyonu'dur. Otobüsler binanın arka tarafındaki Soutwark Street / Soutwark Sokağı'ndan geçmektedir. Nehrin karşısında yer alan Blackfriars İstasyonu'ndan ise tren ile ulaşım sağlanabilmektedir [82]. Ayrıca, Thames Nehri üzerinden deniz otobüsleri geçmektedir.

Tate Modern, müze içi ve çevresine sunduğu iş imkanlarıyla da bulunduğu Soutwark bölgesinin kalkınmasında katkıda bulunmuştur [83].

Müzenin önü geniş bir yeşil alan olarak bırakılmıştır.

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

Müze binası, çizgiselliğin egemen olduğu ve geometrinin ön plana çıktığı *Art Deco* tarzında inşa edilmiştir. Art Deco, 1920’li yıllarda ortaya çıkan Fransız menşeli bir akımdır. Kökeni dışavurumculuk ve kübizme dayanır ve mimaride yalın ve saf biçimler olarak ortaya çıkar [83].

Bankside Enerji Santrali yatay dikdörtgenler prizması üzerine otutturulmuş yine dikdörtgenler prizması şeklinde kesit alanı kare biçiminde düşey bir formdan oluşmaktadır. Art Deco stilinde var olan geometrik çizgiyi ve yalınlığı net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Müzeye dönüşümünde Herzog & de Meuron için binanın orijinal karakteri, anahtar nokta olmuştur. Binada çok fazla değişiklik yapılmadan ana unsurlar korunarak tasarlanmıştır. Eskiden Bankside Enerji Santrali’nin simgesi olan baca, şimdi ise Tate Modern’in simgesi haline gelmiştir. Eski jeneratör odasının yer aldığı türbin salonu ise etkileyici bir girişe dönüştürülmüştür [82]. Art Deco stili ile modernizmin birleşiminden oluşan bu yeni bina ile ilgili Herzog & De Meuron, Bankside Elektrik Santrali’nin Art Deco üslubu gereği yansıttığı melez yapısına, dönüştürdükleri Tate Modern ile meydan okuduklarını ifade etmektedirler [83].

Herzog & de Meuron Tate Modern’i şu şekilde ifade etmişlerdir [83].

“21. yüzyıl yapısıdır, herkes için yapılmıştır ve çağdaş mimariyi yansıtan en iyi dönüşüm örneklerinden biridir”.

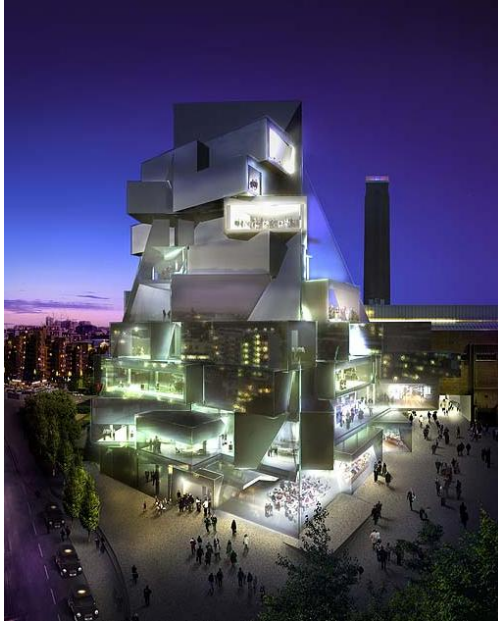
Bina dış cephesinde yapılan en önemli değişiklik çatının üzerine yerleştirilen ve en üst kattaki salonlara doğal ışığın girmesini sağlayacak cam çatıdır [36].

Tüm katların baktığı atriyum alanı olan Turbine Hall / Türbin Salonu minimalist bir tasarıma sahiptir. Beton yüzeyler ve çelik strüktürün algılandığı iç hacim aynı zamanda dışavurumcu bir tasarım anlayışına sahiptir.

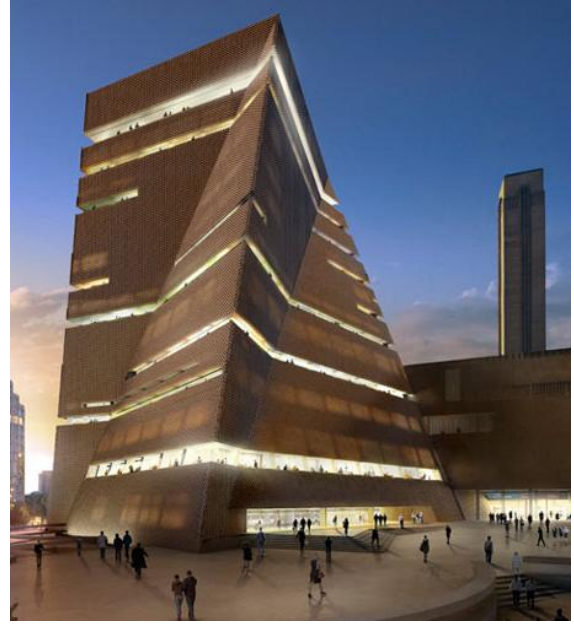

Resim 7.2. Türbin Salonu [49].

İlerleyen yıllarda müzeye olan ilginin ve ziyaretçi sayısının artmasıyla daha fazla alana ihtiyaç duyulmasının ardından Herzog & de Meuron ekibi ek bina için bir çalışma yapmıştır. Yapılan ilk projenin Tate Modern'in katı geometrisi ile zıtlık yarattığına dair tartışmaların ardından genişletme projesi ile ilgili çalışan heyet tarafından, binanın orjinaline uyum göstermesine karar verilmesiyle, zigguratı andıran cam piramit şeklinde tasarlanan binanın yerini eğimli bir tuğla cephe almıştır

(a)

(b)

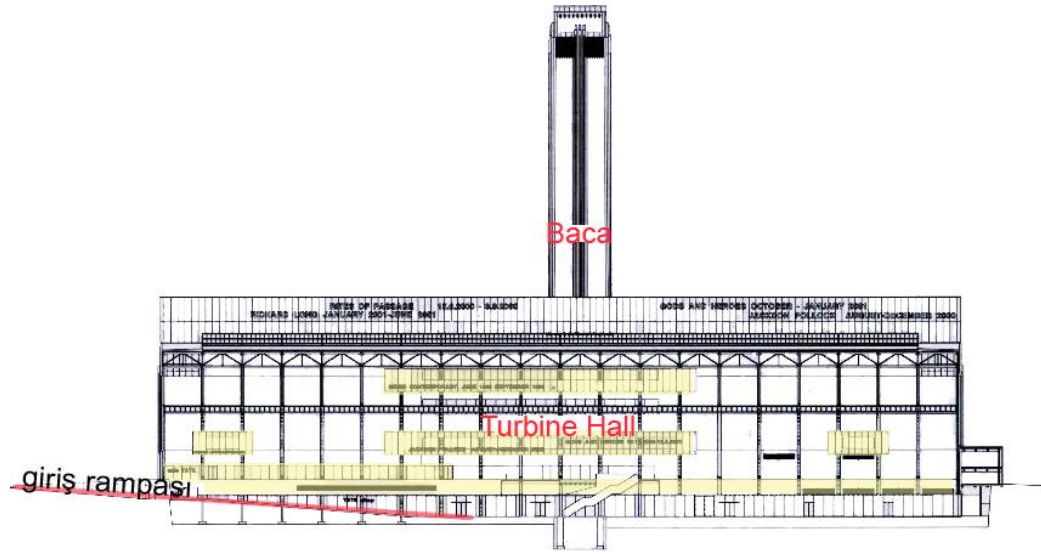
Resim 7.3. Herzog & de Meuron tarafından yapılan ek bina [82].

- a. İlk çalışma
- b. Son çalışma

- Mekansal Organizasyon

Zemin katta, Turbine Hall / Türbin Salonu olarak adlandırılan atriyum alanı, büyük bir kitap satış mağazası ve eğitim alanı bulunmaktadır. Atriyumdan The Tanks / Tanklar Salonu'na geçiş sağlanmaktadır. Enerji istasyonunun yetkisi alındığından beri kullanılmayan yakıt tankları, şimdi ise performans sanatlarının birer parçası olarak kullanılmaktadır.

34 000 m² alanı kaplayan ve yedi kattan oluşan yapıda katlar arası geçişler, merdivenler, yürüyen merdivenler ve asansörlerle sağlanmaktadır. 2. 3. ve 4. katlar galerilere ayrılmıştır.

Şekil 7.1. Kesit [85].

Binaya ana giriş batı yönünden bir rampa ile sağlanmaktadır. Giriş, doğrudan Turbine Hall / Türbin Salonu'na açılmaktadır. Türbin salonu, 160 metre uzunluğunda, 30 metre yüksekliğindedir. Atriyum şeklindeki bu alan kamusal meydan gibi tasarlanmıştır. Üst katlarla görsel ilişki bu alan sayesinde kurulmaktadır. Bu alandan diğer katlara geçiş, yürüyen merdivenler ve asansörlerle sağlanmaktadır. Türbin salonu, çatıdaki ışıklardan aydınlatılmaktadır.

Şekil 7.2 . Zemin kat planı [85].

Türbin Salonu’nda her yıl ekim ile mart ayı arasında, modern sanatçılar tarafından özel çalışmalar sergilenmektedir ve bu sanatçılar bir heyet tarafından belirlenerek Tate Modern’in Türbin Salonu için çalışılması istenilmektedir [82].

(a)

(b)

(c)

Resim 7.4. Türbin Salonu'na özel enstalasyon çalışmaları [82].

- a. Olafur Elliasson, The Weather Project 2003
- b. Dominique Gonzalez-Foerster, TH.2058
- c. Rachel Whiteread, Embankment

1. kata Thames Nehri tarafından da ulaşılabilir. Bacanın her iki yanında da girişler mevcuttur. Bu katta, müze mağazası, 260 kişilik Starr Oditoryum, seminer odası, kafe ve idare bölümü yer almaktadır.

Şekil 7.3. Birinci kat planı [85].

Katlarda yer alan galerilerin yanına kafeler, restoranlar ve dinlenme yerleri yapılarak ihtiyaca yönelik tüm detaylar karşılanmaya çalışılmıştır [83]. 5. katta, üyelere ait odalar ile iklimlendirme tesisat odası bulunmaktadır. 6. katta ise şehir manzarasına sahip bir restoran mevcuttur.

Resim 7.5. Restorandan St Paul Katedrali görünümü [82].

Londra Ulusal Galerisi'nde olduğu gibi, Tate Modern'de de gösteri ve davetlerin düzenlendiği galeriler ve dinlenme mekanları mevcuttur. Bunlar: The Turbine Hall/ Türbin Salonu, kafe, The East Room / Doğu Salon, The Members Room / Üyeler Salonu, restoran, Starr Oditoryum ve fuaye, 3. ve 4. kattaki açık alanlar ve The Realism Gallery / Realizm Galerisi'dir.

Türbin salonunda oturma düzenine göre 400-800 kişilik akşam yemeği ve 800-1500 kişilik resepsiyon organizasyonları düzenlenmektedir [82].

Resim 7.6. Türbin salonu masa düzeni [82].

1. katta yer alan nehir manzaralı kafede, 200 kişilik akşam yemeği ve 350 kişilik resepsiyon organizasyonları düzenlenmektedir [82].

Resim 7.7. Kafe masa düzeni [82].

St Paul Katedrali ve Thames Nehri manzaralı Doğu Salon, 100 kişilik akşam yemeği ve 150 kişilik resepsiyon alanına sahiptir [82].

Resim 7.8. East Room / Doğu Salonu oturma düzeni [82].

5. katta yer alan The Members Room / Üyeler Salonu, 130 kişilik resepsiyon alanına sahiptir [82].

Resim 7.9. Üyeler Salonu oturma düzeni [82].

6. katta yer alan şehir manzaralı restoran, 200 kişilik akşam yemeği ve 350 kişilik resepsiyon alanına sahiptir [82].

Resim 7.10. Restoran masa düzeni [82].

1. katta yer alan Starr Oditoryum ve fuaye, 260 kişilik oturma alanına sahiptir.

Resim 7.11. Starr Oditoryum [82].

3. ve 4. katta yer alan teraslarda ise misafir ağırlamak için en ideal alanlardır. 400 kişilik resepsiyon organizasyonları düzenlenebilir [82].

Resim 7.12. Teras [82].

Tate Modern'in kalbi olarak nitelendirilen Realizm Galerisi, 80 kişilik akşam yemeği ve 120 kişilik resepsiyon alanına sahiptir [82].

Resim 7.13. Realizm Galerisi oturma düzeni [82].

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

Ana bina, 200 metre uzunluğunda çelik strüktürden inşa edilmiştir. Bina dış cephe kaplaması tuğladır. Kuzey yönde 99 metre uzunluğunda bir baca mevcuttur. Herzog & de Meuron ekibi, Tate Modern'in yeni tasarımı için 5 bin ton çelik ve 7200 bakır levha kullanmıştır [83].

Eski Enerji Santrali binasında yapılan en önemli değişiklik, çatı kısmındadır. Çatıdan salonlara doğal ışığın girmesini sağlamak üzere çatıda, 524 cam bölmeyle dikdörtgen cam prizma oluşturulmuştur [83]. Gündüz içeri giren doğal ışığın büyük bir çoğunluğu bu cam prizmadan sağlanmaktadır. Gece ise, bakanın ve çatının üzerindeki cam prizmaların üzeri renkli aydınlatma ile aydınlatılmaktadır (Resim 7.14). Böylelikle, kent içinde Tate Modern'in varlığı gece boyunca da hissedilmektedir.

Resim 7.14. Tate Modern gece aydınlatması [49].

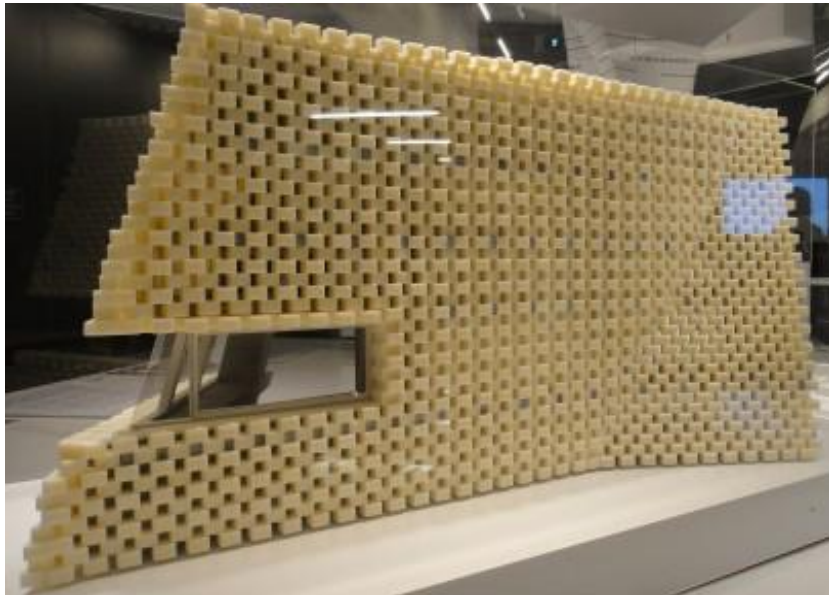
Restoran, kafe ve Doğu Salon modern tarzda tasarlanmıştır. Bu mekanların cephelerinde, zeminden tavana kadar cam kaplama kullanılmıştır, zemin kaplamaları meşe kaplamadır. Starr konferans salonu ise tamamen kırmızı renkte minimal bir şekilde tasarlanmıştır. Halıdan koltuk kumaşlarına, duvarlardan asma tavana kadar her şey kırmızı renktedir (Bkz. Şekil 7.11).

Galeri duvarlarının çoğu hareketlidir. Böylelikle fonksiyonel, farklı şekillerde tasarım olanağı sunan mekanlar oluşabilmektedir. Galerilerin zemin kaplamasında işlenmemiş ahşap malzeme, granit, laminat kaplama kullanılmıştır.

Resim 7.15 Tate Modern galeri mekanı [49].

Tate Modern 2 olarak adlandırılan ikinci genişletme kapsamında yapılacak binada, The Tanks / Tanklar bölümü dairesel formdaki yağ tanklarından oluşan alanı kapsamaktadır ve 30 metre uzunluğunda, 7 metre yüksekliğindedir [84]. Dış cephede Tate Modern'in orijinalinde olduğu gibi tuğla kaplama düşünülmüştür. Oluşturulan tuğla dokusu mevcut bina ile benzer niteliktedir.

Resim 7.16. Yeni tasarlan cepheden tuğla detayı [84].

7.2. Caxia Forum Madrid

- Tarihsel Süreci

Caxia Forum, Herzog & de Meuron ekibi tarafından tasarlanan ve 2008 yılında açılan modern sanat müzesidir. Herzog & de Meuron, La Caxia Vakfı tarafından müze binasının tasarımında görevlendirilmiştir. Bu görev, Madrid kentinde bulunan ve 1899 yılında Mimar Jesus Carrasco tarafından tasarlanan ve artık işlevini yitirmiş tarihi Central Eléctrica del Mediodía / Elektrik ve Benzin İstasyonu binasının müzeye dönüştürülmesiyle gerçekleşmiştir.

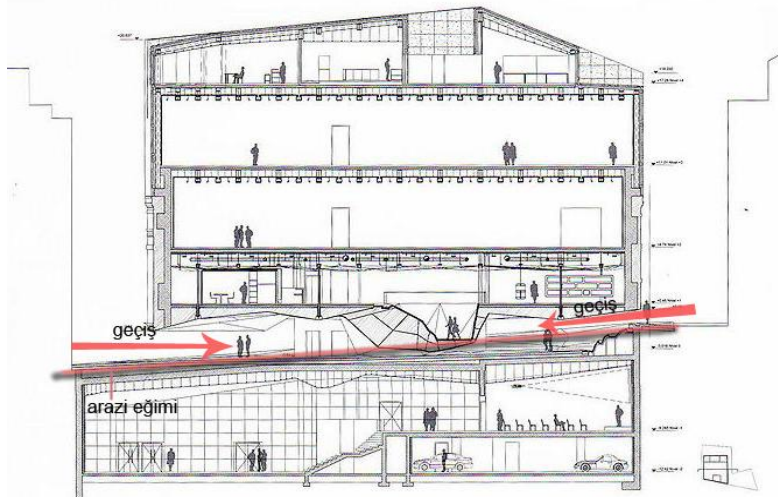
Resim 7.17. Elektrik istasyonu eski ve yeni hali [86].

Sadece elektrik santralinin dönüşümü ile kalınmamış hemen yanındaki bina duvarı boyunca, Fransız Bitkibilimci Patrick Blanck tarafından dikey bir bahçe tasarlanmıştır. Bu dikey bahçe 24 metre uzunluğunda, 250 bitki türünü içeren toplamda 15 000 bitkiden oluşan alışılmışın dışında bir bahçedir [87].

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Caxia Forum binası, Prado Müzesi ve botanik bahçesinin paralelinde Prado Bulvarı'nın üzerinde konumlanmaktadır. Bulvar üzerinde Prado Müzesi, Caxia Forum ve Tyssen Müzesi yer almaktadır. Böyle önemli müzelerin yer aldığı alanda ulaşım da rahattır. Ulaşım, bir sokak ötede yer alan Atocha Metro İstasyonu ile ve bulvar üzerindeki otobüslerle sağlanmaktadır.

Binanın bulunduğu alan eğimli bir arazi yapısına sahiptir. Bina'nın tasarımında da arazi eğiminden faydalanılmış, geçişleri ve görüşü engellememesi amacıyla binanın zemin katı mümkün olduğunca boşaltılmıştır.

Şekil 7.4. Caxia Forum binası kesiti

Müze girişinin önünde, Prado Bulvarı'na yönelen bir meydan oluşturulmuştur. Bu meydanın bir yüzünü sokak diğer yüzünü ise dikey bahçe oluşturmaktadır. Sıkışık bir alanda konumlanan müze binası girişi, önündeki meydan ve meydanın yan yüzündeki dikey bahçe ile biraz da olsa ferahlatılarak derinlik kazanmaktadır. Dikey bahçe aynı zamanda, bulvarın karşısındaki botanik bahçe ile de uyum sağlamaktadır.

Resim 7.18. Caxia Forum, Prado Bulvarı'ndan görünüş [86].

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

Caxia Forum Madrid, gerek dış cephede geçirdiği dönüşüm gerek iç mekanların tasarımı açısından postmodern mimari örnekleri arasında yerini almaktadır. Mimarların tarihi binanın kırmızı tuğla cephelerini korumacı bir yaklaşım izlemesi, çevre binalardaki dokuyla da uyum sağlamaktadır.

Binanın orijinal cephesi, Herzog ve de Meuron ekibi için çıkış noktası olmuştur. Sağır olan bu tuğla cephede ön cephede bırakılan farklı ebatlardaki boşluklar camla kapatılarak cephede şeffaf yüzeyler bırakılmıştır. İç ve dış mekan arasındaki görsel ilişki bu yüzeylerden sağlanmaktadır. Yeni eklenen formda ise yer yer delikli tabakalar kullanılarak restoran, galeri, koridor gibi mekanların ışık alması, manzarayı görmesi sağlanmaktadır.

Resim 7.19. Cephede açılan boşluk [88].

Binaya giriş kotunda geniş boşluklar açılarak ve ana çekirdekler hariç taban düzlemi yükseltilerek yan ve arka sokağa geçiş sağlanmaktadır. Böylelikle görüş mesafesi ve mekanlar arası geçiş alanında süreklilik sağlanmaktadır (Resim 7.20).

Resim 7.20. Yükseltilmiş taban düzlemi [88].

İç mekanda, tavanlarda, giriş merdiveni detaylarında üçgen biçimler kullanılmıştır. Hatta koridorun aydınlatmasında kullanılan floresanlar serbest biçimde birleştirilerek üçgenler oluşturulmaktadır (Resim 7.21). Bu durum dış mekana da yansıtılmıştır. Zemin kotundan kaldırılan binanın tavanında üçgensel bir doku verilmiş, meydanın yüzey kaplaması da yine üçgensel biçimlerle tamamlanmıştır (Resim 7.22). Genel itibariyle, Caxia Forum'un mimari tasarımında biçimci bir yaklaşım izlenmektedir.

Resim 7.21. Üçgen metal parçalardan oluşan merdiven [87].

Resim 7.22. Üçgen metal parçalardan oluşan tavan [88].

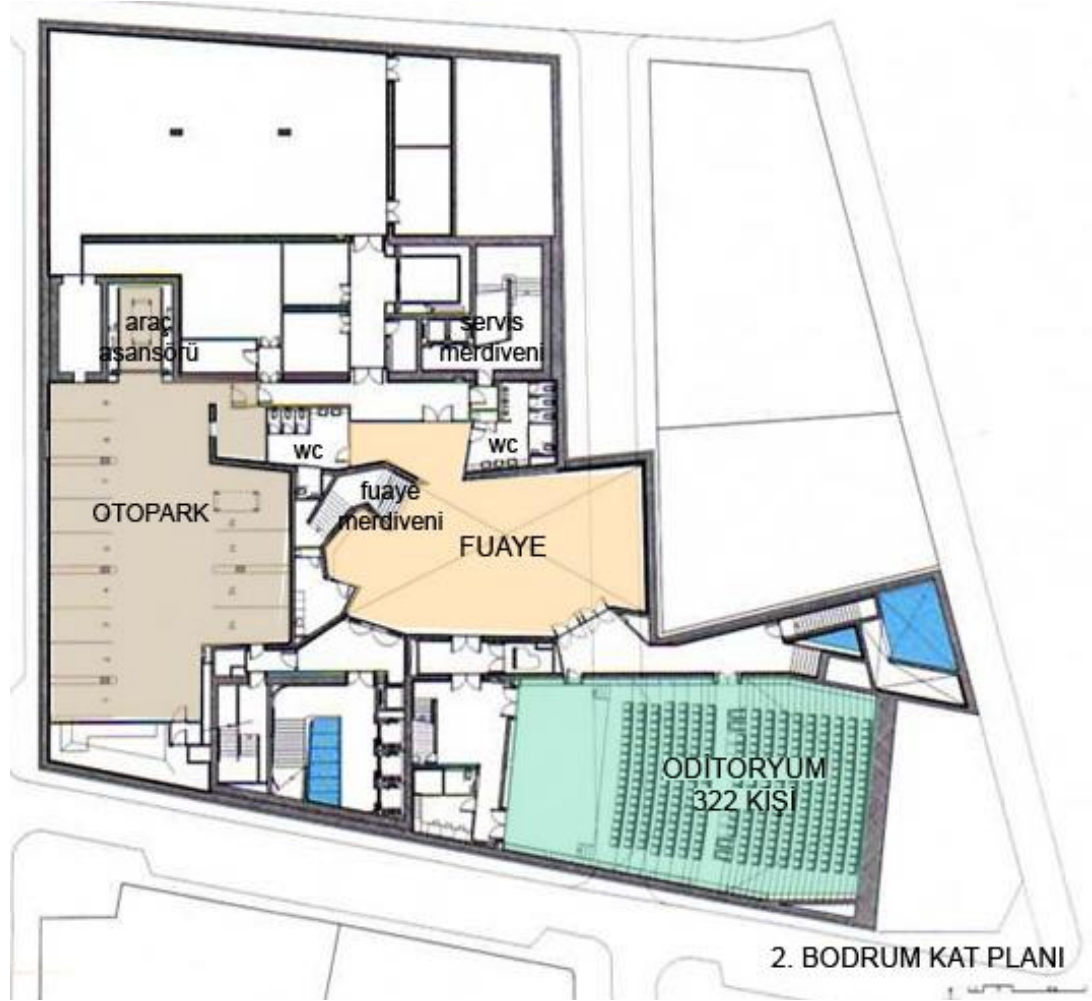
Binada dolu boş kavramı açık bir şekilde görülmektedir. Giriş katında açılan boşluk, cephede sağır duvarlar üzerinde açılan pencere boşlukları, üst kat ve çatı malzemesinin yer yer delikli yapısı ile oluşturulan boşluklar, çatı düzlemindeki doluluk boşluk bunun birer örneğidir. Böylelikle hareketli bir cephe oluşturulmuştur.

Orijinalinde masif bir bina olan ve Caxia Forum Madrid olarak dönüşümü gerçekleştirilen binada yapılan müdahaleler sonucunda, durağanlık yerine her noktada özel olarak tasarlanmış detaylarla ve biçimindeki geometrik oynamalarla binaya hareketlilik kazandırılmıştır.

- Mekansal Organizasyon

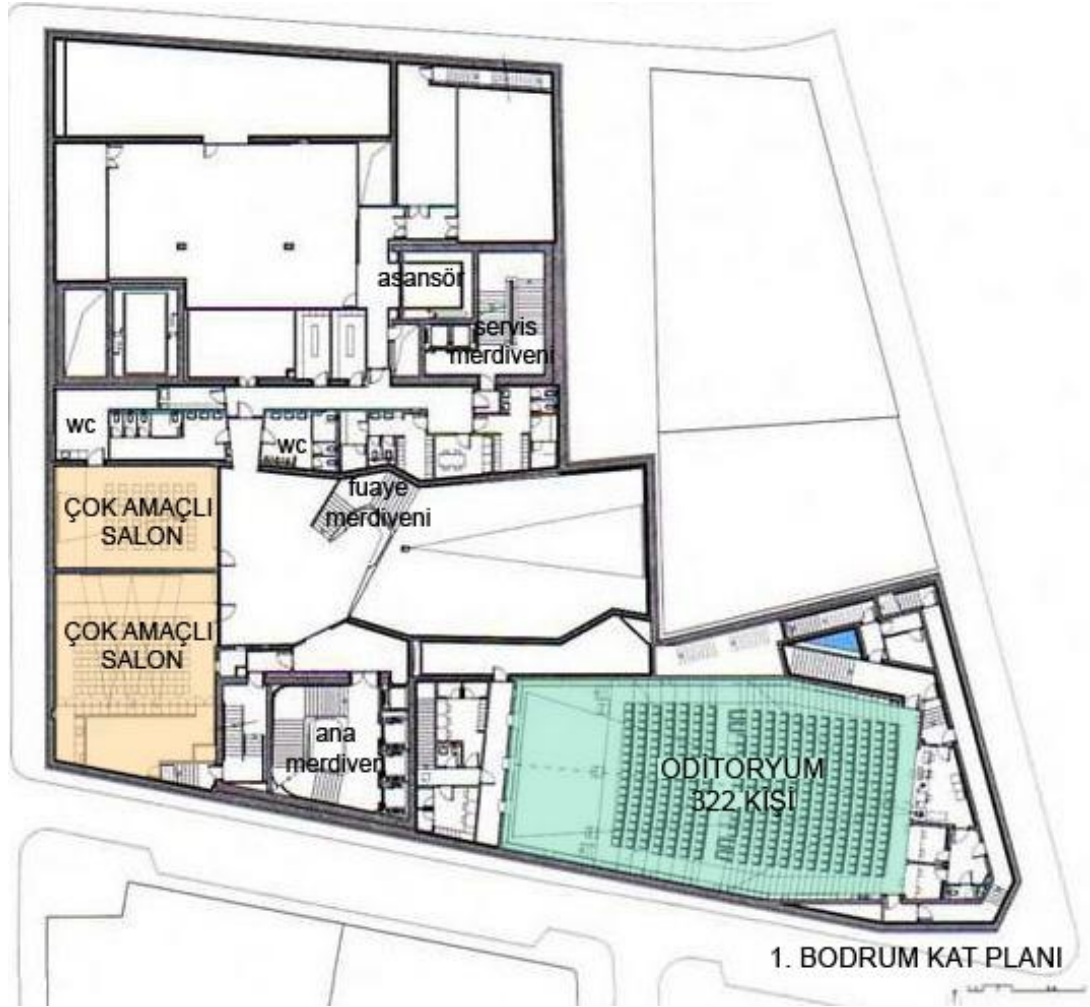
Müze taban alanı 2 000 metrekaredir [88]. Bina, 2 bodrumlu, zemin + 4 kattan olmak üzere toplam 7 kattan oluşmaktadır.

2. bodrum katta, 322 kişilik anfi düzeninde oditoryum, fuaye ve otopark bulunmaktadır. Otoparka giriş araç asansörü ile sağlanmaktadır. Bu kattan üst kata çıkış, fuaye merdiveni ya da oditoryumun yanındaki ana merdiven kullanılarak sağlanmaktadır. Teknik hacimler ve servis birimleri bu katta ve 1. bodrum katta yer almaktadır.

Şekil 7.5. İkinci bodrum kat planı [89].

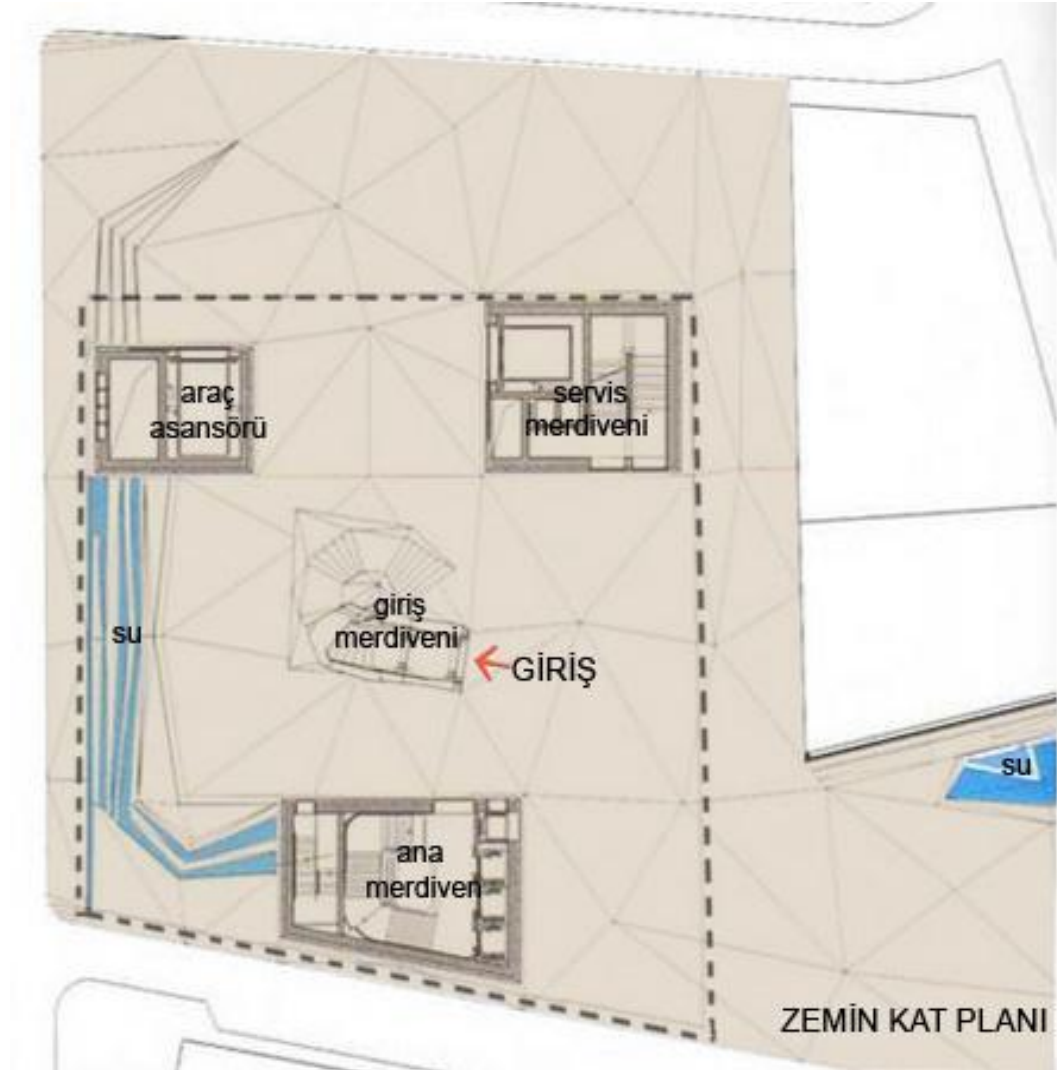
1. bodrum kat planında iki kat yüksekliğindeki oditoryum devam etmektedir. 63 ve 96 kişilik olmak üzere iki adet farklı büyüklüklerde çok amaçlı salon ve diğer servis birimleri bulunmaktadır.

Şekil 7.6. Birinci bodrum kat planı [89].

Zemin katta ana merdiven, giriş merdiveni ve servis merdiveni kovaları ile asansör shaftları bulunmaktadır. Tavan üç boyutlu bir şekilde yer düzleminden duvar bağlantısı olmaksızın ayrılmaktadır. Böylelikle bina diğer sokaklara geçişi engellemektedir. Farklı bir mekan kurgusu deneyimlenmektedir.

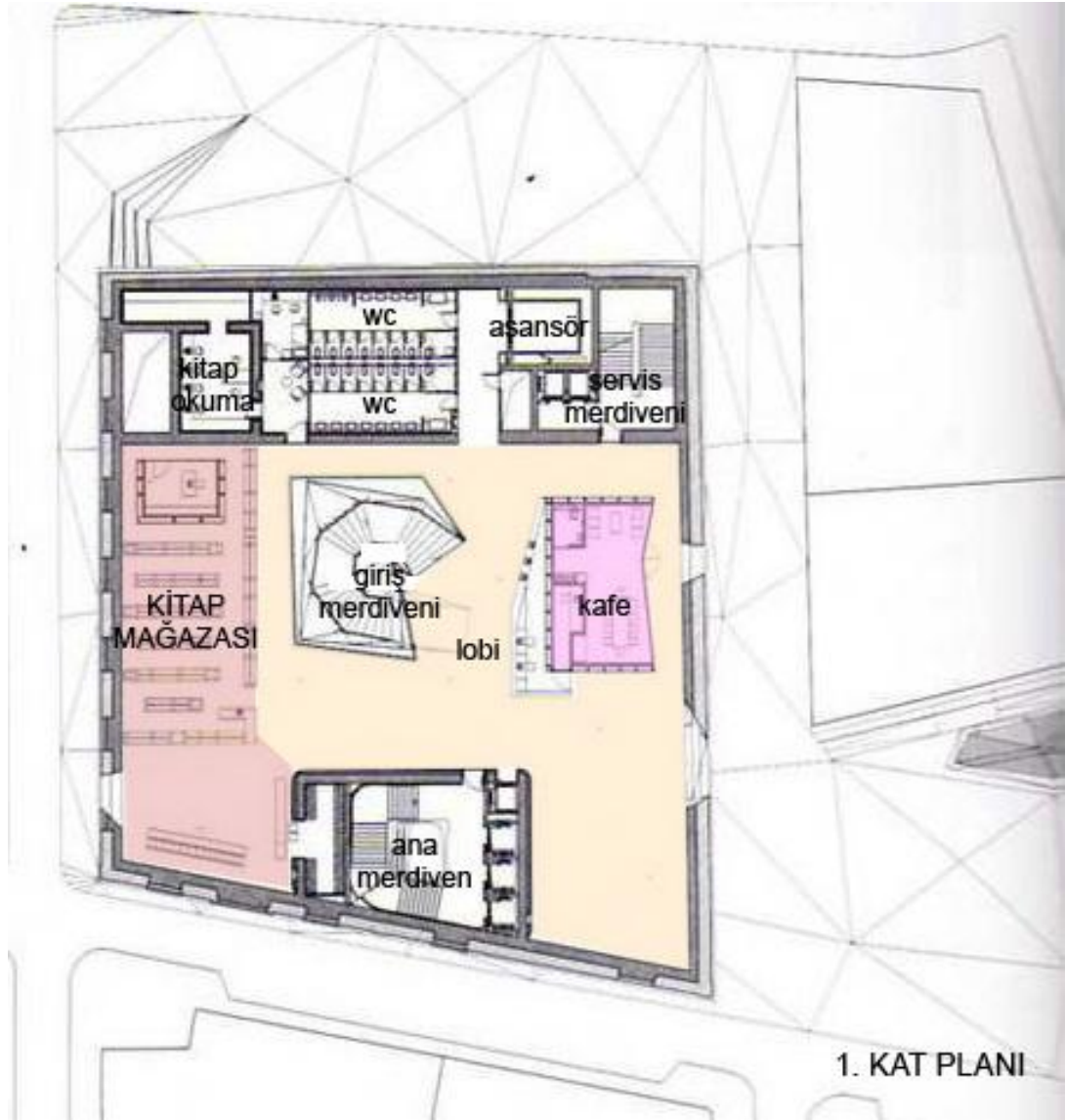
Arazi eğiminden faydalanılarak bina arka cephesinde teraslama şeklinde su peyzajı çalışılmıştır. Duvar örülmeden ana çekirdeklerin ortada ve yanda toplanışı ile bina cephesinin dört yanından da zemin kat arasında görsel ilişki sağlanmaktadır.

Şekil 7.7. Zemin kat planı [89].

Zemin kat planında, giriş kapısı doğrudan giriş merdivenine açılmaktadır (Resim 7.7). Bu merdiven ile üst kat lobisine çıkılmaktadır.

1. katta, lobi, kafe, kitap satış mağazası ve kitap okuma odası bulunmaktadır. Kitapların yer aldığı bölümde duvarlar yerine kitaplıklar bölme olarak kullanılmıştır. Genel mekansal kurguda duvarlar çok kullanılmamakta, yerini serbest gezinti alanları almaktadır.

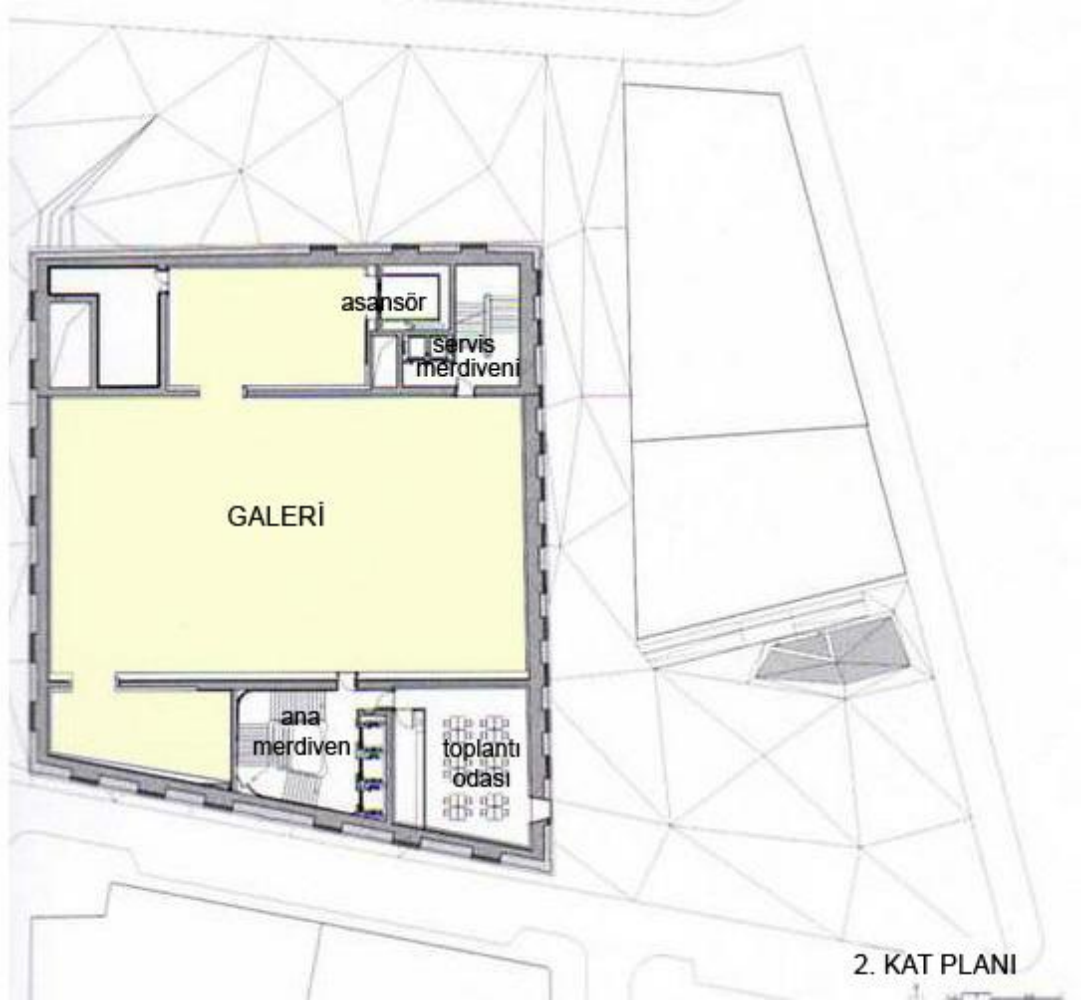

Şekil 7.8. Birinci kat planı [89].

Caxia Forum Madrid’de mekana fazla sınırlama getirilmemiştir. Özellikle galerilerin yer aldığı 2. ve 3. katların mekan kurgusu bu şekildedir. Galeri alanları, yalın ve beyaz renkte tasarlanmış ferah mekanlardır (Resim 7.23). 20. yüzyıl çağdaş sanat mekanlarını yansıtmaktır. Bu katlarda ayrıca toplantı odaları da yer almaktadır.

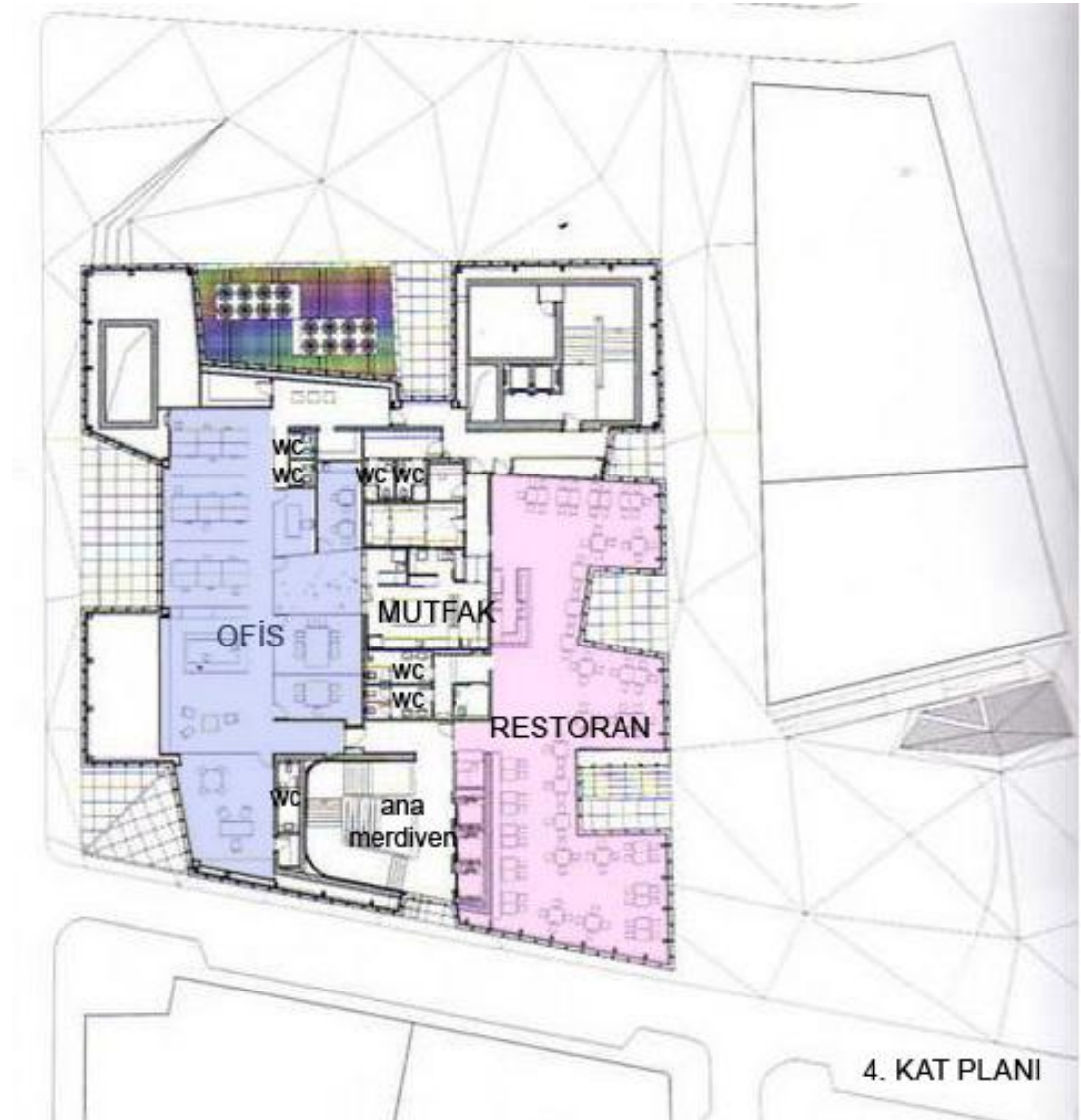
Resim 7.23. Galeri mekanı [87].

Şekil 7.9. İkinci kat planı [89].

Son kat olan 4. katta ofisler ve restoran bulunmaktadır. Ofisler bölme duvarlarla birbirinden ayrılmaktadır. Koridordan duvarla ayrılmamıştır.

Restoran yerleşiminde, ikişer ve dörder kişilik oturma düzeni oluşturulmuştur. Restoran alanı boyunca duvarlar alüminyum doğramalı cam yüzeylerden oluşmaktadır, camların önündeki metal boşluklu kaplama malzemesi cam yüzeyinde farklı bir doku oluşturmaktadır. Bu yüzey sayesinde içerden dışarıyı görünmekte, ancak dışarıdan içerisi görünmemektedir. Restoranın hemen arkasında, mutfak bölümü yer almaktadır.

Şekil 7.10. Dördüncü kat planı [89].

Resim 7.24. Caxia Forum restoran bölümü [87].

- Yapım Teknolojisi ve Malzeme

Bina yapımı 2001-2007 yılları arası toplam altı yıl sürmüştür. Çünkü önce binanın içi tamamen yıkılmıştır, sadece kırmızı tuğladan oluşan cepheleri korunmuştur. Bu yüzden yıkım işlemi de yapımın önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Resim 7.25).

Herzog ve de Meuron tasarım aşamasındaki zorlu süreci şu şekilde açıklamaktadır [87].

“Eski benzin istasyonunda, tüm tasarımcıların ilgisini çeken en önemli materyal, kırmızı tuğladan duvarlardı. Bu yüzden de, kırmızı tuğla duvarlar, yeni yapılan tasarımın en göze çarpan ögesi haline geldi. Öncelikle, cerrahi bir operasyona giriştik ve binanın tabanı ile diğer parçalarını birbirinden ayırdık. Böylelikle, oldukça zor da olsa, karşılaşabileceğimiz pek çok problemi en başından bertaraf etmiş olduk”.

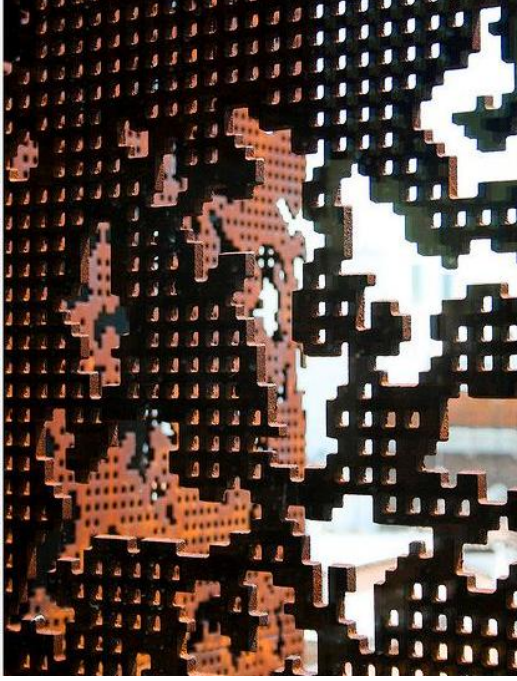
Resim 7.25. Bina yapım aşamasından genel bir fotoğraf [90].

Resim 7.26. Bina yapım aşamasından detay [90].

Kırmızı tuğla, cepheye uyum sağlanması açısından yeni eklenen cephe yüzeyi kırmızıya yakın tonda paslanmış metal yüzeyden oluşur. Eklenen katların cephesi ve

çatının yüzeyi aynı malzemeden kaplanmıştır. Bu metal parçalar sağır ve boşluklu yapıya sahip olmak üzere iki çeşittir.

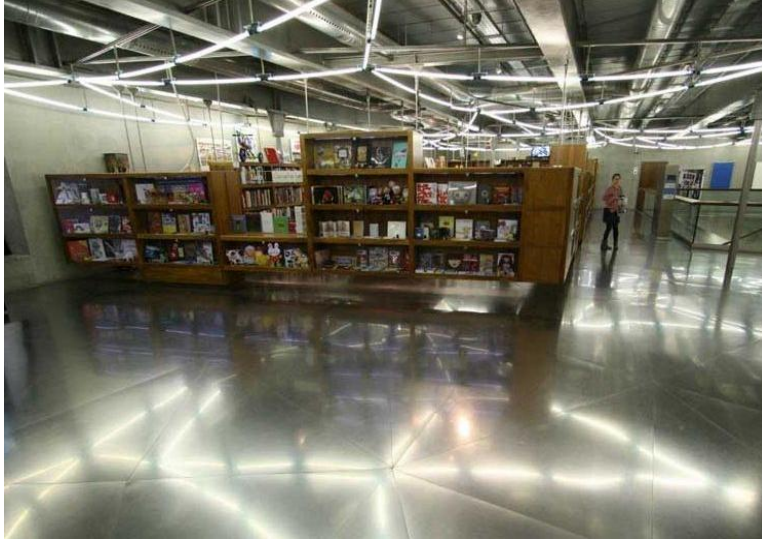
Resim 7.27. Delikli metal levha detayı [39].

Resim 7.28. Metal levha kullanımı [39].

1. kattaki aydınlatma elemanı olan, üçgensel biçimde birleşen florsanlar üçgenlerle bölünmüş metal zemin yüzeyinde yine üçgensel şekiller oluşturmaktadır. Zemin

kaplamasında seçilen malzeme ve aydınlatmada seçilen armatürler uyumlu bir şekilde tasarlanmıştır. Gri renkteki metal kaplama malzemesi zemin tavan kaplaması ve döşemesi, giriş merdiveni ve lobinin yer aldığı 1. katta kullanılmaktadır. Yine bu metal parçalar farklı ebatlardaki üçgenlerden oluşmaktadır.

Resim 7.29. Kitap satış mağazası [39].

Oditoryum, fuaye ve çok amaçlı salonların duvar ve tavanlarında dokulu transparan metal parçalardan oluşan kaplama malzemesi kullanılmıştır. Tavanlarda spot lamba kullanılmış ve dağınık yerleştirilmiştir. Malzemenin dokusu, ışığın dağılımı mekanda hareketlilik kazandırmaktadır.

Resim 7.30. Fuaye [39].

Resim 7.31. Duvar malzeme detayı [39].

Binada yangın merdiveni dışında üç tane merdiven bulunmaktadır. Bunlardan biri tüm katlara çıkan ana merdiven, diğeri fuaye bölümündeki merdiven ve ortadaki giriş merdivenidir. 3 merdivende de farklı biçimsel arayışlara gidilmiş ve farklı malzemeler kullanılmıştır.

(a)

(b)

(c)

Resim 7.32. Merdivenler [39].
a. Ana merdiven
b. Giriş Merdiveni
c. Fuaye Merdiveni

7.3. New Acropolis Museum / Yeni Akropolis Müzesi

- Tarihsel Süreci

Bernard Tschumi Mimarlık Ofisi tarafından tasarlanan Yeni Akropolis Müzesi, 20 Haziran 2009 tarihinde açılmıştır [91]. İçinde yer aldığı zengin tarihsel ve arkeolojik çevresi nedeniyle öncesinde ve sonrasında birçok tartışmaya neden olmuş bir müzedir [92].

Klasik Yunan kültürünü barındıran Atina Akropolis, 15. yüzyılla beraber harabeye dönüşmüştür. Açık hava müzesi olan Atina Akropolü eserlerinin kapalı ortamda sergilenmesi öngörülen önemli sanat eserlerinin sergileme fikri, ilk olarak 1865'te bir müze ile somutlaştırılmıştır. Bu alanın yetersizliği üzerine ise ilerleyen yıllarda yeni müze binasının yapımı için yarışmalar düzenlenmiştir. Yeni müzenin konumu, mimari dili ile ilgili tartışmalar boyunca, 4 adet uluslar arası mimari yarışmayı kapsayan 34 yıllık bir sürecin sonunda, seçilen proje ile Yeni Akropolis Müzesi inşasına başlanılmıştır [92].

Bernard Tschumi bu proje sayesinde, Avrupa Birliği Modern Mimarlık Ödülü olan *Mies van der Rohe 2011* ödülünü kazanmıştır.

- Konum ve Kent Ölçeğindeki Yeri

Akropolis, eski Yunan şehirlerinde en yüksek noktada bulunan idari, askeri ve dini yapıların bulunduğu savunma amaçlı bölgedir. Atina Akropolis'i de bu amaca hizmet etmek amacıyla oluşmuştur. Bu bölge içindeki tapınağın adı Parthenon'dur. Yeni Akropolis Müzesi, Akropolis'in güneyinde yer alan Makrygianni arkeolojik alanında yer almaktadır. Akropolis / Akropol, Helen uygarlığının en önemli alanlarından biridir, evrensel düzlemde sembol yapılar arasında yer almaktadır [92].

Resim 7.33. Akropolis Müzesi [93].

Müze ana girişi, binanın kuzey cephesinden sağlanmaktadır. Giriş, Akropol'e bakmaktadır.

Atina kentinin önemi, bir kent olarak güzelliğinden çok evrensel değerlerin, uygarlığının beşiği olarak görülmesinde yatmaktadır [92].

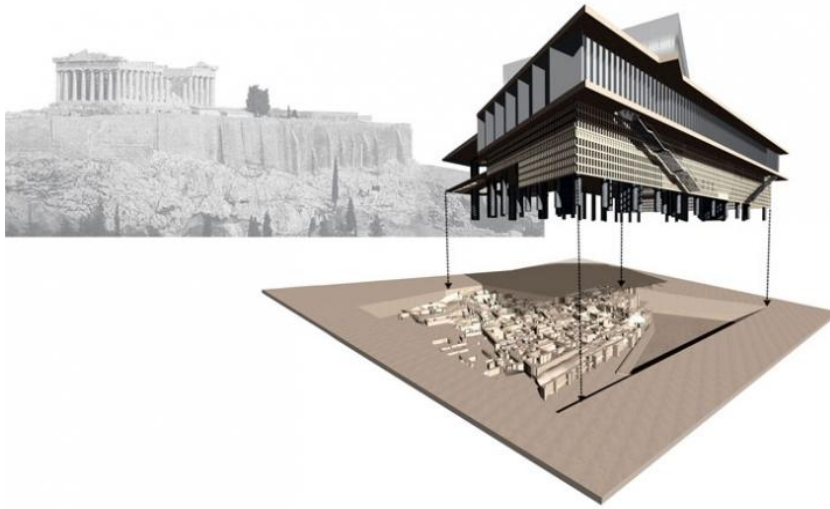

Resim 7.34. Yeni Akropolis Müzesi kent içindeki konumu [92].

- Mimari Biçimlenme ve Mimari Üslup

Pek çok noktada hassas davranılarak tasarlanan müze binası zeminde yer alan antik kalıntıların üzerine yerleştirilmiştir. Bu kalıntılar da sergi alanlarına dahil edilerek bina temeli gridal sistemle çözülmüş kolonlar üzerinde yükseltilmektedir. Müze yapısının biçimlenmesinde alt katlarda kazı alanına uyum referans alınırken 3. katta yer alan Parthenon Galerisi için bu kısım, Parthenon'un konumunu referans alarak tasarlanmıştır [92].

Müze binasının tasarımındaki mimari yaklaşım işlevseldir. Binadaki kütleli hareketlilikler (çıkma-geri çekilme), doluluk, boşluk bina biçimlenmesine hareketlilik kazandırmıştır.

Şekil 7.11. Müze binasının yerleşimi [94].

Müze binasının konseptini oluşturan unsurları anlamak için yarışma şartnamesinde yer alan talimatları bilmek gerekmektedir. Bunlar:

- Proje alanında sürmekte olan arkeolojik kazıların müzeye dahil edilmesi,
- Sergilerde dış mekan hissinin oluşabilmesi için olabildiğince doğal ışık kullanımı,
- Müze mimarisinin içinde yer alacağı kentsel çevre ile dengeli bir ilişki kurması,

- İzleyicilerin Akropol üzerinde konumlanan Parthenon'u ve müze içinde sergilenen eserleri bir arada görebilmesidir [92].

Bina çevresi cam kaplamadır. Böylelikle iç mekana doğal ışık alınabilmektedir, ayrıca cam yüzeyler sayesinde iç ve dış mekan arasındaki ayrım şeffaftır. Dışarıdan içeride sergilenen objeler algılanmakta, içeriden de tüm Acropolis ve Parthenon görülebilmektedir. Günün belirli saatlerinde ise, Parthenon'un görüntüsü müze binasının camlarına yansımaktadır [95]. Müze ile Akropolis arasındaki bu görsel ilişki aynı zamanda müzenin ana fikrini oluşturmaktadır [93].

Resim 7.35. Müze camına yansıyan Parthenon görüntüsü [94].

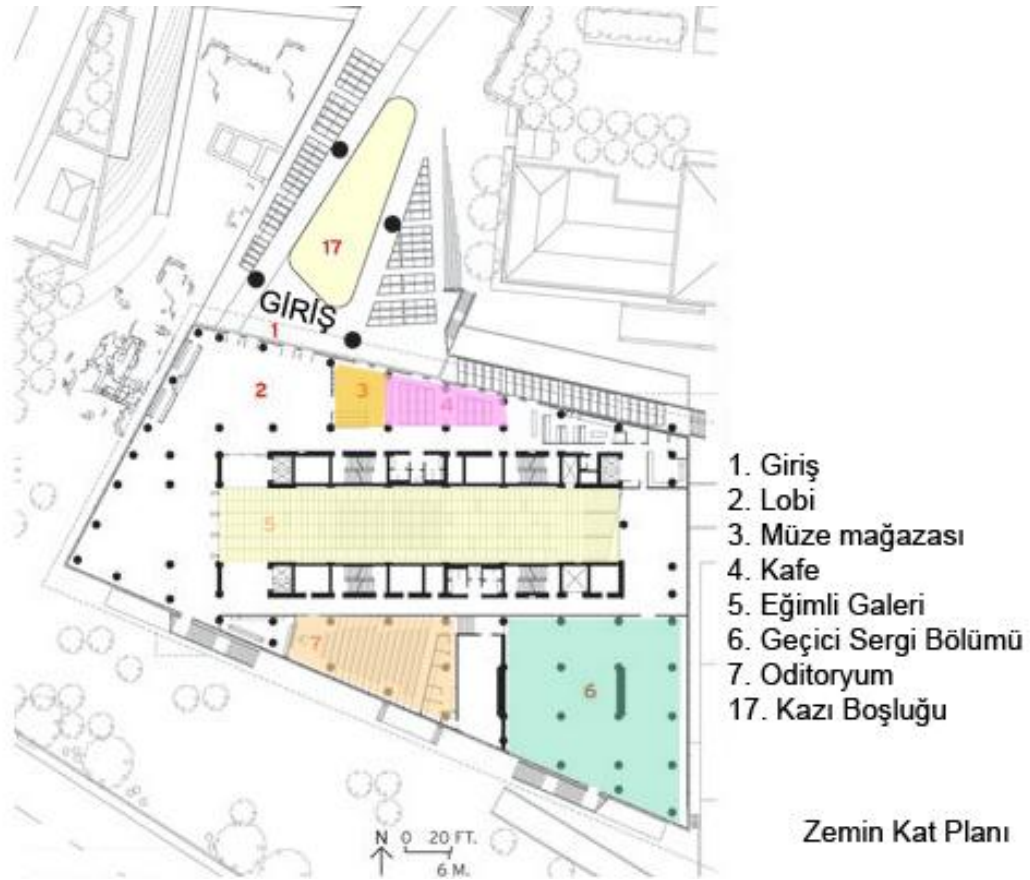
Müze binası, Atina için bir landmark / kent simgesi olmuştur [96]. Bulunduğu coğrafya itibarıyla de girişteki ve iç mekandaki devasa sütunları ile iç mekanda yer alan geniş anıtsal merdivenler, geçmişte pek çok müze yapısının mimari biçimlenmesine örnek teşkil eden Yunan tapınaklarına ait özelliklerin modern bir şekilde yorumlanmış hali olarak karşımıza çıkmaktadır.

Göle'ye göre (2009) [97].

“Müzenin mimarisi, içindeki eserlere baskın çıkmıştır”.

- Mekansal Organizasyon

1 450 m² lik bir alanı kaplayan yapıda toplam galeri mekanları, 14 000 m² dir [91]. Üst katlara merdiven ve rampa ile çıkılmaktadır. Zemin katta rampanın olduğu alan *Eğimli Galeri* olarak tanımlanmaktadır. Birçok katın yer aldığı atriyum şeklinde tasarlanan bu mekan, ziyaretçilere aynı anda birden fazla mekan deneyimi yaşatmaktadır.

Şekil 7.12. Zemin kat planı [94].

Zemin kat planında, lobi, müze mağazası, kafe, üst katların algılanabildiği bir atriyum alanı, geçici sergi bölümü ve 200 kişilik oditoryum yer almaktadır. Ayrıca giriş saçağının altında kazı alanını gösteren büyük bir boşluk bırakılmış, zeminde yine kazı alanını gösterebilmek için de belli kısımlar cam döşeme ile kaplanmıştır.

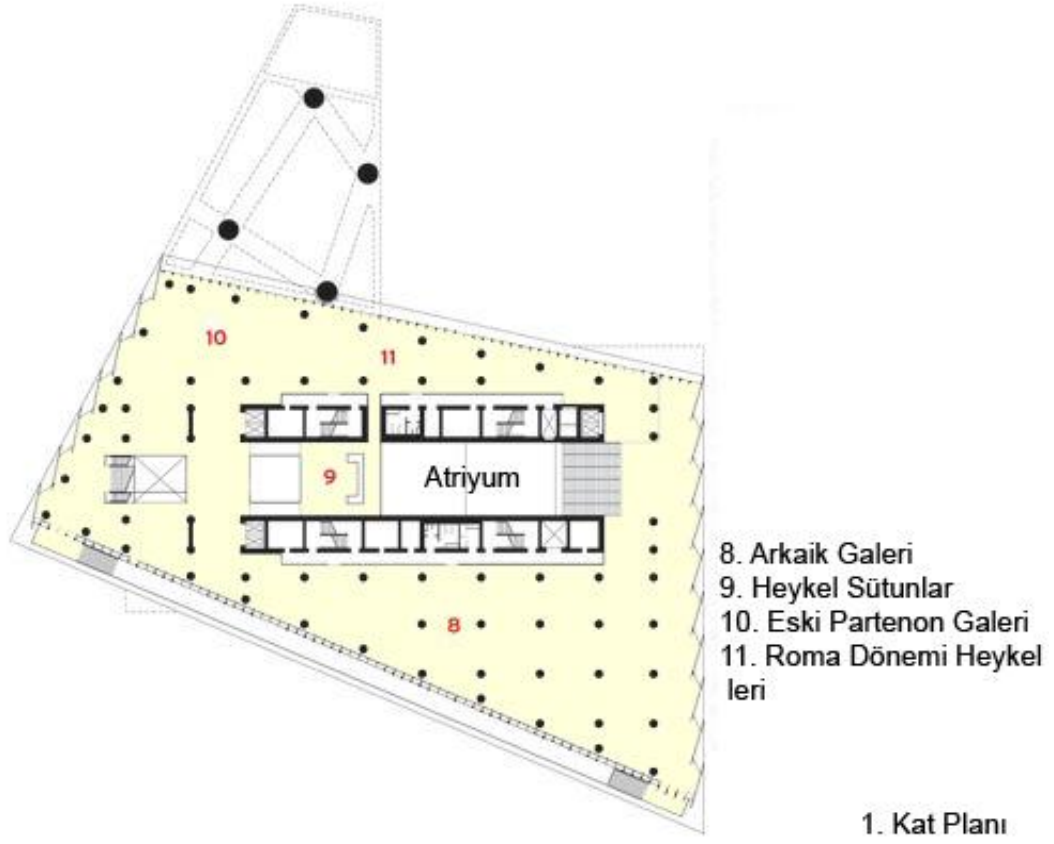

Resim 7.36. Giriş saçağının altındaki kazı alanı [98].

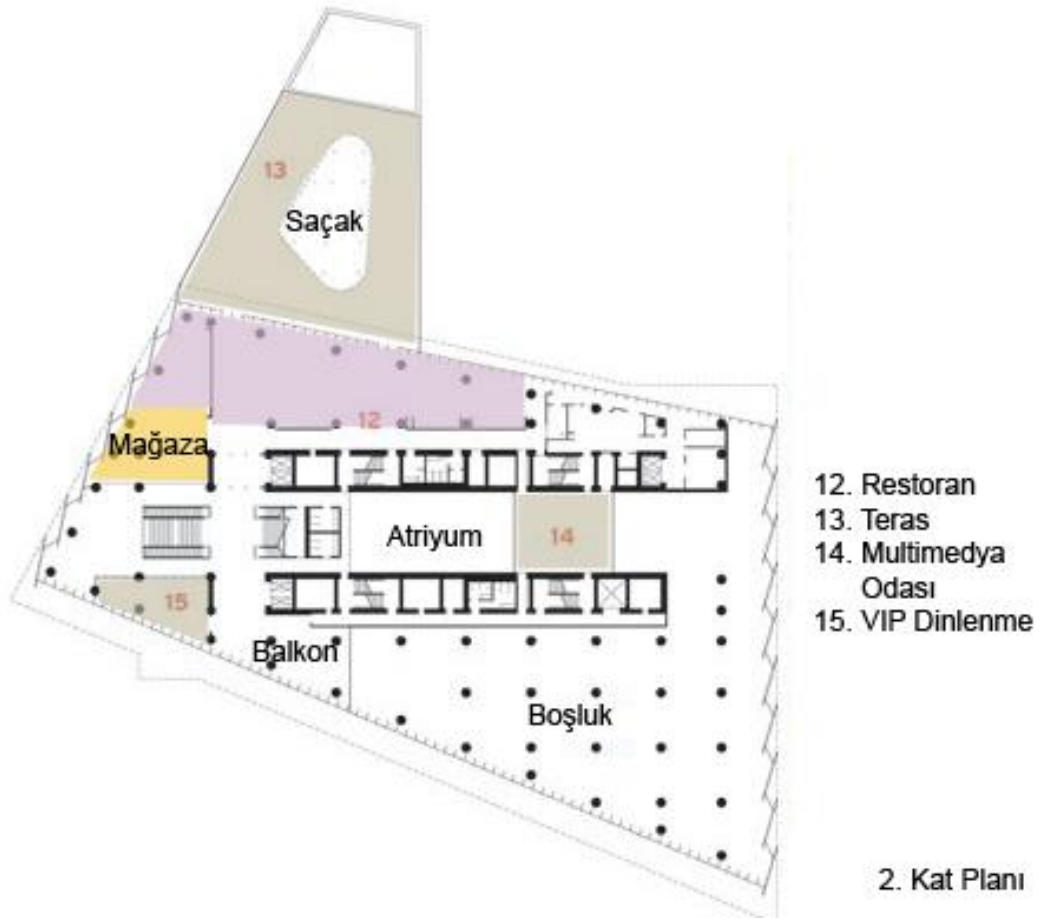
Resim 7.37. Rampa ve atriyum [97].

1. kat alanı, galerilere ayrılmıştır. Yunan mitolojisi kahramanlarının heykelleri sergilenmektedir [98].

Şekil 7.13. Birinci kat planı [94].

Binanın 2. katında Akropolis manzaralı bir restoran, VIP odası, multimedya merkezi bulunmaktadır. Restoran kısmından bina giriş saçağının üzerinde yer alan terasa çıkılmaktadır. Bu terasta düzenlenen saçak ile de gölgelik oluşturulmuştur, böylelikle Akropolis'in manzarasını izlemek isteyenler için saçak altında bir açık alan oluşturulmuştur.

Şekil 7.14. İkinci kat planı [94].

En üst kat olan 3. katta 2050 m² lik bir taban alanına sahip Parthenon Galerisi, 7 metre yüksekliğindedir [98]. Bu kat, Parthenon'un manzarası ile eşleşecek şekilde 20-25° kadar döndürülmektedir [97].

Resim 7.38. Parthneon Galerisi [98].

Dikdörtgen biçimindeki Partheon Galerisi'nde panolar, yerden 1.5 metre yükseklikte yerleştirilmiştir. Panolar tüm galeriyi çevrelemektedir. Bu panolar boyunca kabartma şeklinde figürlerden oluşan frizler sergilenmektedir. Partheon Müzesi'ne ait frizler daha öncesinde British Museum / Britanya Müzesi'nde sergilenmekteydi. Yeni Akropolis Müzesi'nin açılması ile Atina'ya iade edilmiştir [98].

(a)

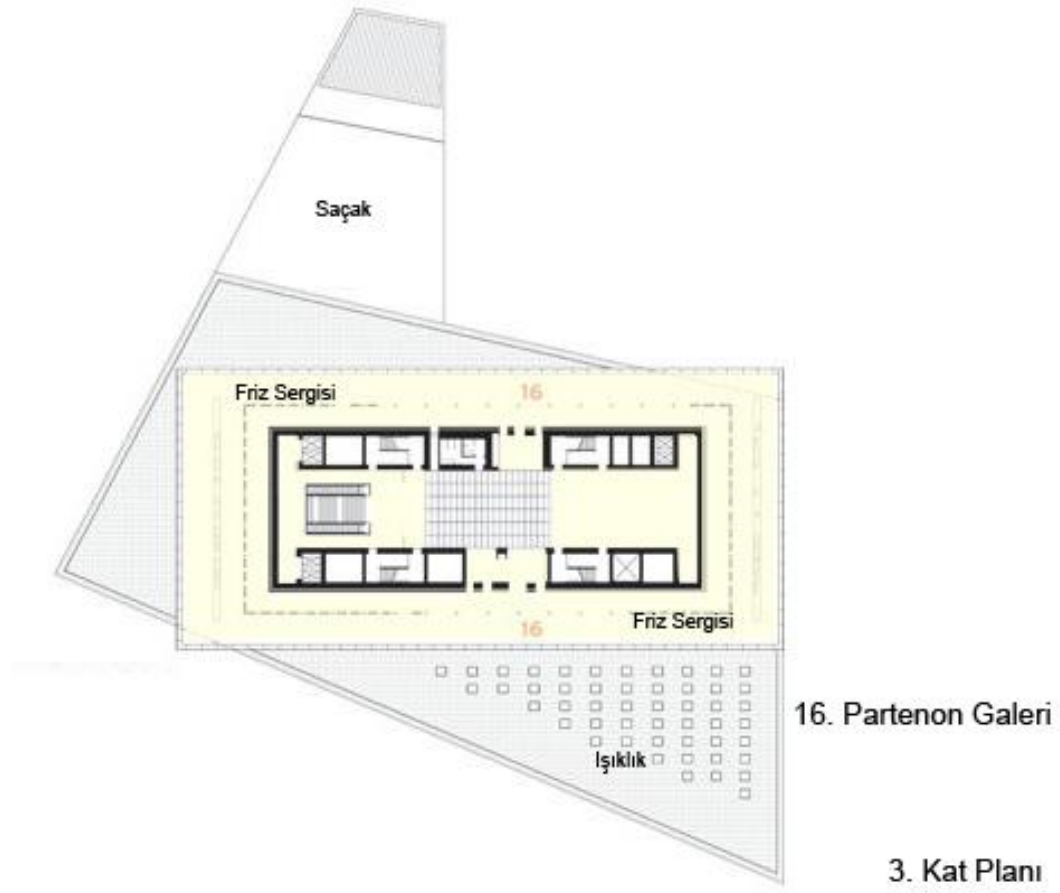

(b)

Resim 7.39. Friz sergisi [98].

- a. British Museum
- b. Akropolis Müzesi

Partheon Galerisi'nde galeri mekanı boyunca, mekanı bölen duvarlar kullanılmamaktadır. Servis mekanları, merdivenler ve asansörler merkezde toplanmıştır. Bu hacimlerin duvarları boyunca da friz sergisi devam ettirilmiştir. Merkezdeki atriyumun ve diğer servis birimlerinin toplam kat alanının yarısını işgal etmesi nedeniyle daralan galeri mekanı, heykellerin stantların üzerinde farklı kotlarda, frizlerin ise yerden 1.5 metre yüksekte sergilenmesiyle ve cephenin tamamen cam kaplanması ile ferahlatılmıştır.

Şekil 7.15. Üçüncü kat planı [94].

- Yapım Teknoloji ve Malzeme

Bina ana strüktürü betonarmedir. Cephede galeri katları boyunca büyük cam yüzeyler oluşturulmuştur. Çatıda galeri bölümünün ve atriyum alanının üzerinde ışıklık yapılmıştır. Böylelikle doğal aydınlatma sağlanmaktadır.

İç mekan koridorunda duvarlara yerleştirilen dairesel deliklerin amacı duvarların sesi absorbe etmesini sağlamaktır [93].

Resim 7.40. Müze iç mekanı (delikli duvarlar) [93].

Bina dış mekanında yer alan iç mekanda bazı bölgelerde devam ettirilen büyük yüzeyli cam döşemeler, yapının altındaki kazı alanına panoramik görüntü sağlamaktadır. Cephede olduğu gibi yer döşemelerinde de yer yer şeffaflık sağlanmıştır.

Resim 7.41. Dış mekandaki cam döşeme [93].

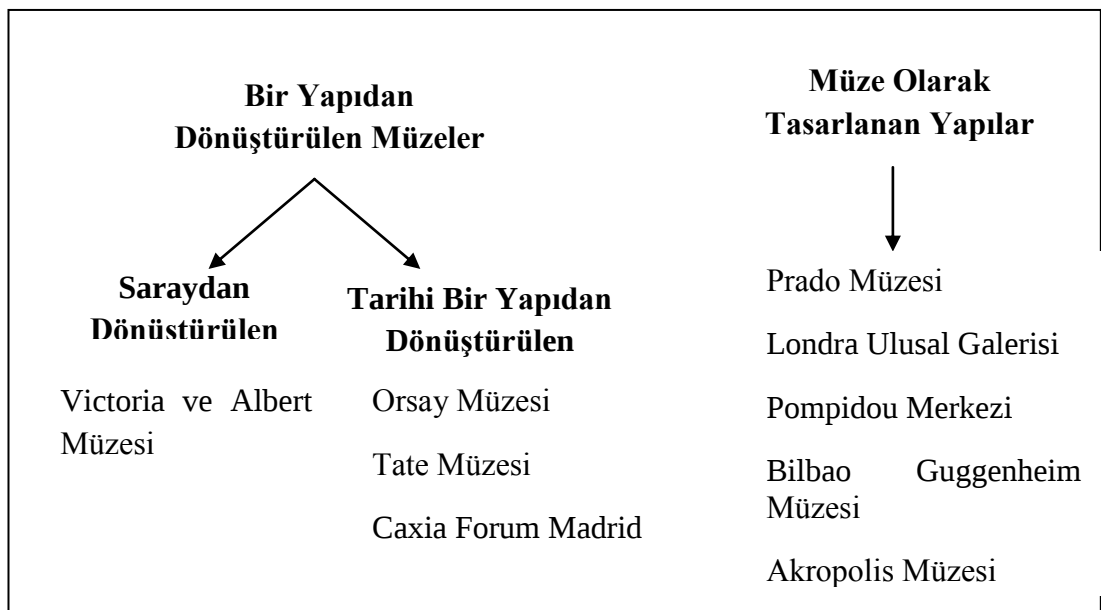
Resim 7.42. İç mekandaki cam döşeme [93].

8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

8.1. Sonuç

Seçilen örnekler üzerinde yapılan incelemeler sonucu analiz tabloları oluşturularak müze yapılarının mimarilerindeki benzerlikler ve farklılıklar belirlenmiştir. Seçilen örneklerin anlatımında her bir örnek tarihsel süreci, konum ve kent ölçeğindeki yeri, mimari biçimlenme, mekansal organizasyon, uygulanan yapıım teknolojisi ve malzeme başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Tarihsel süreci bölümünde, müzelerin elde ediliş yöntemleri, mimarları, zamanla yapılan mimari eklemeler ve değişimlerle ilgili genel bilgiler verilmiştir. Buna göre bir yapıdan dönüştürülerek meydana gelen ve müze olarak tasarlanan yapılar tespit edilmiştir. Bir yapıdan dönüştürülerek oluşan müze yapıları arasında Caxia Forum Madrid, sadece mevcut cepheyi kullanması, binaya dair diğer her şeyi baştan tasarlaması yönüyle diğerlerinden farklıdır. Müze olarak tasarlanan yapılar arasında ise, Pompidou Merkezi mimariye kattığı yeni tasarım anlayışıyla diğerler müzelerden farklıdır. Yapıların elde ediliş yöntemlerinden yarışma ile elde edilenler: Pompidou Merkezi, Tate Modern ve Akropolis Müzesi'dir. Pompidou Merkezi'nin tasarımcıları Richard Rogers ve Renzo Piano bu sayede adlarını duyurmuşlardır.

Şekil 8.1. Müzelerin elde ediliş yöntemleri

Konum ve kent ölçeğindeki yeri bölümü, *Hipotez 3'* de belirtilen müzelerin ihtiyaç programı yerel, ulusal ve evrensel gereksinimler doğrultusunda hazırlanması tezi bu bölümle ilgilidir. İncelenen müzelerin bünyesinde çok fazla fonksiyonu barındıran büyük ölçekli yapılar olduğu görülmektedir. Müzelerin açık alana duyduğu ihtiyaç nedeniyle de geniş meydanlar, bahçe düzenlemeleri de önem kazanmaktadır. Bu bakımdan konumlandıkları arsa alanlarına bakacak olursak en geniş alanı Victoria ve Albert Müzesi kaplamaktadır. Victoria ve Albert Müzesi'ni sırasıyla, Londra Ulusal Galerisi, Orsay Müzesi, Prado Müzesi, Tate Modern, Pompidou Merkezi, Akropolis Müzesi, Caxia Forum Madrid izlemektedir. Kent içindeki konumlanışı bakımından ise incelenen müzelerin hepsi kent merkezine yakın konumlanmaktadır. Bunların içinde Orsay Müzesi, Guggenheim Müzesi ve Tate Modern nehir kenarında konumlanmaktadır. Kent merkezlerine yakın konumlanması itibariyle ulaşım kolay sağlanmaktadır. Ayrıca bulunduğu alan bakımından müzelerin yoğunlaştığı yerlerde konumlanan müzelerin ziyaretçi sayıları da genel olarak fazladır. Prado Müzesi ve Caxia Forum Madrid birbirine yakın konumlanmaktadır ve en çok ziyaret edilen müzeler arasındadır. Aynı şekilde Orsay Müzesi ve Pompidou Merkezi de birbirine yakın konumlanmaktadır ve en çok ziyaret edilen müzeler arasındadır.

Mimari biçimlenme ve mimari üslup bölümü, *Hipotez 1'* de belirtilen, müzelerin mimari biçimlenmesinde kentin ekonomik, sosyo-kültürel ve politik özellikleri ile yapı teknolojisi etkili olduğu tezi ve *Hipotez 2'* de belirtilen müzelerin yapıldığı dönemdeki akımlar ve mimaride meydana gelen değişikliklerin müze mimarisinin biçimlenmesinde etkili olduğu tezi ile ilgilidir. Prado Müzesi, Londra Ulusal Galerisi, Victoria ve Albert Müzesi, Orsay Müzesi ve Tate Modern simetrik; Pompidou Merkezi, Bilbao Guggenheim Müzesi, Caxia Forum Madrid ve Akropolis Müzesi asimetrik olarak tasarlanmıştır. Simetrik olan yapılarda ön cephe tasarımına ayrı bir önem verilmiştir. Prado Müzesi ve Londra Ulusal Galerisi yapıldığı dönemin de etkisiyle *Neoklasik* üslupla, Victoria ve Albert Müzesi ihtişam ve gösterişi ön planda tutulduğu bir saray yapısından dönüştürülen bir müze olması nedeniyle *Barok* üslupla ancak bahçedeki cephe biçimlenmesi açısından ise *Neoklasik* üslupla; diğer yapılar ise *Postmodern* üslupla tasarlanmaktadır. Bunların içinden Pompidou Merkezi, *Ekspresyonist / Dışavurumcu* tarzıyla, Bilbao Guggenheim ise, organik

biçimlenmesiyle *Dekonstrüktivist* mimari üsluba sahiptir. İç mekan galeri tasarımlarında ilk zamanlar eksenellik kullanılarak dikdörtgen biçiminde mekanlar oluşturulmuştur. *Rotunda* şeklindeki galeriler ya da toplanma mekanları ise dairesel biçimde kubbeli bir yapıdan oluşmaktadır. Prado Müzesi, Londra Ulusal Galerisi, Victoria ve Albert Müzesi'nin koridorlarında ve galerilerinde eksenellik vardır. Ayrıca rotunda şeklindeki kubbeli mekana sahiptir. 20. yüzyıl başlarında ortaya çıkan beyaz küp anlayışıyla galeri mekanlarında yalın, beyaz mekan anlayışı belirmiştir. Dolayısıyla bu durum pekçok müzenin de galeri mekanını etkilemiştir. Özellikle son dönemde yapılan müzelerin iç mekanındaki hakim renk beyaz olmakla birlikte, yalın galeri mekanları tasarlanmaktadır. Londra Ulusal Galerisi Sainsbury Kanadı, Bilbao Guggenheim Müzesi, Tate Modern, Caixa Forum Madrid, Akropolis Müzesi'nin galeri mekanları beyaz renkte ve yalındır. Bu bölümde incelenen müzelerin yapıldığı dönemdeki mimari akımlar ve mimaride meydana gelen değişiklikler müze mimarisinin biçimini etkilemesi nedeniyle *Hipotez 2* desteklenmektedir.

Mekansal organizasyon bölümü, *Hipotez 3* ' de belirtilen müzelerin ihtiyaç programı yerel, ulusal ve evrensel gereksinimler doğrultusunda hazırlanması tezi bu bölümle ilgilidir. İncelenen müzelerin hepsinde giriş holü, danışma, vestiyer, kalıcı ve geçici sergi salonu, oditoryum, mağaza, restoran ya da kafe mevcuttur. Ek olarak, Pompidou Merkezi'nde sinema salonu; Londra Ulusal Galerisi, Orsay Müzesi ve Akropolis Müzesi'nde resepsiyon salonu; Prado Müzesi, Pompidou Merkezi ve Guggenheim Müzesi'nde kütüphane; Londra Ulusal Galerisi, Victoria ve Albert Müzesi, Pompidou Merkezi ve Tate Modern' de eğitim alanı mevcuttur. Victoria ve Albert Müzesi, Orsay Müzesi, Pompidou Merkezi, Bilbao Guggenheim Müzesi, Tate Modern ve Akropolis Müzesi'nde giriş holünün açıldığı bir atriyum alanı vardır. Bu alanda da zaman içerisinde çeşitli enstalasyonlar sergilenmektedir. Genellikle merdivenler, yürüyen merdivenler ve asansörler gibi düşey ulaşımı sağlayan yapı elemanları bu mekanda toplanmaktadır.

Yapım teknolojisi ve malzeme bölümünde, *Hipotez 1* ' de belirtilen, müzelerin mimari biçimlenmesinde kentin ekonomik, sosyo-kültürel ve politik özellikleri ile yapı

teknolojisi etkili olduğu tezi ve *Hipotez 2'* de belirtilen müzelerin yapıldığı dönemdeki akımlar ve mimaride meydana gelen değişikliklerin müze mimarisinin biçimlenmesinde etkili olduğu tezi ile ilgilidir. Müzenin bulunduğu kentin, dönemin müzenin biçimlenmesinde etkisi vardır. Prado Müzesi, Londra Ulusal Galerisi ve Victoria Albert Müzesi'nin inşa tekniğı yığmadır. Çünkü o dönemde betonarme, çelik gibi sistemler henüz yoktur. Bu nedenle taş, tuğla malzemeden yığma tekniğinde inşa edilmiştir. Bu yapılarda özellikle cephe süslemelerinde taş işçiliğine önem verilmiştir. 20. yüzyıla beraber değışen ve gelişen yeni teknolojik yöntemler ve malzeme çeşitliliğı, kentlerin teknolojiye geldiğı nokta müze mimarisini de etkilemiştir. Yapım teknolojisi, malzeme kullanım şekli itibariyle, Pompidou Merkezi'nde kırılma noktasına uğramıştır. İleri teknoloji ile tasarlanan bu yapı kendinden sonraki müzelere örnek teşkil etmiş mimarlık alanına farklılık getirmiştir. Sanayi kenti olan Bilbao'da kurulan Guggenheim Müzesi ise, teknolojinin imkanlarından faydalanılarak elde edilmiş bir yapıdır. Guggenheim Müzesi'nin diğer müzelerden bir diğer farkı da, mimarisiyle kentte ve tüm dünyada oluşturduğu etkidir. Kentin gelişimine katkı sağlamıştır. Bunu da yapım teknolojisi, kullandığı malzeme ve mimari biçimlenmesi ile oluşturmuştur. Son yıllardaki müze yapılarında cam, mimaride daha çok kullanılır olmuştur. Cam, çatı ışıklıklarında, döşeme ve cephe kaplamalarında ya da dekoratif bir malzeme olarak kullanılmaya başlanmıştır. Victoria ve Albert Müzesi'nin Daylight Galerisi bu açıdan iyi bir örnektir. Çatı örtüsü olarak kullanılan cam ve çatı strüktürünün de camdan elde edilmesi ile teknolojinin imkanlarından faydalanılarak estetik bir görünüm sağlanmıştır. Artık çağın getirdiğı koşullar ve ülkelerin teknolojiye geldiğı nokta mimaride de kendini ispatlamaktadır. Farklı uygulamaların denendiğı yapılar arasında da müzeler yer almaktadır. Caxia Forum Madrid yapımı uzun süren müze yapılarından biridir. Uzun sürmesinin nedenlerinden biri de dönüşümle elde edilmesidir. Ayrıca mimarın cepheyi korumacı yaklaşımı ile kendi tasarladığı yapının cephesinde kullanmasından dolayı itinalı bir çalışmanın ardından bina içi boşaltılıp tuğla cephe, yeni oluşturulan cepheye monte edilmiştir. Zemini tamamen boşaltılmış olan bina, ana çekirdek üzerinde taşınmaktadır.

Müzeler giderek popüler medyaya, gündelik hayata, öğrenmeye ve eğlenmeye yönelik bir gösteri kültürüne dönüşmeye başlamıştır. Mimarisiyle veya koleksiyonlarıyla bir yarış içerisine girmiştir. Artık müze deyince, tarihin ağırlığı altında ezilmiş, eski, tozlu binalar değil, en yeni mimarlık fikirlerinden doğmuş, garip ve kışkırtıcı yeni yapılar anlaşılmaktadır.

Mimariyi bir ambalaj olarak ele alacak olursak, mimarinin (ambalajın), müzenin içindeki nesneler (ürün) kadar önem taşımakta olduğu hatta onun da önüne geçerek bir metaya dönüştüğü görülmektedir. Ancak, müzelerin varlığını sürdürebilmesi için sadece mimari özellikleri yeterli değildir. Müzelerin barındırdığı eserler ve mimarilerinin dışında, açık alan düzenlemeleri ile yeme-içme, dinlenme, eğlenme, öğrenme gibi sosyal ve ticari faaliyetler de önem kazanmaktadır. Müzelerin barındırdığı fonksiyonlar ise çağın koşullarına, gerekliliklerine cevap verebilmelidir. Tüm bu ihtiyaçlara cevap verebilen müzeler varlığını başarılı bir şekilde sürdürebilmektedir.

8.2. Değerlendirmeler

Araştırmacılara ve uygulamacılara yönelik öneriler geliştirebilmek için incelenen müzelerin mimari tasarımı ve mekan kullanımı açısından ortak olan ve olmayan özellikleri tespit edilmiştir.

Ortak mekanlar veya alanlar:

- Toplanma mekanları: Giriş holleri, kafe.
- Katılımı arttırmaya yönelik mekanlar: Kafe, restoran, çok amaçlı salon.
- Eğitime yönelik mekanlar: Konferans salonu, oditoryum.
- Sanatsal etkinlik mekanları: Kalıcı ve geçici sergi salonları, oditoryum.
- Açık alan kullanımı: Bahçe ya da avlu, meydan.

Ortak mimari yaklaşımlar:

- Teknolojik malzeme kullanımı: Yüksek teknolojiye uygun malzeme kullanımı ve yüksek teknolojide yapım tekniği uygulanması.

- Özgün mimari yaklaşım: Tasarıma önem verilmesi, yapının tamamının ya da bir bölümünün dünyaca tanınmış tasarımcılar tarafından tasarlanması.
- Yenilikçi yaklaşım: Eklenecek veya yeniden tasarlanacak mekanlar için yarışmalar düzenlenmesi, farklı mekan ve malzeme deneyimleri sunulması.
- Engellilere yönelik tasarım anlayışı: Engelli wc, engelli asansörleri, rampa düzenlemeleri ile engelsiz bir sirkülasyon sağlanması.

Ortak olmayan mekanlar veya alanlar:

- Eğitime yönelik mekanlar: Kütüphane ya da okuma salonu, atölye.
- Sanatsal ve kültürel etkinlik mekanları: Sinema salonu, resepsiyon salonu
- Satış mekanları: Kitap satış mağazası, müze mağazası.
- Toplanma mekanları: Atriyum
- Açık alan kullanımı: Teras

Ortak olmayan mimari detaylar ve özellikler:

- Müze bahçesine ve çevresine araç sokmayarak geniş peyzaj ya da meydan düzenlemesi yapılması ve kapalı otopark yapımı.
- Bir yapıdan dönüştürülerek tasarlanması.
- Esnek, fonksiyonel galeri mekanı, hareketli duvarlar.
- Yarışma projesi ile elde edilmesi.
- Ünlü bir mimara tasarlattırılması.

Bazı müzelere kültür, sanat ve eğitimin devam ettiği mekanlar olarak sinema salonu, resepsiyon salonu, atölye ve kütüphane gibi eğitsel ve kültürel faaliyet mekanları eklenmektedir. Müzeler, sergileme işlevinin yanı sıra katılımı arttırmaya yönelik pek çok eğitsel ve kültürel etkinliğin de düzenlendiği mekanlar olmaktadır. Bu sebeple, bu tip mekanlara önem verilmelidir.

Müzelerin girişlerinde çoğunlukla meydan, peyzaj düzenlemesi yapılmaktadır. Eğer böyle bir alana sahip değilse de avlulu çözümle açık alan düzenlenmiştir. Bu alanlar aynı zamanda dinlenme ve eğlenmeye yönelik alanlardır. Müzelere girişte öncelikle bir meydan düzenlemesi olmalıdır. Sanatsal ve toplumsal etkinliklerin düzenlendiği

etkin kullanıma sahip meydanlar müzelerin cazibe merkezi olması açısından önem taşımaktadır. Müze kullanımı meydan, avlu ya da bahçe kullanımı ile desteklenmelidir.

Müzelerin mekan düzenlemesinde, giriş holünde bir *toplanma mekanı* olarak nitelendirilen lobinin yer aldığı bir alan bulunmaktadır. Bu alanın incelenen müzelerin çoğunda atriyum şeklinde tasarlandığını ya da iç mekan sergi kurgusunda farklı kotların bir arada okunabildiği galeri boşlukları, atriyumlar oluşturulduğu görülmektedir. Atriyum oluşturularak görsel algıda bütünlük sağlanabilir. Ziyaretçilerin nesnelerle ve birbirleri ile etkileşimi kuvvetlendirilebilir. Müze girişlerinde, ziyaretçilerin etkileneyeceği, mekanın büyük bir kısmının algılanacağı *etkileyici* bir mekan imgelemi oluşturulabilir.

Sergi salonlarının dışında restoran, kafe, resepsiyon ve özel toplantıların düzenlendiği mekanlar oluşturularak müze, kent yaşantısının vazgeçilmez bir parçası haline dönüştürülebilir. İnsanların keyifle vakit geçireceği aynı zamanda da sanatsal etkinliklere katılabileceği ortamlar oluşturularak müze, gündelik yaşama dahil edilebilir.

Müzelerin eğitim görevini devam ettirdiği mekanlar olan atölye, kütüphane, sinema salonu gibi eğitici görevi olan birimler ile müzeler, tarihe ve güncel sanata dair görsel eğitimin yanında işitsel eğitimin de verilebileceği mekanlara dönüştürülebilir.

Müzelerin gelişimi, tanıtımı, kent ekonomisi gibi pek çok sebeple ilişkili olarak satış birimleri oluşturulmalı, kentin, toplumun ve diğer ulusların etkileşiminde araç görevi üstlenecek kitap satış mağazası ve müze mağazası oluşturulmalıdır.

Müzeler, insanların rahatça ulaşabileceği, engellilerin de düşünüldüğü duyarlı ve tutarlı bir mimari mekan anlayışına ve çevre düzenlemesine sahip olmalıdır. Engelsiz bir erişime hizmet etmelidir. Mekan düzenlemesinin dışında, mimari özgünlüğü ile de ses getiren yapılar olmalıdır. Taklitten uzak, kendine özgü karakteri olan mimarileri ile de örnek gösterilebilmelidir. Çağı yakalayan çağın koşullarına uygun nitelikteki teknoloji ve bilgiyi yansıtan yapılar olmalıdır. Sadece sergilediği

nesnelerle değil nesneler kadar mimarileri ile de 6zg6n ve evrensel 6rnek yapılar olmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Anderson, B., ‘‘Imagined Communities’’, **Verso**, Londra, 163-164 (1983).
2. Artun, A., ‘‘Sanat Müzeleri 1: Müze ve Modernlik’’, **İletişim Yayınları**, İstanbul, 20, 56-57, 71, 101, 109, 114-116, 162-167 (2006).
3. Ruskin, J., ‘‘On Art and Life’’, **Penguin Books**, Londra, 21-70 (2004).
4. Weil, E. S., ‘‘Rethinking the Museum, and Other Meditations’’, **Smithsonian Instituon Press**, Washington, 43 (1990).
5. Güvenç, N., ‘‘Mimari Biçim Analizi ve Müzelerde  rneklenmesi’’, Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Ankara, 44-47 (2004).
6. Peker, A., ‘‘Kentin Markalaşma Sürecinde  a dař Sanat Müzelerinin Rolü: Kent Markalaşması ve Landmark’’, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul, 8 (2006).
7. Deniz, M., ‘‘Müze Sergileme Mekanlarında Güncel Gösterim Teknikleri İle Mimari Tasarım İlişkisi  zerine Bir İnceleme’’, **Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul, 9 (2008).
8. Balık, D., ‘‘ a dař Sanat Müzelerinde ‘‘Yeni’’ Kavramı’’, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul, 11-12 (2009).
9. Gerçek, F., ‘‘Türk Müzeciliği, **Kültür Bakanlığı Yayınları**, Ankara, 1 (1999).
10. Buyurgan, S., ve Mercin, L., ‘‘Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları’’, ** nc  Basımevi**, 31-32 (2010).
11. Allan, A. Douglas, ‘‘Eğitim’’, Müzelerin Teşkilatlanması - Pratik    tler’’, **ICOM Türkiye Milli Komitesi Yayınları**, Unesco, 5-19 (1963).
12. Giray, K., ‘‘Modern Sanat Müzeleri Bir Gereksinimin  st nde Bir Zorluluktur’’ **Türkiye Plastik Sanatlar Dergisi**, 52 (2002).
13. Madran, B., ‘‘Müze Türleri’’, M zeci i Yeniden Düřünmek, Derleyen: Prof. Tomur Atag k, **Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul, 4 (1999).
14. Shaw, M.K.W., ‘‘Osmanlı Müzeciliği’’, **İletişim Yayınları**, İstanbul, 1-330 (2004).
15. Çalıkoğlu, L., ‘‘ a dař Sanat Konuşmaları 4: Koleksiyon, Koleksiyonerlik ve Müzecilik’’, **Yapı Kredi Yayınları**, İstanbul, 7-16, 20-22, 64-75, 120-121 (2009).
16. Madran B., ‘‘Müzelerde Alternatif Yapılanmalar’’, **Toplumsal Tarih Müzesi Kuruluş Sorunları Sempozyumu**, İstanbul, 74-79 (1993).

17. Artun, A., ‘‘Sanatçı Müzeleri’’, *İletişim Yayınları*, İstanbul, 90 (2005).
18. Edson G., Dean D., ‘‘The Handbook for Museums’’, **Routledge**, London, 67 (1994).
19. Okay, Aydemir, *İstanbul İletişim Fakültesi Dergisi*, 8: 171 (1998).
20. Baraz, Y., ‘‘Sanat Müzeleri’’, *Baraz Yayınları*, İstanbul, 36, 45-51, 52-59, 69-73, 92-94, 98-103, 110-117, 118-121, 186, 191-194 (2010).
21. İnternet : Musee du Luxemburg ‘‘One museum one history’’
<http://www.museeduluxembourg.fr/en/le-musee/histoire> (2012).
22. İnternet : Arkitera ‘‘Kültürel Eser Talanı’’ <http://v3.arkitera.com/h9947-kulturel-eser-talani.html> (2006).
23. Erder, C., ‘‘Tarihi   evre Kaygısı’’, *ODT   Yayınları*, Ankara, 47 (1971).
24. İnternet : Time Travel - Britain "The Ashmolean Museum: Oxford's Window on the Ancient World"
<http://www.timetravel-britain.com/articles/museums/ashmolean.shtml> (2006).
25. İnternet : Dulwich OnView "Gallery Talk Supports Charity"
<http://dulwichonview.org.uk/2011/11/11/gallery-talk-supports-local-charity/> (2011).
26. Uluoğlu, Belkıs, Şubat, ‘‘Kamusal Alan Görünümleri’’, *Arradamento Mimarlık Dergisi*, 100 (99): 52, 54 (2007).
27. Atag  k, Tomur, Mayıs, ‘‘Sanat Metropollerini ve Müzeleri’’ *Arradamento Mimarlık Dergisi*, 100 (14): 90-93 (1999).
28. Uzun, İ., ‘‘Kamusal Mekan – Tüketim Olgusu Etkileşiminin İzmir’deki Alışveriş Merkezleri Bağlamında Değerlendirilmesi’’, Doktora Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İzmir, 1 (2008).
29. Fisher, P., ‘‘Art and the Future’s Past’’, Museum Studies: An Anthology of Contexts, **Blackwell Publishing**, Massachusettes, 77 (2004).
30. Preziosi, D., ‘‘Rethinking Art History’’, Meditations on a Coy Science, **Yale University Press**, New Haven, 1-269 (1989).
31. Madran, Burçak, Ağustos, ‘‘19. Yüzyılda Evrensel Sergiler’’ *Yapı Dergisi*, 225: 56-65 (2000).
32. Güvenli,   ., "Tarihsel Süreç İçinde Malzeme Cephe İlişkisi ve Giydirme Cepheleler", Yüksek Lisans Tezi, *Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul, 46 (2006).
33. İnternet : Necmi G  ler, ‘‘Crystal Palace’ın ‘‘Müze Tarihi’’ Açısından   nemi’’
<http://necmiguler.blogspot.com/2011/12/crystal-palace-buyuk-bir-sergi.html> (2011).

34. İnternet : Vam, "Discover the V&A", <http://www.vam.ac.uk/page/d/discover-the-v-and-a/> (2012).
35. İnternet : The Culture Concept, "The Conservatory, Crystal Palaces and the Climate Revolution", <http://www.thecultureconcept.com/circle/the-conservatory-crystal-palaces-and-the-climate-revolution> (2012).
36. Artun, A., "Sanat Müzeleri 2: Müze ve Eleştirel Düşünce", *İletişim Yayınları*, İstanbul, 29, 52, 77, 87-91, 102, 115-127, 174, 209 (2006).
37. Habermas, J., "Kamusalığın Yapısal Dönüşümü", çev. Tanıl Bora ve Mithat Sancar, *İletişim yayınları*, İstanbul, 97-98 (2005).
38. İnternet: Architecture week, "Foster and Partners Roof the Great Court", http://www.architectureweek.com/2001/0214/design_1-1.html (2012).
39. İnternet : Flickr, <http://www.flickr.com/photos> (2011).
40. İnternet : Oldprint, <http://www.old-print.com> (2012).
41. Ayvaz, Zafer, Nisan – Haziran, "Louvre Müzesi", *Ekoloji Magazin Dergisi*, 2: 54-55 (2004).
42. İnternet : Radikal, "En Çok Gezilen Müze Smithsonian", <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=990704&CategoryID=113> (2010).
43. Duncan, C., "Art Museums and The Ritual of Citizenship", Exhibiting Cultures, The Poetics and Politics of Museum Display, *Smithsonian Institution Press*, Washington, 88-103 (1991).
44. İnternet : Fransız Usulü, "Louvre'u Herkes Gezemez", <http://fransizusulu.com/?p=86> (2008).
45. Giovanna, M., "The Grand Louvre and Musee D'Orsay", *Casa Editrice Bonechi*, İtalya, 6, (1998).
46. İnternet : The Art Newspaper, "Exhibitions & museums attendance figures 2011" <http://www.theartnewspaper.com/attfig/attfig11.pdf> (2012).
47. İnternet : Museo Nacional del Prado, "Historia", <http://www.museodelprado.es/coleccion/historia/> (2012).
48. İnternet : Arcspace, "Prado Museum Extention", <http://www.arcspace.com/features/rafael-moneo/prado-museum-extention-/> (2012).
49. İnternet : Superstock, <http://www.superstock.com/resultsframe.asp> (2012).
50. İnternet : Britannica, "Prado Museum", <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/47361%201/Prado-Museum> (2012).

51. İnternet : Guardian, "Arms manufacturer halts National Gallery sponsorship after protests" <http://www.guardian.co.uk/artanddesign/2012/oct/10/arms-manufacturer-national-gallery-sponsorship> (2012).
52. İnternet : The National Gallery, "Floor Plans", <http://www.nationalgallery.org.uk/visiting/floorplans/level-2/> (2012).
53. Tzortzi, K., "An approach of the microstructure of the gallery space: The case of the Sainsbury Wing", *Proceedings, 4th International Space Syntax Symposium*, London, 67:1-10 (2003).
54. İnternet : Detailonline, "Future Plan" For The Victoria and Albert Museum", <http://www.detail-online.com/architecture/topics/bdquofutureplanldquo-for-the-victoria-and-albert-museum-007337.html> (2011).
55. İnternet : Openbuildings, "Victoria and Albert Museum", <http://openbuildings.com/buildings/victoria-and-albert-museum-profile-9337> (2012).
56. O'Doherty, B., "Beyaz K p n İçinde: Galeri Mekanının İdeolojisi",  ev. Ahu Antmen, *Sel Yayıncılık*, İstanbul, 15-17, 27, 30 (2010).
57. İnternet : İzensiz G steri, "Uzay istilacıları:  a da  G rsel Sanatlarda Mekanın Yok Oluşu", http://www.izinsizgosteri.net/asalsayi157/marcus_157.html (2007).
58. İnternet : Artnet, "Ellsworth Kelly", <http://www.artnet.com/magazine/news/artnetnews2/artnetnews8-14-1.asp> (2007).
59. Köksal A., "Müze ve Müze Mimarlığı  zerine", *Ege Mimarlık Dergisi*, 3 (74): 22-23, (2010).
60. İnternet : Musee d'Orsay, "Plan interaktif", <http://www.musee-orsay.fr/fr/outils-transversaux/plan-salle.html> (2006).
61. İnternet : Greatbuildings, "Musee d'Orsay - Centre Pompidou", <http://www.greatbuildings.com/buildings/> (2012).
62. Roseblum, R., "Paintings in the Musee d'Orsay", *Stewart, Tabori and Chang*, New York, 10-686 (1989).
63. İnternet : Arcdaily, "AD Classics: Centre Georges Pompidou/ Renzo Piano + Richard Rogers" <http://www.archdaily.com/64028/ad-classics-centre-georges-pompidou-renzo-piano-richard-rogers/> (2010).
64. İnternet : another29, "Centre Pompidou" <http://another29.exblog.jp/6782945> (2012).
65. Cruickshank, D., "Centre Pompidou 1977-1997", *Riba Journal*, Londra, 104 (4): 56-63 (1997).

66. İnternet : Planetware, ‘‘National Center of Culture - Georges Pompidou Map’’, <http://www.planetware.com/map/national-center-of-culture-georges-pompidou-map-f-parnaart.htm> (2012).
67. Russell, F., "Architectural Monographs: Richard Rogers + Architects", **Academy Editions**, London, 45-50 (1985).
68. Erkekel, A., "Yüksek Bina Strüktürel ve Kabuk Alt Sistemlerinin İlişkisi ve Gelişimi", Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Ankara, 98 (2008).
69. Enercan, T., "High Tech Akım Ofis Yapıları ve Ekolojik Ofis Yapılarına Olan Etkisi" Yüksek Lisans Tezi, **Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul, 11-13 (2004).
70. İnternet : Guggenheim, ‘‘History’’, <http://www.guggenheim.org/bilbao/history> (2012).
71. İnternet : İabse, ‘‘Guggenheim Museum, Bilbao, Spain’’ http://www.iabse.org/IABSE/association/Organisation_files/OutstandingStructureAward/GuggenheimMuseumBilbaoSpain.aspx (2012).
72. Newhouse, V., "Towards a New Museum", **The Monacelli Pres Inc.**, ABD, 246 (1998).
73. Faires, Nancy D., ‘‘This Is Not a Museum: The Guggenheim Museum Bilbao’’, Doktora Tezi, **University of Nevada**, Reno, 7 (2007).
74. Melvin, J., ‘‘...izimler- Mimarlığı Anlamak’’ çev. Murat Şahin, **Yem yayınları**, İstanbul, 1-159 (2007).
75. Esin, N., ‘‘Dekonstrüktivizm’’ Mimari Akımlar II, **Yem Yayınları**, İstanbul, 49 (1996).
76. Mack, G., ‘‘Art Museums Into the 21st Century’’, **Birkhaueser**, Almanya, 10-105 (1999).
77. Gehry, Frank Owen, April 1995, ‘‘Gehry 1991-1995’’, **El Croquis Journal**, 74/75: 6-250 (1995).
78. Foster, H., ‘‘Tasarım ve Suç – Müze Mimarlık Tasarım’’, çev. Elçin Gen, **İletişim Yayınları**, İstanbul, 1-176 (2004).
79. Utkuğu, G., ‘‘Mimarlıkta Software ve Frank Gehry’’, **Bilim ve Teknik, Mimarlık Eki**, 420:5 (2002).
80. Harvey, D., ‘‘Postmodernliğin Durumu’’, çev. Sungur, Savran, **Metis Yayınları**, İstanbul 50-65 (2006).

81. Ekincioğlu, M., "Tate Modern-Santralin Yeniden Doğuşu", *Arradamento Mimarlık Dergisi*, İstanbul, 128 (9): 68-72 (2000).
82. İnternet : Tate, "History of Tate", <http://www.tate.org.uk/about/who-we-are/history-of-tate> (2012).
83. İnternet : Lebriz, "Londra'nın Yeni Turistik Merkezi Tate Modern Müzesi", <http://lebriz.com/pages/lst.aspx?articleID=343§ionID=8&lang=TR> (2008).
84. İnternet : Arcdaily, "The Tanks Open / Tate Modern / Herzog+de Meuron", <http://www.archdaily.com/255777/the-tanks-open-tate-modern-herzog-de-meuron/> (2012).
85. Özer, Derya Nükte, Kasım 11 "Tate Modern Sanat Galerisi", *Yapı Dergisi*, 228: 74 (2000).
86. İnternet : Arcspace, "Caxia Forum", <http://www.arcspace.com/features/herzog-de-meuron/caixa-forum/> (2008).
87. İnternet : İnhabitat, "Herzog & de Meuron Repurpose Old Madrid Power Station With a Lush Vertical Garden", <http://inhabitat.com/madrids-caixaforum-renovated-from-an-old-power-station-adds-a-lush-living-wall/> (2011).
88. İnternet : esmadrid, "Museums & Arts Centres", <http://www.esmadrid.com/en/caixaforum> (2012).
89. İnternet : plataformaarquitectura, "En Construcción: Caixa Forum / Herzog & de Meuron [actualizado]", <http://www.plataformaarquitectura.cl/2007/11/19/en-construccion-caixa-forum-herzog-de-meuron-actualizado/> (2007).
90. İnternet : schnetzerpuskas, "La Caxia Forum Madrid", <http://schnetzerpuskas.com/en/project-selection/international-projects/la-caixa-madrid.html> (2008).
91. Cohen, B., "Deconstructing the Acropolis", *American Journal of Archeology*, 114 (4):745-753 (2010).
92. Akkurt, B. Hümeýra, "Atina'da Çağdaş Bir Kültür Tapınağı: Yeni Akropol Müzesi", *Ege Mimarlık Dergisi*, 3 (74):28-32 (2010).
93. İnternet : Mimdap, "Akropolis Müzesi açıldı", <http://www.mimdap.org/?p=20865> (2009).
94. İnternet : Arcdaily, "New Acropolis Museum / Bernard Tschumi Architects", <http://www.archdaily.com/61898/new-acropolis-museum-bernard-tschumi-architects/> (2010).

95. İnternet : Kenthaber, “Atina Akropolis Müzesi”, <http://www.kenthaber.com/Haber/Genel/Kose/yilmaz-erguvenc/atina-akropolis-muzesi/a1f7acf2-6f39-47cc-ae84-8395eda0e602> (2009)
96. Fouseki, K., “Conflicting discourses on the construction of the new acropolis museum: past and present”, *European Review of History* 4:533-548, (2006).
97. Göle, Münir, Eylül-Ekim, *Sanat Dünyamız Dergisi*, 112: 7-9 (2009).
98. Elrasheedy, R, A., " The New Acropolis Museum: Forging Identity Through Archeology, Architecture and Preservation Efforts", *University Of Minnesota-Degree Of Master Of Science*, 1-61 (2010).

EKLER

EK-1. Dünyada en çok ziyaret edilen Avrupa müzeleri

SIRA	MÜZE	ŞEHİR	ÜLKE	ZİYARETÇİ SAYISI
1	Musée du Louvre,, 1792	Paris	 Fransa	8,880,000
3	British Museum, 1753	Londra	 İngiltere	5,848,534
4	National Gallery, 1824	Londra	 İngiltere	5,253,216
5	Tate Modern, 2000	Londra	 İngiltere	4,802,287
6	Vatikan Müzesi, 1771	Vatikan	 Vatikan	5,064,546
8	Centre Pompidou, 1977	Paris	 Fransa	3,613,076
10	Musee d'Orsay, 1986	Paris	 Fransa	3,154,000
11	Museo del Prado, 1819	Madrid	 İspanya	2,911,767
14	Victoria & Albert Museum, 1852	Londra	 İngiltere	2,789,400
15	Museo Reina Sofia, 1992	Madrid	 İspanya	2,705,529
18	National Portrait Gallery, 1856	Londra	 İngiltere	1,880,104
19	Galleria degli Uffizi	Florence	 İtalya	1,742,970
23	Van Gogh Museum, 1973	Amsterdam	 Hollanda	1,600,298
24	CaixaForum Madrid, 2007	Madrid	 İspanya	1,598,858
25	Grand Palais, 1900	Paris	 Fransa	1,500,000
26	National Museum of Scotland, 2006	Edinburgh	 İngiltere	1,494,728
28	Tate Britain, 2000	Londra	 İngiltere	1,476,505
29	Musée du Quai Branly, 1995	Paris	 Fransa	1,457,028
36	Pergamonmuseum, 1930	Berlin	 Almanya	1,305,000

EK-1. (Devam) Dünyada en çok ziyaret edilen Avrupa müzeleri

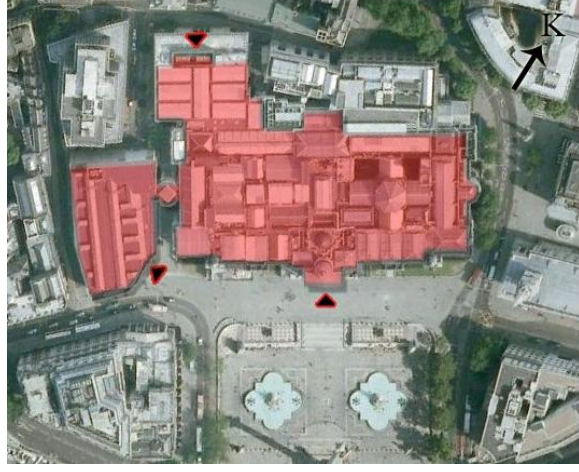
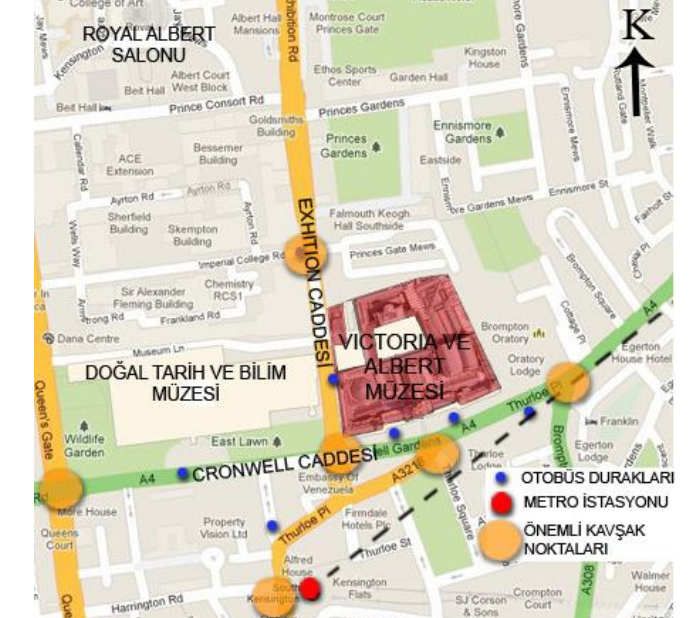
36	Pergamonmuseum, 1930	Berlin	 Almanya	1,305,000
38	Acropolis Museum, 2003	Atina	 Yunanistan	1,244,702
40	Accademia Gallery, 1563	Florence	 İtalya	1,231,104
42	Teatre-Museu Dalí, 1974	Figueres	 İspanya	1,197,609
43	Saatchi Gallery, 1985	Londra	 İngiltere	1,190,062
48	Museo Thyssen-Bornemisza, 1992	Madrid	 İspanya	1,070,390
51	Rijksmuseum, 1808	Amsterdam	 Hollanda	1,000,000
52	Kelvingrove Art Gallery and Museum, 1901	Glasgow	 İngiltere	981,061
53	Guggenheim, 1997	Bilbao	 İspanya	962,358
56	Museu Nacional d'Art de Catalunya, 1934	Barcelona	 İspanya	938,405
57	Scottish National Gallery, 1859	Edinburgh	 İngiltere	925,574
58	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, 1961	Paris	 Fransa	915,290
60	Neues Museum, 2009	Berlin	 Almanya	903,000
62	Barcelona Museum of Contemporary Art, 1995	Barcelona	 İspanya	894,534
63	Royal Academy	Londra	 İngiltere	890,008
64	Belvedere	Viyana	 Avusturya	888,633
66	Serpentine Gallery, 1970	Londra	 İngiltere	825,837
69	CaixaForum Barcelona, 2002	Barcelona	 İspanya	782,529
71	Ashmolean Museum	Oxford	 İngiltere	752,000

EK-1. (Devam) Dünyada en çok ziyaret edilen Avrupa müzeleri

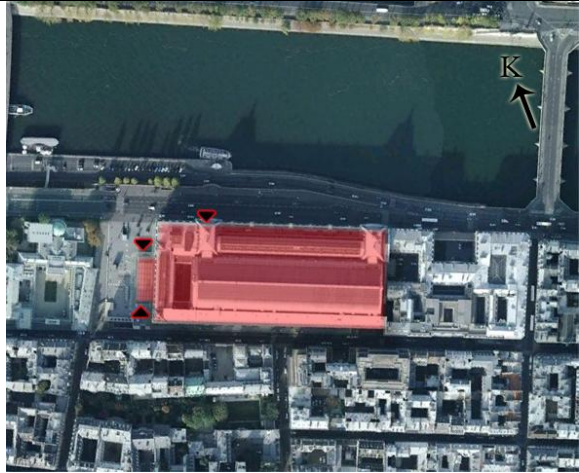
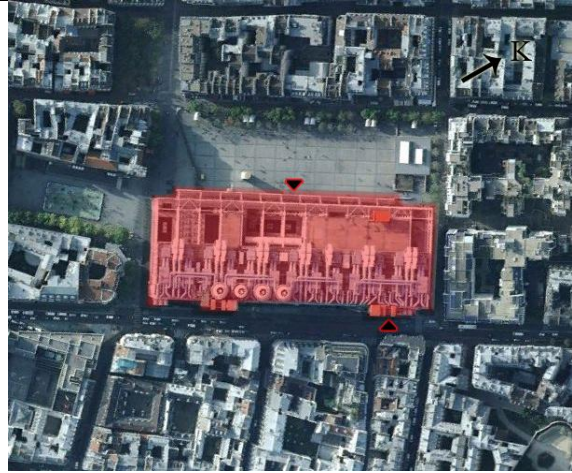
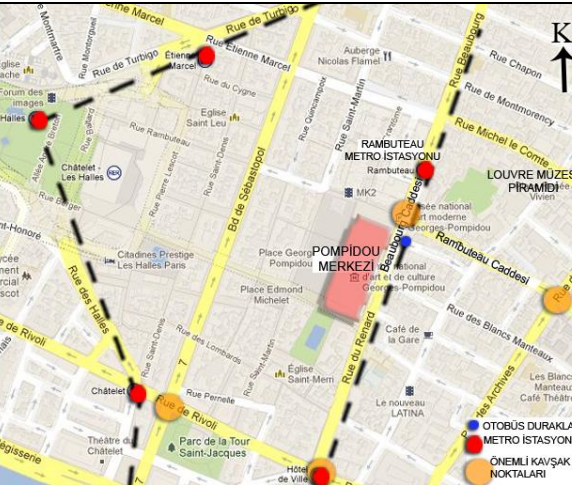
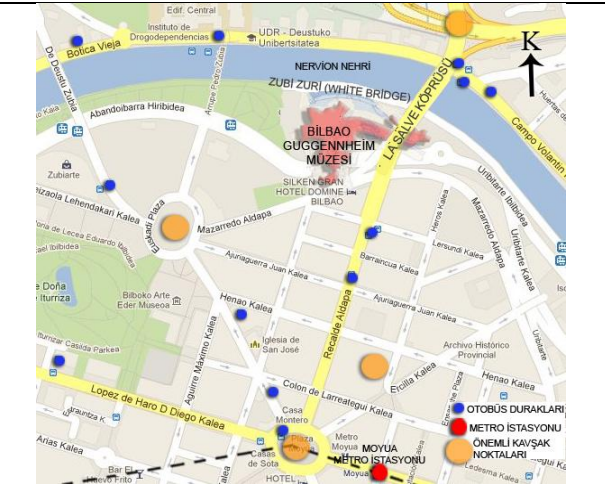
76	Bundeskunsthalle	Bonn	 Almanya	700,000
77	Musee de l'Orangerie,1921	Paris	 Fransa	697,000
78	Museo delle Porcellane,1973	Florence	 İtalya	695,116
83	Louisiana Museum of Modern Art, 1958	Humblebaek	 Danimarka	629,057
85	National Gallery of İrlanda, 1854	Dublin	 İrlanda	624,412
89	Gallery of Modern Art, 1996	Glasgow	 İngiltere	608,680
90	Kunsthistorisches Museum,1891	Viyana	 Avusturya	593,945
92	Birmingham Museum and Art Gallery,1885	Birmingham	 İngiltere	590,163
93	Tate Liverpool,1988	Liverpool	 İngiltere	583,412
95	Albertina, 1745	Viyana	 Avusturya	574,739
96	Reggia di Caserta,1997	Caserta	 İtalya	571,368
97	Reggia di Venaria Reale,1998	Venaria	 İtalya	570,000
98	Gemäldegalerie Alte Meister, 1560	Dresden	 Almanya	569,583

- 18. yy öncesi
- 18. yy müzeleri
- 19. yy müzeleri
- 20. yy müzeleri
- 21. yy müzeleri

EK-2. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin konum ve kent ölçeğindeki yeri

MÜZENİN ADI	Museo del Prado/ Prado Müzesi	National Gallery/ Londra Ulusal Galerisi	Victoria & Albert Museum / Victoria ve Albert Müzesi
BİNANIN YAPIM YILI, MİMARİ	1785, Juan de Villnueva	1768, William Wilkins	1856-1865 Captain E. Fowke
MÜZENİN KURULUŞ YILI, MİMARİ / EKLEMELER	1819, Juan de Villnueva / 1995, Rafael Moneo	1824, William Wilkins / 1869, E.M. Barry / 1991, Robert Venturi	1891/ Aston Webb, 2009 MUMA
BULUNDUĞU KENT, ÜLKE	Madrid, İspanya	Londra, İngiltere	Londra, İngiltere
KURULUŞ BİÇİMİ / AMACI	Müze, Ek bina yarışma projesi	Müze	Saray
ZİYARETÇİ SAYISI	2,911,767	5,253,216	2,789,400
TABAN ALANI	45 000 m ²	46396 m ²	51000 m ²
TOPOGRAFYA	Eğimli	Düz	Düz
KONUMU	Kent merkezine yakın, Neptün Meydanı civarında	Kent merkezinde, Trafalgar Meydanı'nda	Kent merkezine yakın, Cromwell Caddesi üzerinde
KONUM VE KENT ÖLÇEĞİNDEKİ YERİ	YERLEŞİM PLANI		
	ULAŞIM	 Kent merkezinde tarihi ve meşhur Trafalgar Meydanı'nın karşısında yer almaktadır. Otobüs ve metro ile ulaşım sağlanabilmektedir.	 Cromwell Caddesi üzerinde yer almaktadır. Otobüs ve metro ile ulaşım sağlanabilmektedir.
GİRİŞ SAYISI	5 adet (1'i ana giriş, 4'ü tali giriş)	3 adet (1'i ana giriş, 2'si tali giriş)	2 adet (1'i ana giriş, 1'i tali giriş)

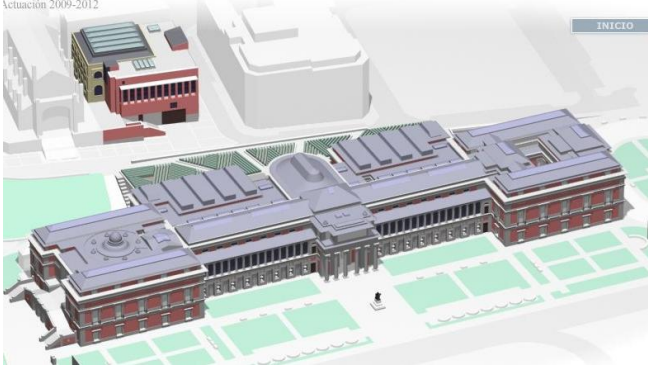
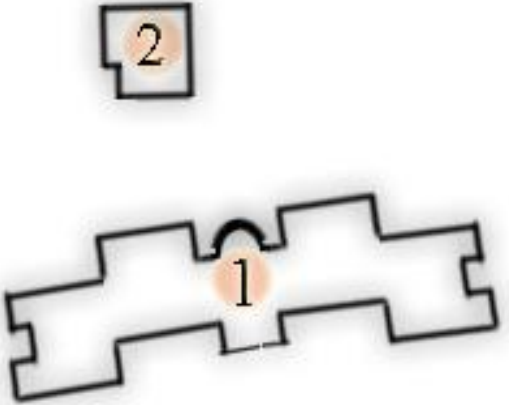
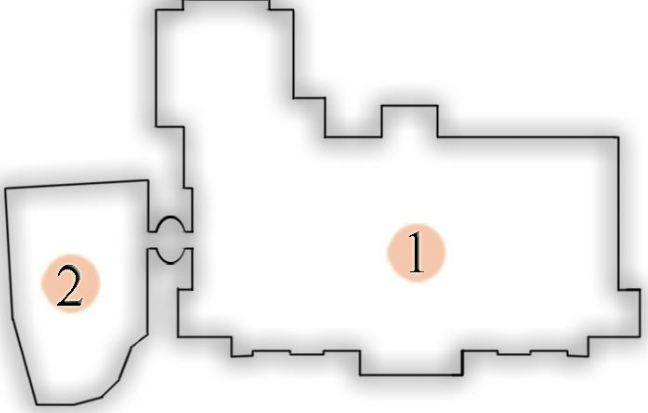
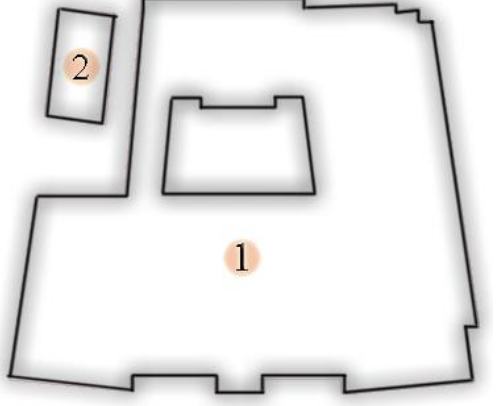
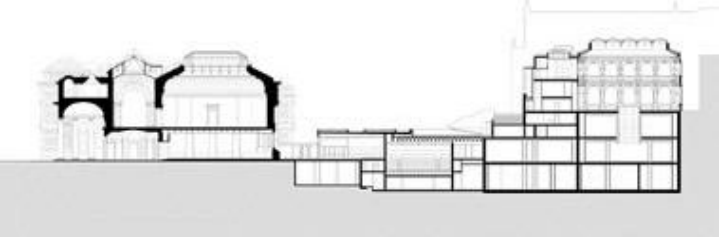
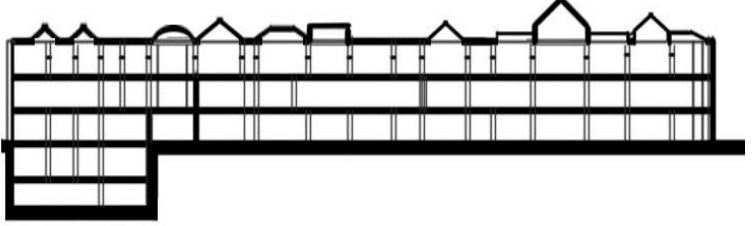
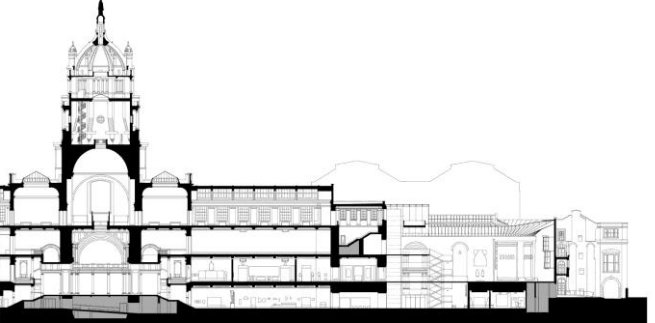
EK-3. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin konum ve kent ölçeğindeki yeri

MÜZENİN ADI		Museo d'Orsay / Orsay Müzesi	Centre Pompidou / Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi
BİNANIN YAPIM YILI, MİMARİ		1898-1900, Victor Laloux	1977, Richard Rogers ve Renzo Piano	1997, Frank Gehry
MÜZENİN KURULUŞ YILI, MİMARİ / EKLEMELER		1986, Renaud Bardon, Pierre Colboc, Jean-Paul Philippon, Gae Aulenti	1977, Richard Rogers ve Renzo Piano	1997, Frank Gehry
BULUNDUĞU KENT, ÜLKE		Paris, Fransa	Paris, Fransa	Bilbao, İspanya
KURULUŞ BİÇİMİ / AMACI		Tren garı	Müze, yarışma projesi	Müze
ZİYARETÇİ SAYISI		3.154,000	3.613,076	962,358
KONUM VE KENT ÖLÇEĞİNDEKİ YERİ	TABAN ALANI	51000 m ²		24000
	TOPOGRAFYA	Düz	Düz	Eğimli
	KONUMU	Kent Merkezi'ne yakın, Henry Montherlant Caddesi üzerinde	Kent Merkezi'ne yakın, Beaubourg Caddesi üzerinde	Kent Merkezi'ne yakın, Zubi Zuri köprüsü üzerinde
	YERLEŞİM PLANI			
	ULAŞIM	 Louvre Müzesi'nin karşısında, Henry Montherlant Caddesi üzerinde yer almaktadır. Otobüs ve metro ile ulaşım sağlanabilmektedir.	 Beaubourg Caddesi üzerinde, Louvre Müzesi'nin kuzey doğusunda yer almaktadır. Otobüs ve metro ile ulaşım sağlanabilmektedir.	 Nervion Nehri üzerinde, La Salve köprüsünün yanında yer almaktadır. Otobüs ve metro ile ulaşım sağlanabilmektedir.
GİRİŞ SAYISI		3adet (2'si ana giriş 1'i tali giriş)	2 adet (1'i ana giriş, 1'i tali giriş)	2 adet (1'i ana giriş, 1'i tali giriş)

EK-4. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin konum ve kent ölçeğindeki yeri

MÜZENİN ADI		Tate Modern	Caxia Forum- Madrid	New Akropolis Museum / Akropol Müzesi
BİNANIN YAPIM YILI, MİMARİ		1947-1963 , Sir Giles Gilbert Scott	2001-2007, Herzog & de Meuron	2004-2007, Bernard Tschumi
MÜZENİN KURULUŞ YILI, MİMARİ / EKLEMELER		2000, Herzog & de Meuron	2008, Herzog & de Meuron	2009, Bernard Tschumi
BULUNDUĞU KENT, ÜLKE		Londra, İngiltere	Madrid, İspanya	Atina, Yunanistan
KURULUŞ BİÇİMİ / AMACI		Enerji Santrali	Müze, yarışma projesi	Müze, yarışma projesi
ZİYARETÇİ SAYISI		4.802,287	1.598,858	1.244,702
KONUM VE KENT ÖLÇEĞİNDEKİ YERİ	TABAN ALANI	51000 m ²	m ²	24000
	TOPOGRAFYA	Düz	Eğimli	Düz
	KONUMU	Kent Merkezi'ne yakın, Milenyum Köprüsü yanında	Kent Merkezi'ne yakın, Prado Bulvarı üzerinde	Kent Merkezi'nde, Atina Akropolis'in güneyinde
	YERLEŞİM PLANI			
	ULAŞIM	 Bankside Bölgesi'nde Milenyum Köprüsü yanında yer almaktadır. Otobüs, metro, tren ve deniz otobüsü ile ulaşım sağlanabilmektedir.	 Prado Bulvarı üzerinde, Prado Müzesi'nin güney doğusunda yer almaktadır. Otobüs ve metro ile ulaşım sağlanabilmektedir.	 Dionisiou Sokağı üzerinde, yer almaktadır. Otobüs, metro ve tranway ile ulaşım sağlanabilmektedir.
GİRİŞ SAYISI		3adet (2'si ana giriş 1'i tali giriş)	1adet	1 adet

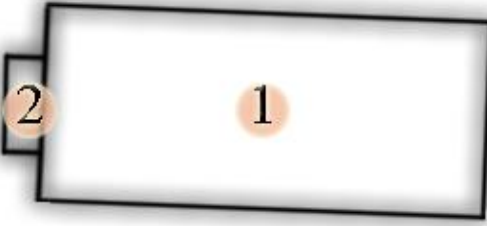
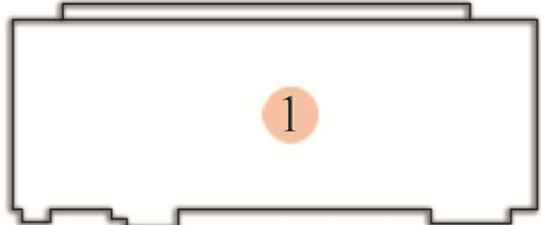
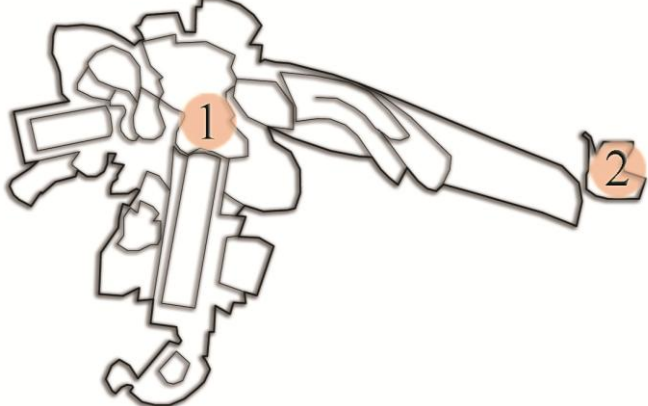
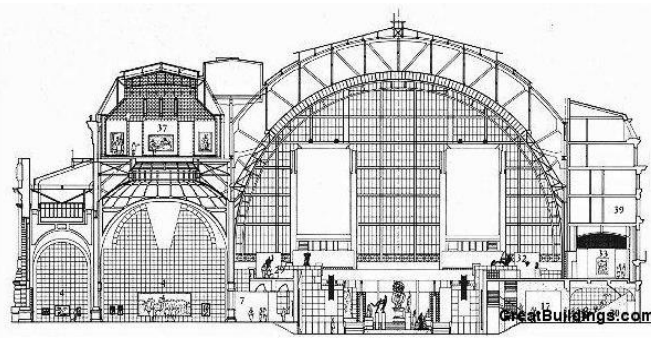
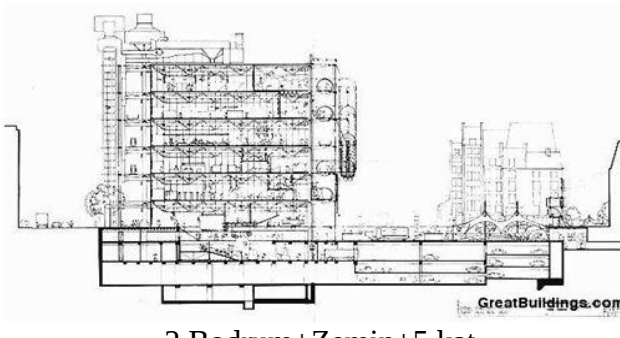
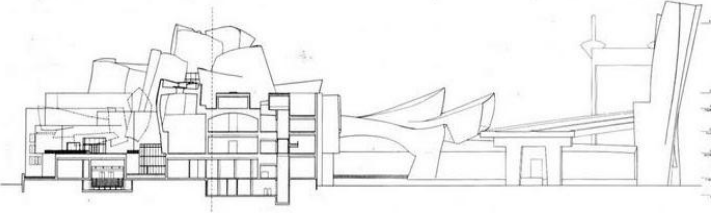
EK-5. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu

MÜZENİN ADI		Museo del Prado / Prado Müzesi	National Gallery / Londra Ulusal Galerisi	Victoria & Albert Museum / Victoria ve Albert Müzesi
MİMARİ BİÇİMLENME VE MİMARİ ÜSLUP	Kütle	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) (Ek bina statik) • Doluluk-boşluk • Düz yüzeyler (sadece arka cephede ve kubbede dairesellik) • Yataylık • Simetrik (Ek bina asimetric)	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk-boşluk • Düz yüzeyler (sadece ek bina ile birleştiği noktada ve kubbelerde dairesellik) • Yataylık (düşeyde sütunlarla dengelenmektedir) • Simetrik (Ek bina asimetric)	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk-boşluk (avlulu yapı) • Düz yüzeyler (sadece kubbede dairesellik) • Yataylık (düşeyde kulelerle dengelenmektedir) • Simetrik
	Bütün / Parça sayısı	 2	 2 (Genel olarak çok parçalı)	 2 (Genel olarak çok parçalı)
	Kat adeti	 Bodrum+Zemin+2 (4 kat)	 2 Bodrum+Zemin+2 kat (5 kat)	 Bodrum+Zemin+4 kat (6 kat)

EK-5. (Devam) İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu

MÜZENİN ADI		Museo del Prado / Prado Müzesi	National Gallery / Londra Ulusal Galerisi	Victoria & Albert Museum / Victoria ve Albert Müzesi
MİMARİ BİÇİMLENME VE MİMARİ ÜSLUP	Cephe	 • Yunan, Roma sütunları ile girişi vurgulama • Heykel süslemesi • Ön cephe tasarımına ağırlık verilmesi - Biçimci yaklaşım • Kat silmesi • Taş işçiliği • Kemerler, tekrar, simetri • Neoklasik	 • Yunan, Roma sütunları ile girişi vurgulama • Üçgen alınlık • Ön cephe tasarımına ağırlık verilmesi - Biçimci yaklaşım • Kat silmesi • Taş işçiliği • Tekrar, simetri • Neoklasik	 • Abartılı yükselme ile girişi vurgulama • Heykellerle süslü abartılı giriş • Ön cephe tasarımına ağırlık verilmesi - Biçimci yaklaşım • Kemerler, tekrar, simetri • Taş işçiliği • Sivri kuleler • Barok
	İç mekan	 • Dikdörtgen ve "rotunda" şeklinde mekanlar • Eksenellik • Neoklasik+Postmodern =Eski ve yeni sentezi	 • Dikdörtgen ve "rotunda" şeklinde mekanlar • Eksenellik • Rokoko üslubunda süslü mekanlar • Neoklasik+Postmodern =Eski ve yeni sentezi	 • Dikdörtgen ve "rotunda" şeklinde mekanlar • Eksenellik • Rokoko üslubunda süslü mekanlar • Barok+Postmodern =Eski ve yeni sentezi

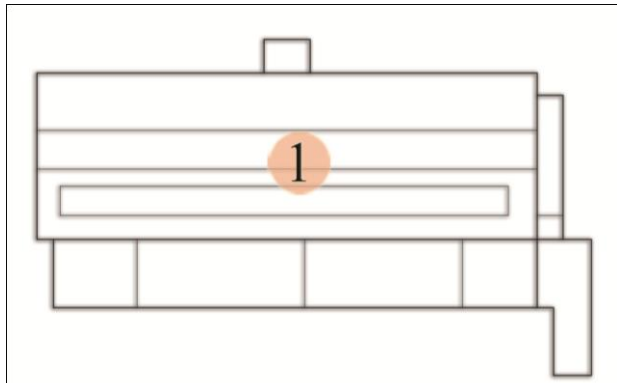
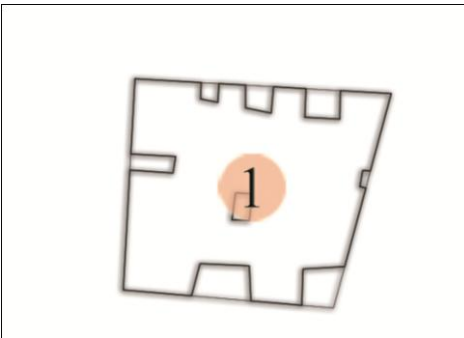
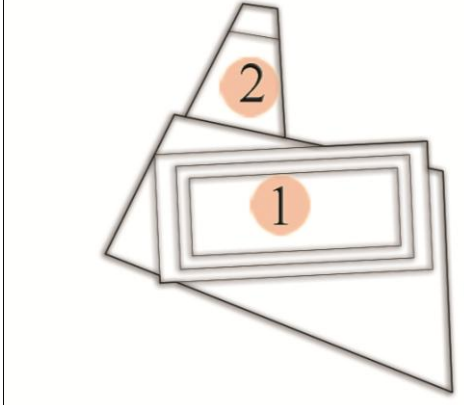
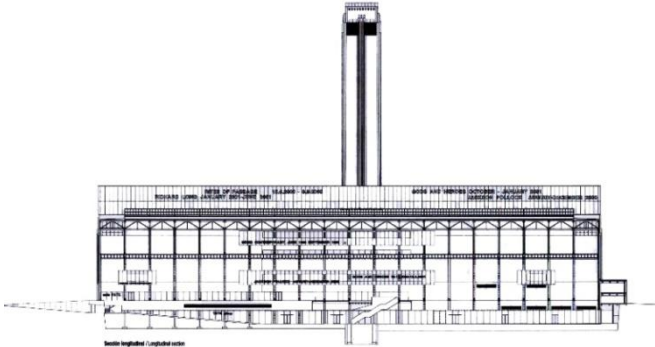
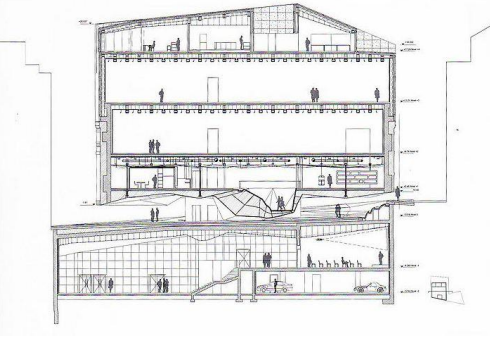
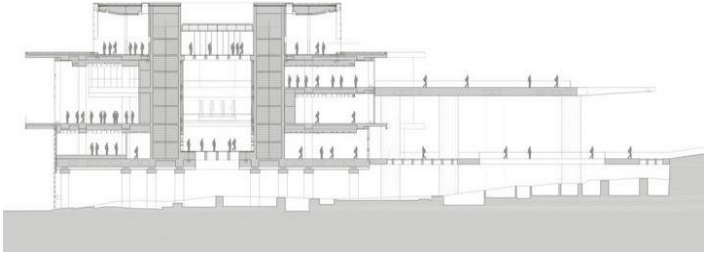
EK-6. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu

MÜZENİN ADI		Museo d'Orsay / Orsay Müzesi	Centre Pompidou / Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi
MİMARİ BİÇİMLENME VE MİMARİ ÜSLUP	Kütle	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk-boşluk • Düz yüzeyler (sadece merkez galeri çatısında ve cephede kemerlerde dairesellik) • Yataylık • Asimetrik (Saat kulelerinin olduğu kısım simetrik)	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk-boşluk • Düz yüzeyler (sadece ek bina ile birleştiği noktada ve kubbelerde dairesellik) • Yataylık (arka cephede düşeydeki tesisat sistemi ile dengelenmektedir) • Asimetrik	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk-boşluk • Eğik yüzeyler • Yatay-düşey dengesi • Asimetrik
	Bütün / Parça sayısı	 2	 1	 2 (Genel olarak çok parçalı)
	Kat adeti	 Bodrum+Zemin+5 (7 kat)	 2 Bodrum+Zemin+5 kat (8 kat)	 Bodrum+Zemin+4 kat (6 kat)

EK-6. (Devam) İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu

MÜZENİN ADI		Museo d'Orsay / Orsay Müzesi	Centre Pompidou / Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi
MİMARİ BİÇİMLENME VE MİMARİ ÜSLUP	Cephe	 - Nehir yönünde cephe tasarımına ağırlık verilmesi - Biçimci yaklaşım - Heykel süslemesi, taş işçiliği - Kemerler, tekrar, simetri	 - Ekspresyonist - Dışavurumcu - Strüktürün, tesisat borularının açık bırakılması - Renk kullanımı (mavi, beyaz, gir, kırmızı, turuncu, sarı, yeşil) - High-tech	 - Eğrisel, parçalı yüzeyler - Biçimci yaklaşım - Dekonstrüktivist
	İç mekan	 - Dikdörtgen şeklinde mekanlar - Ortak galeri mekanı, katlar arası görsellik - Eksenellik - Modern +Postmodern =Eski ve yeni sentezi	 - Prefabrik üretim, değiştirilebilir (flexible) mekanlar - Dikdörtgen şeklinde mekanlar - Ortak galeri mekanı, katlar arası görsellik - Strüktürün, tesisat borularının açık bırakılması - Renk kullanımı (mavi, beyaz, gir, kırmızı, turuncu, sarı, yeşil)	 - Eğrisel, parçalı mekanlar - Ortak galeri mekanı, katlar arası görsellik - Beyaz renk kullanımı

EK-7. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu

MÜZENİN ADI		Tate Modern	Caxia Forum- Madrid	New Akropolis Museum / Akropol Müzesi
MİMARİ BİÇİMLENME VE MİMARİ ÜSLUP	Kütle	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk • Düz yüzeyler • Yataylık (düşeyde baca ile dengeleme) • Simetrik	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk-boşluk • Düz yüzeyler, iç mekanda ve girişte üçgensel biçimler • Asimetrik • Girişte duvarları kaldırarak içe çekilme	 • Çıkma-geri çekilme (hareketlilik) • Doluluk-boşluk • Düz yüzeyler • Yataylık • Asimetrik • Geniş bir saçakla girişi vurgulama, yarı açık sergi mekanı oluşturma
	Bütün / Parça sayısı	 1 (Genel olarak çok parçalı)	 1	 1
	Kat adeti	 Zemin+6 (7 kat)	 2 Bodrum+Zemin+4 kat (7 kat)	 Bodrum+Zemin+3 kat (5 kat)

EK-7. (Devam) İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin mimari biçimlenme ve mimari üslubu

MÜZENİN ADI		Tate Modern	Caxia Forum- Madrid	New Akropolis Museum / Akropol Müzesi
MİMARİ BİÇİMLENME VE MİMARİ ÜSLUP	Cephe	 • Nehir yönünde cephe tasarımına ağırlık verilmesi - Biçimci yaklaşım • Eski ve yeni sentezi • Yalın • Simetri	 • Biçimci yaklaşım • Eski ve yeni sentezi • Düşey bahçe	 • İşlevsel yaklaşım • Dik açılı yüzeyler • Cam yüzeyler- şeffaflık • İç-dış bütünlüğü
	İç mekan	 • Dikdörtgen şeklinde mekanlar • Ortak galeri mekanı, katlar arası görsellik • Eksenellik • Modern +Postmodern =Eski ve yeni sentezi	 • Üçgensel biçimler • Dikdörtgen şeklinde mekanlar	 • Dikdörtgen şeklinde mekanlar • Ortak galeri mekanı, katlar arası görsellik • Döşemede boşluk bırakılması • Beyaz renk kullanımı

EK-8. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin mekansal organizasyonu

MÜZENİN ADI		Museo del Prado / Prado Müzesi	National Gallery / Londra Ulusal Galerisi	Victoria & Albert Museum / Victoria ve Albert Müzesi
MEKANSAL ORGANİZASYON	BODRUM KAT PLANI	<i>Kısmi bodrum</i> şeklinde çözülmüştür. Dekoratif sanat eserleri sergi salonu bulunmaktadır.	Ek bina 2 bodrum kattan oluşmaktadır. - Konferans salonu, - Geçici sergi salonu bulunmaktadır.	<i>Kısmi bodrum</i> şeklinde çözülmüştür.
	ZEMİN KAT PLANI	Sergi salonları kronolojik sıraya ve ait olduğu milletlere göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> - Danışma 2 adet vestiyer 41 adet kalıcı sergi salonu (heykel, resim), - Geçici sergi salonu bulunmaktadır. <u>Ek binada:</u> - Danışma 1 adet vestiyer 2 adet geçici sergi salonu - Oditoryum - Müze kafesi - Kitap satış mağazası - Müze mağazası bulunmaktadır.	<u>Ana binada:</u> - Danışma 1 adet vestiyer 1 adet müze kafesi 1 adet müze mağazası 1 adet müze restoranı bulunmaktadır. <u>Ek binada:</u> - Danışma, - Vestiyer - Müze mağazası 6 adet geçici sergi salonu bulunmaktadır.	Sergi salonları ait olduğu milletlere göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> - Danışma - Vestiyer 3 adet müze kafesi - Kitap satış mağazası - Müze mağazası - Avlu 50 adet kalıcı sergi salonu (heykel, resim, kostüm) bulunmaktadır.
	1. KAT PLANI	Sergi salonları kronolojik sıraya ve ait olduğu millete göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> - Danışma 2 adet vestiyer 49 adet kalıcı sergi salonu (heykel, resim) - Geçici sergi salonu bulunmaktadır. <u>Ek binada:</u> - İlkyardım, 2 adet geçici sergi salonu bulunmaktadır.	<u>Ek binada:</u> - Seminer salonu - Atölye bulunmaktadır.	Sergi salonları ait olduğu millete göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> - Danışma 2 adet vestiyer 10 adet kalıcı sergi salonu (resim) bulunmaktadır.
	2. KAT PLANI	Sergi salonları kronolojik sıraya ve ait olduğu millete göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> 11 adet kalıcı sergi salonu (heykel, resim) - Özel sergi salonu bulunmaktadır.	Sergi salonları kronolojik sıraya göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> - Seminer salonu - Atölye 50 adet kalıcı sergi salonu (resim) bulunmaktadır. <u>Ek binada:</u> 16 adet kalıcı sergi salonu bulunmaktadır.	Sergi salonları ait olduğu millete göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> - Ulusal sanat kütüphanesi - Sinema salonu 36 adet kalıcı sergi salonu (antika, resim, heykel) bulunmaktadır.
	3.KAT PLANI	YOK	YOK	Sergi salonları ait olduğu millete göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> - Üyeler salonu 11 adet kalıcı sergi salonu (mimari, cam, resim) bulunmaktadır. <u>Ek binada:</u> - Ofis - Atölye bulunmaktadır.
	4.KAT PLANI	YOK	YOK	Sergi salonları ait olduğu millete göre oluşturulmuştur. <u>Ana binada:</u> 14 adet kalıcı sergi salonu (antika,seramik) bulunmaktadır. <u>Ek binada:</u> - Seminer odası bulunmaktadır.

EK-9. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin mekansal organizasyonu

MÜZENİN ADI		Museo d’Orsay / Orsay Müzesi	Centre Pompidou / Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Museum / Bilbao Guggenheim Müzesi
MEKANSAL ORGANİZASYON	BODRUM KAT PLANI	<i>Kısmi bodrum</i> şeklinde çözülmüştür. Oditoryum bulunmaktadır.	2 bodrum kattan oluşmaktadır. Kapalı otopark bulunmaktadır.	<i>Kısmi bodrum</i> şeklinde çözülmüştür. Oditoryum bulunmaktadır.
	ZEMİN KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. - Danışma - Vestiyer - Resepsiyon odası - Kitap satış mağazası 23 adet kalıcı sergi salonu (heykel, resim, mimari maket) 2 adet geçici sergi salonu bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. - Danışma - Vestiyer - Kitap satış mağazası - Müze mağazası <i>Ara kat</i> - Sergi salonları - Müze kafesi - Endüstriyel Tasarım Merkezi - Çok amaçlı salon 2 adet sinema salonları bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. - Kalıcı sergi salonu (The Mateer of Time) 4 adet geçici sergi salonu bulunmaktadır.
	1. KAT PLANI	ARA KAT	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. - Kütüphane - Endüstriyel Tasarım Merkezi bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. 3 adet geçici sergi salonu - Satış deposu - Müze kafesi - Kitap satış mağazası - Oditoryum bulunmaktadır.
	2. KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. 2 adet dekoratif sanatlar sergisi 10 adet kalıcı sergi salonu - Geçici sergi salonu - Özel sergi salonu (Amount Pavilion) - Müze restoranı bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. - Kütüphane - Endüstriyel Tasarım Merkezi bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. 5 adet kalıcı sergi salonu - Kütüphane - Kitap satış mağazası - İdare - Mutfak bulunmaktadır.
	3. KAT PLANI	ARA KAT	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. - Sergi salonları - Kütüphane bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. 5 adet kalıcı sergi salonu - Depo - İdare bulunmaktadır.
	4. KAT PLANI	ARA KAT	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. Sergi salonları bulunmaktadır.	Tesisat birimleri bulunmaktadır.
	5. KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. 17 adet kalıcı sergi salonu - Geçici sergi salonu - Müze kafesi bulunmaktadır.	Müze restoranı (teras) bulunmaktadır.	YOK

EK-10. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin mekansal organizasyonu

MÜZENİN ADI		Tate Modern	Caxia Forum- Madrid	New Akropolis Museum / Akropol Müzesi
MEKANSAL ORGANİZASYON	BODRUM KAT PLANI	YOK	2 bodrum kattan oluşmaktadır. • Oditoryum • 2 adet çok amaçlı salon • Kapalı otopark bulunmaktadır.	Bodrum kat arkeolojik kazı alanından oluşmaktadır.
	ZEMİN KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur.. • Danışma • Vestiyer • Sergi salonu (enstalasyon) • Kitap satış • Atölye • Resepsiyon odası bulunmaktadır.	Giriş yer almaktadır.	• Lobi • Vestiyer • Müze mağazası • Müze kafesi • Geçici sergi salonu • Oditoryum bulunmakatadır.
	1. KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. • Sergi salonları • Müze mağazası • Atölye • Seminer salonu • Oditoryum • Müze kafesi • Mutfak • Tesisat odası bulunmaktadır.	• Lobi • Vestiyer • Kitap satış mağazası • Kitap okuma bölümü • Müze kafesi bulunmaktadır.	• Kalıcı sergi salonları bulunmaktadır.
	2. KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. • Sergi salonları bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. • Sergi salonu • Toplantı salonu • Çok amaçlı salon bulunmaktadır.	• Müze mağazası • Müze restoranı • Multimedya odası • VIP dinlenme salonu bulunmaktadır.
	3. KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. • Sergi salonları • Müze mağazası bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. • Sergi salonu • Toplantı salonu • Çok amaçlı salon bulunmaktadır.	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. • Sergi salonu bulunmaktadır.
	4. KAT PLANI	Sergi salonları sergilediği objelere göre oluşturulmuştur. • Sergi salonları bulunmaktadır.	• Ofisler • Müze restoranı • Mutfak bulunmaktadır.	YOK
	5. KAT PLANI	• Üyeler odası • Atölye • Seminer salonu bulunmaktadır.	YOK	YOK
	6. KAT PLANI	• Müze restoranı bulunmaktadır.	YOK	YOK

EK-11. İncelenen müzelerin mekansal organizasyonu

	MÜZENİN ADI	Prado Müzesi	Londra Ulusal Galerisi	Victoria ve Albert Müzesi	Orsay Müzesi	Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Müzesi	Tate Modern	Caxia Forum-Madrid	Akropol Müzesi
MEKANSAL ORGANİZASYON	Giriş Holü	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Atriyum			•	•	•	•	•		•
	Danışma	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Vestiyer	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Kalıcı Sergi	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Geçici Sergi	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Eğitim Alanı /Atölye		•	• Binadan bağımsız		•		•		
	Ofis			•					•	
	Çok Amaçlı Salon	•	•	•		•	•		•	•
	Oditoryum	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Sinema					•				
	Fuaye	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Resepsiyon Salonu		•		•					•
	Kütüphane	• Binadan bağımsız		•		•	•			
	Müze Mağazası	•	•	•		•		•		•
	Kitap Satış			•	•	•	•	•	•	•
	Müze restoranı		•	•	•	•	•	•	•	•
	Kafe	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Engelli Tuvaleti	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Merdiven	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Yürüyen Merdiven	•		•	•	•	•	•		
	Asansör	•	•	•	•	•	•	•	•	•
	Teras				•	•	•			•
	Kapalı Otopark					•		•	•	
	Açık Otopark						•	•		•

EK-12. İncelenen 19. yüzyıl müzelerinin yapım teknolojisi ve malzeme

MÜZENİN ADI		Prado Müzesi	Londra Ulusal Galerisi	Victoria ve Albert Müzesi
YAPIM TEKNOLOJİSİ VE MALZEME	Strüktürel Sistem	Yığma (taş+kırmızı tuğla) + B.A. Sistem (Ek bina)	Yığma (taş) + B.A. Sistem (Ek bina)	Yığma (taş+kırmızı tuğla) + B.A. Sistem (Ek bina)
	Çatı	Alüminyum eğimli çatı + çelik profillerle desteklenmiş cam çatı Ek binaya geçiş yapılan mahallerin üzerinde yeşil teras çatı	Alüminyum eğimli çatı + çelik profillerle desteklenmiş cam çatı (cam yüzeyler daha fazla kullanılmış)	Alüminyum eğimli çatı + çelik profillerle desteklenmiş cam çatı
	Cephe	Taş, kırmızı tuğla, cam, mermerden yapılmış heykel süslemeleri Ek bina bronz kapı detayı	Taş, cam Ek bina arka cephe tuğla kaplaması	Taş, kırmızı tuğla, cam, taştan yapılmış heykel süslemeleri
	İç mekan	Döşeme: Parlak granit, laminant kaplama Duvar: Koridorlar beyaz renkte, sergi odaları pastel tonlarda + kırmızı ve pembe tonlarında boyanmıştır. Tavan: Ek binada, ahşap ve alçı asma tavan	Döşeme: Parlak granit, seramik, laminant kaplama Duvar: Koridorlar beyaz renkte, sergi odaları pastel tonlarda + kırmızı ve pembe tonlarında boyanmıştır. Mermer sütunlar, bazı sergi salonlarında altın işlemler Tavan: Ek binada alçı asma tavan	Döşeme: Parlak ve mat granit, seramik, laminant kaplama Duvar: Koridorlar beyaz renkte, sergi odaları pastel tonlarda + kırmızı ve pembe tonlarında boyanmıştır. İşlemeli duvarlar Mermer sütunlar Tavan: İşlemeli tavanlar ile ek binada alçı asma tavan
	Çevre	Bahçenin büyük bir kısmı yeşil alan olarak bırakılmıştır. Yürüyüş yolları taş (kübik, kare ve serbest boy) kaplamadır.	Bina önünde geniş bir medyan yer almakta, bu meydanda bronz heykellerle süslü havuzlar ve taş (kare ve serbest boy) kaplama yürüyüş yolları mevcuttur. Ek bina arkasındaki ağaçların etrafı suyun toplandığı metal ızgaralarla çevrili	Binanın avlusunda yeşil alan ve havuz düzenlenmiştir. Yürüyüş yolları taş (kübik, kare ve serbest boy) kaplamadır.
	Teknik Özellikleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri

EK-13. İncelenen 20. yüzyıl müzelerinin yapım teknolojisi ve malzeme

MÜZENİN ADI		Orsay Müzesi	Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Müzesi
YAPIM TEKNOLOJİSİ VE MALZEME	Strüktürel Sistem	Çelik	Çelik	Çelik
	Çatı	Alüminyum eğimli çatı + çelik profillerle desteklenmiş cam çatı	Çelik teras çatı + çelik profillerle desteklenmiş cam çatı	Titanyum ve taş kaplama teras çatı
	Cephe	Taş kaplama, geniş cam yüzeyler, terasta taştan yapılmış heykel süslemeleri Pleksiglas güneş kırıcıları	Çelik taşıyıcılar ve ara bağlantıları açıkta bırakılmış Geniş cam yüzeyler Farklı renklere boyanmış tesisat boruları Cam ve çelikten oluşan tüp geçit merdiven	Titanyum, taş, mavi renkte alucoband kompozit, cam kaplama giydirme cephe
	İç mekan	Döşeme: Parlak granit, laminant kaplama Duvar: Açık renk duvar boyası İşlemeli duvarlar, taş kaplama Tavan: İşlemeli tavanlar, alçı asma tavan Cam giydirme asansörler	Döşeme: Mat granit, pvc kaplama Duvar: Gri renkte boyanmıştır. Tavan: Taşıyıcı ve tesisat sistemleri açıkta bırakılmıştır. Cam giydirme asansörler	Döşeme: Mat granit, laminant kaplama Duvar: Beyaz renk hakim Tavan: Ahşap ve alçı asma tavan Cam giydirme asansörler
	Çevre	Meydanda bronz heykeller, taş (kare ve serbest boy) kaplama yürüyüş yolları	Bina önünde geniş bir medyan yer almakta, bu meydanda taş (kübik ve kare) kaplama yürüyüş yolları mevcuttur.	Binanın önünde nehri içine alan bir yaya köprüsü düzenlenmiştir. Yürüyüş yolları taş (kare ve serbest boy) kaplamadır.
	Teknik Özellikleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri açıkta bırakılmıştır, gizlenmemiştir.	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri

EK-14. İncelenen 21. yüzyıl müzelerinin yapım teknolojisi ve malzeme

MÜZENİN ADI		Tate Modern	Caxia Forum- Madrid	New Akropolis Museum / Akropol Müzesi
YAPIM TEKNOLOJİSİ VE MALZEME	Strüktürel Sistem	Çelik+ B.A. Sistem	Çelik B.A. Sistem	B.A. Sistem
	Çatı	Çelik teras çatı + çelik profillerle desteklenmiş cam çatı	Çelik eğimli çatı	B.A teras çatı+ çelik profillerle desteklenmiş cam çatı
	Cephe	Tuğla kaplama, cam yüzeyler Ek yapılan en üst katlar cam giydirme	Tuğla kaplama Paslanmış görünümlü dolu ve boşluklu metal yüzeyler	Cam kaplama giydirme cephe Çıplak Betonla beton kullanımı
	İç mekan	Döşeme: İşlenmemiş ahşap, granit, laminant kaplama Atriyum alanı beton kaplama Duvar: Beyaz renkte boyanmış Atriyuma konsol çıkan galeri mekanları Tavan: Alçı asma tavan	Döşeme: Laminant, üçgen şeklinde metal yüzeyler, pvc kaplama Duvar: Beyaz renge boyanmış ya da beton çıplak bırakılmıştır. Dokulu metal yüzeyli kare şeklinde transparan duvar kaplamaları Tavan: Alçı ya da kare metal asma tavan	Döşeme: Parlak ve mat granit, cam kaplama Duvar: Beton çıplak bırakılmıştır. Tavan: Alçı asma tavan
	Çevre	Meydanda beton kaplama yürüyüş yolları	Bina önündeki meydan taban düzelemi kaldırılmış bu bina ile birleştirilmiştir. Meydanda üçgensel parçalara ayrılmış beton kaplama yürüyüş yolları mevcuttur. Meydana bakan binanın dış cephesinde dikey bahçe oluşturulmuştur.	Meydanda taş (kare) kaplama ve betondan oluşan yürüyüş ve araç yolları mevcuttur. Cam kaplamadöşeme yüzeyi ile tarihi kalıntıları izleme imkanı sunulmaktadır.
	Teknik Özellikleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri, hareketli duvar sistemleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri	Aydınlatma, havalandırma, güvenlik sistemleri, sesi absorbe edici delikli beton duvar yüzeyleri

EK-15. İncelenen müzeler üzerinden hipotezlerin doğruluğunun sınanması

MÜZE ADI HİPOTEZ 1		Prado Müzesi	Londra Ulusal Galerisi	Victoria ve Albert Müzesi	Orsay Müzesi	Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Müzesi	Tate Modern	Caxia Forum-Madrid	Akropol Müzesi
Müzelerin mimari biçimlenmesinde kentin ekonomik, sosyo-kültürel ve politik özellikleri ile yapı teknolojisi etkilidir.		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kent Ekonomisi	Kullanılan malzemenin çeşitliliği	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Kullanılan malzemelerin ekonomik olması	✓	✓	✓	✓			✓		
	Kullanılan malzemenin yüksek teknolojik özelliklere sahip olması				✓	✓	✓	✓	✓	✓
Politik Özellik	Yalınlık	✓	✓		✓			✓	✓	✓
	Statik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Parçalı, hareketli			✓			✓		✓	✓
	Anıtsallık	✓	✓	✓						✓
	Simetri, tekrar, düzen	✓	✓	✓	✓	✓		✓		
	Simgesellik		✓			✓	✓	✓		✓
	Cephede heykel kullanımı	✓	✓	✓	✓					
Yapı Teknolojisi	İleri teknoloji gerektiren yapı sistemi	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Yığma	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
	Çelik			✓		✓	✓	✓	✓	✓
	B.A.+çelik				✓	✓	✓	✓	✓	✓

EK-15. (Devam) İncelenen müzeler üzerinden hipotezlerin doğruluğunun sınanması

MÜZE ADI HİPOTEZ 2	Prado Müzesi	Londra Ulusal Galerisi	Victoria ve Albert Müzesi	Orsay Müzesi	Pompidou Merkezi	Bilbao Guggenheim Müzesi	Tate Modern	Caxia Forum-Madrid	Akropol Müzesi
Müzelerin yapıldığı dönemdeki mimari akımlar ve mimaride meydana gelen değişiklikler müze mimarisinin biçimini etkilemektedir.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Neo Klasik	✓	✓							
Art Deco							✓		
Art Nouveau				✓					
Barok			✓						
Rokoko		✓	✓						
Beyaz küp etkisi (yalınlık, beyaz renk kullanımı, minimalist)						✓	✓	✓	✓
Ekspresyonist (Dışavurumculuk)					✓				
High- Tech					✓	✓		✓	
Kabuk mimari						✓			
Organik mimari						✓			
Dekonstrüktivist						✓			
Post modern				✓	✓	✓	✓	✓	✓

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : UYSAL, Merve

Uyruğu : T.C.

Doğum tarihi ve yeri : 23.03.1987 Çorum

Medeni hali : Evli

Telefon : 0 (364) 225 74 00

Faks : -

e-mail : mrv_kahraman@hotmail.com

Eğitim Derece

Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Gazi Üniversitesi / Mimarlık Bölümü	2009
Çorum Atatürk Lisesi	2005

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2009-2011	Günday Mimarkık	Mimar
2011-	Çorum İl Özel İdaresi	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Sinema, müzik, gezi